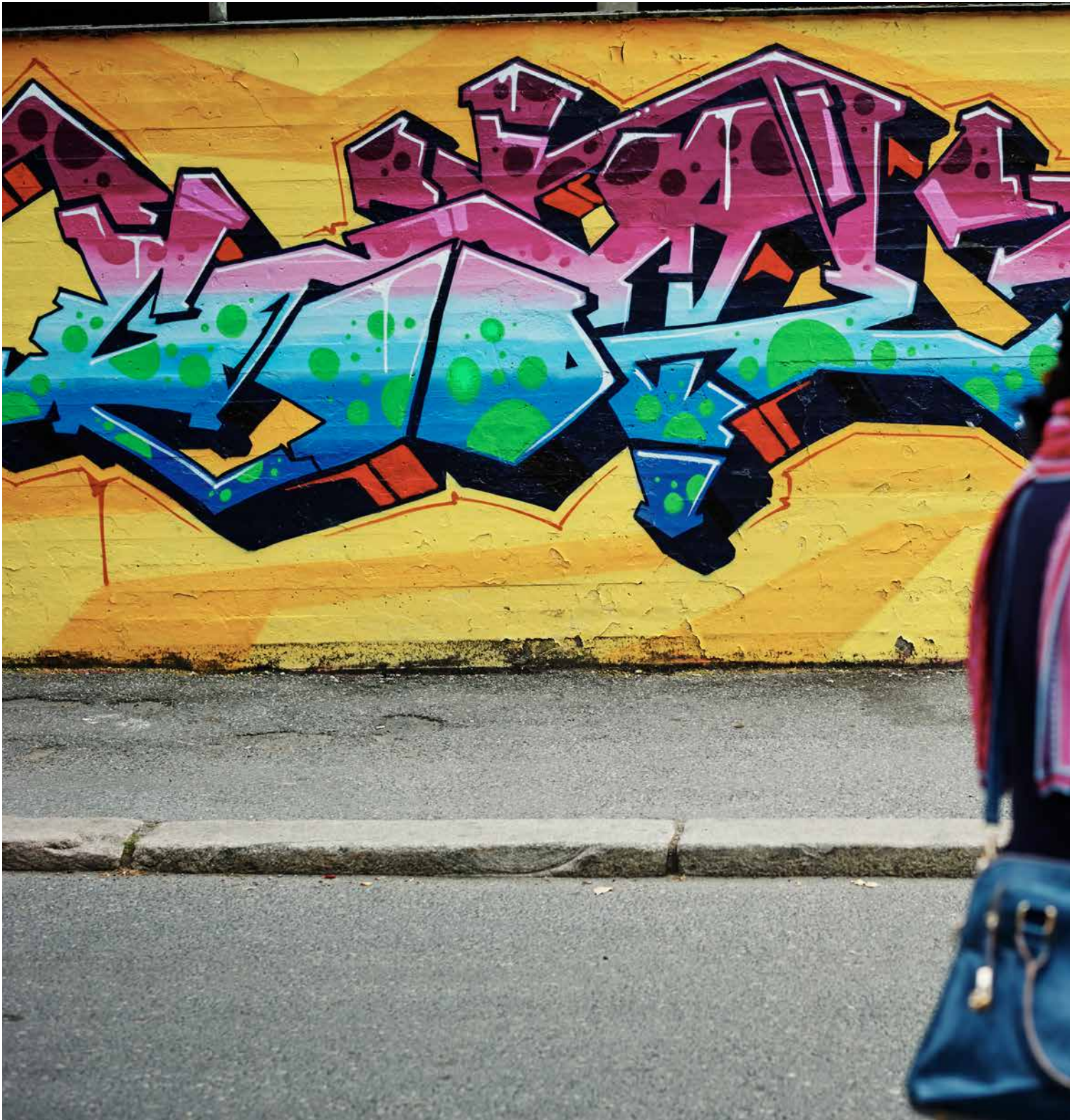

OSLO PENSJONSFORSIKRING

ÅRSRAPPORT 2017

Innhold

Nøkkeltall	4
Direktøren har ordet	5
Bærekraftige investeringer	6
Årsberetning	15
Virksomhet og resultater	15
Porteføljesammensetning og avkastning	18
Kapitalstyring	18
Risikostyringssystemet	20
Andre forhold	21
Fremtidsutsikter	22
Disponering av resultatet	22
Regnskap	25
Regnskap og noter OPF konsern	26
Regnskap og noter OPF AS	62
Revisors beretning	100
Medlemmer av Oslo Pensjonsforsikrings styrings- og kontrollorgan	103
Bestandstall	104

Nøkkeltall

OPF konsern	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat før skatt	1 166	732	1 192	608	522
Forvaltningskapital	92 389	83 877	79 540	74 558	62 542
Egenkapital	8 186	7 286	6 694	5 333	4 583
Solvenskapitaldekning uten overgangsregler (solvens II)	404 %	403 %			
Solvenskapitaldekning med overgangsregler (solvens II)	466 %	499 %			
Antall ansatte	84	84	82	80	78

Oslo Pensjonsforsikring AS	2017	2016	2015	2014	2013
Premiereserve inkl. erstatningsavsetning	60 336	57 973	55 958	54 982	48 669
Tilleggsavsetninger	7 101	4 068	2 093	2 017	1 617
Kursreguleringsfond	10 933	9 270	9 339	7 647	5 321
Premiefond	2 303	2 267	1 847	876	629
Sum kollektivporteføljen	80 673	73 578	69 237	65 522	56 236
Premieinntekter (kollektiv pensjon)	4 149	4 018	4 085	4 288	3 684
Realisert kapitalavkastning (kollektiv porteføljen)	7,9 %	6,3 %	2,9 %	4,0 %	4,1 %
Verdijustert kapitalavkastning (kollektiv porteføljen)	9,2 %	5,3 %	5,1 %	7,6 %	8,8 %
Resultat fra personrisikoprodukter	119	53	252		
Kapitaldekning			14,6 %	15,3 %	16,8 %
Solvenskapitaldekning (solvens I)			320 %	294 %	292 %
Solvenskapitaldekning uten overgangsregler (solvens II)	507 %	490 %			
Solvenskapitaldekning med overgangsregler (solvens II)	591 %	581 %			
Antall pensjonister	39 181	37 582	36 482	35 076	31 297
Yrkesaktive	34 887	31 286	31 476	30 718	30 243
Tidligere ansatte	79 993	70 680	69 998	69 689	64 710

Oslo Forsikring AS	2017	2016	2015
Resultat før skatt	30	48	12
Solvenskapitaldekning (solvens II)	269 %	254 %	
Brutto premier	87	82	40
Brutto erstatningskostnader	84	23	4
Forsikringsresultat	8	26	14
Sum skade- og kostnadsprosent (brutto)	110 %	50 %	29 %
Skadeprosent (brutto)	97 %	28 %	10 %
Kostnadsprosent (brutto)	14 %	22 %	19 %

Beste avkastning siden 2005

2017 var et godt år for OPF-konsernet. Vi har skapt gode resultater for våre kunder og for vår eier. Flere ansatte hos våre kunder er blitt omfattet av tjenstepensjonsordningen. Vi gir både dem og alle andre god oversikt over opptjente rettigheter. Det er enkelt å søke om pensjon. Vi forbedrer og forenkler språket i brev og annet informasjonsmateriell for at pensjon og forsikringsdekninger ikke skal bli vanskeligere enn nødvendig. Vi har også sørget for å ivareta den lille andelen av de forsikrede som ikke behersker nettløsninger og digital informasjon.

Oslo kommune har som mål at vi skal sikre dem lavest mulig pensjons- og forsikringskostnader, innenfor en ramme der vi skaper nok egenkapital gjennom driften og forvalter midlene samfunnsansvarlig. Våre andre kunder, som kommunens heleide selskaper og helseforetakene i Oslo-området, nyter godt av vår driftsmodell og bidrar til resultatene.

Renter, utbytte, leieinntekter og kursstigning på kundenes midler var hele 6,8 milliarder kroner i 2017. Det tilsvarte en avkastning på 9,2 prosent. Det er vårt beste resultat siden 2005 og det høyeste noe norsk livsforsikringsselskap har oppnådd etter finanskrisen.

Gode resultater har direkte virkning for våre kunders evne til å gi innbyggere og brukere gode tjenester. Når pensjonsmidlene vokser, reduseres pensjonskostnadene i regnskapene.

De siste fem årene har avkastningen vår vært i gjennomsnitt 1,2 prosentenheter høyere enn hos beste konkurrent. For Oslo kommune innebærer det 2,8 milliarder kroner i høyere finansinntekter under ett over perioden.

Med den rentesatsen kommunen bruker i sine regnskaper, kan de høye finansinntektene oversettes til 153 millioner kroner i lavere pensjonskostnader – i 2018 og hvert eneste år fremover – på grunn av resultatene som er skapt i forvaltningen de siste fem årene. Tilsvarende regnestykker kunne vi laget for våre andre kunder.

Fra forrige årsskifte innførte vi klimamål for aksjeforvaltningen. Utforming av mål og innretning på tiltak kom etter nært samarbeid med Oslo kommune. Klimamål skal ikke gå ut over avkastningen. Vi vurderer alle investeringer etter hvilken risiko selskapene har for å bli påvirket av klimaendringer eller -tiltak. På toppen av dette har vi satt som mål at utslippene – målt som andel av omsetningen – fra selskapene vi eier aksjer i, skal reduseres med 40 prosent frem til 2030. Vi er ikke kjent med at andre norske forvaltere har satt bindende mål for utslippsreduksjon. Ved siste årsskifte var den oppnådde reduksjonen på 34 prosent. Den aktuelle porteføljen hadde høyere avkastning, med noe høyere svingninger, enn aktuelle referanseindekser.

Åmund T. Lunde
Administrerende direktør

Bærekraftige investeringer

Som forvalter av 93 milliarder kroner har vi i Oslo Pensjonsforsikring et viktig samfunnsansvar. Det er ingen motsetning mellom god avkastning og klimahensyn. Klimahensyn og bærekraft er derfor en viktig del av vår forvaltningsstrategi.

Dette har vi oppnådd i 2017:

- Vi ligger foran skjema i forhold til å nå vårt mål om 40 prosent reduksjon av klimagassutslipp i aksjeporteføljen vår innen 2030. Målet ble satt i fjor og skal måle reduksjonen vi oppnår fra perioden 2014 til 2016 (gjennomsnittet fra de tre årene) og frem til 2030.
- Utslppsintensiteten har ligget stabil for verdensindeksen, men har falt for OPFs portefølje de siste årene. Dette indikerer at det er hva vi har valgt å investere i, og ikke selskapenes egen reduksjon av utslipp, som har bidratt mest til nedgang i porteføljen. Vår aktive forvaltning gir dermed langt sterkere effekt enn om vi hadde vært investert i hele indeksen.
- Selskapet vårt har gjennomgående noe lavere utslipp når vi ser sektor for sektor, men den største effekten er knyttet til at vi er undervektet kull, olje og gass. Per 2017 har vi ingen energiselskap i den interne aksjeporteføljen vår.
- Vi har økt våre investeringer i grønne obligasjoner, obligasjoner som skal finansiere miljøriktige formål, kraftig gjennom 2017. Fra utgangen av 2016 og frem til utgangen av 2017 har vi økt våre investeringer i grønne obligasjoner med 368,4 millioner kroner, fra 550 millioner kroner ved utgangen av 2016 til 918,4 millioner ved utgangen av 2017. Vi har investert i kraftselskap, kommuner, eiendomsselskap og banker i denne porteføljen.

BÆREKRAFTIGE INVESTERINGER

VÅRE VIRKEMIDLER

Vi vurderer klimarisiko i alle våre investeringer. Dette er et kontinuerlig arbeid som vi hele tiden vil videreutvikle. Her er en oversikt over noen av våre virkemidler:

INTEGRERT ANALYSE

Intern forvaltning

- Vi inkluderer karbonintensitet i alle våre selskapsanalyser og investeringsbeslutninger.
- Vi ekskluderer de mest karbonintensive selskapene der klimastresstesten viser stor risiko. En stresstest er en risikovurdering som viser hvordan en investering tåler et definert markedssjokk.
- Som eier og byggherre har vi klare miljøambisjoner i eiendomsporteføljen.
- Har vi valget mellom to ellers like attraktive investeringer velger vi den mest bærekraftige.

Ekstern forvaltning

- Alle våre eksterne forvaltere vurderes på sin kompetanse og integrering av klimahensyn i sin forvaltning.

SAMARBEID OG KOMMUNIKASJON

Intern forvaltning

- Vi rapporterer på seks av FNs bærekraftsmål.
- Vi har medlemskap i Norsk forum for bærekraftige og ansvarlige investeringer (Norsif).

Ekstern forvaltning

- Vi kommuniserer tydelig OPFs ambisjoner på klima til eksterne forvaltere.

NEGATIV SCREENING

Intern forvaltning

- Vi følger ekskluderingsreglene fra Statens pensjonsfond utland (SPU).
- Vi ekskluderer selskaper som utvinner eller bruker kull som en vesentlig innsatsfaktor i produksjon av energi.

Ekstern forvaltning

- Vi har krav til at eksterne forvaltere følger ekskluderingsreglene fra SPU og OPF.

SLIK JOBBER VI MED Å REDUSERE KLIMAUTSLIPP I PORTEFØLJEN VÅR

- **På selskapsnivå skal alle investeringer vurderes ut fra klimarisiko.**

Hver enkelt investering skal tåle en såkalt stresstest. En stress-test er en risikovurdering som viser hvordan en investering tåler et definert markedssjokk. I vårt tilfelle skal selskapene tåle et kraftig prisfall på fossil energi og/eller regulatoriske innstramminger (eksempelvis reduksjon i utslippskvoter).

- **På porteføljenivå skal karbonintensiteten reduseres med 40 % innen 2030.**

Intensiteten av karbonutslipp måles som andel av brutto omsetning i selskapet. Svingninger tolereres, men skal ikke overstige en lineær nedskrivning til målet. Kartlegging av karbonintensitet er en integrert del av våre selskapsanalyser og investeringsbeslutninger.

Slik måler vi klimarisiko

Alle eksisterende eller mulige investeringer i selskaper skal vurderes ut fra klimarisiko.

Klimarisiko kan ha mange ulike former. For eksempel kan selskaper bli rettslig ansvarlig for miljøskader, eller selv lide skade som følge av klimaendringer. De som baserer seg på utslipp, kan bli utkonkurrert av selskaper med en miljøvennlig teknologi.

Selskaper som ikke er tilstrekkelig bevisste på klimaendringene, kan også miste omsetning fordi kundene endrer adferd. Risikoen er dessuten stor for at slike selskaper vil tape når myndighetene vedtar tiltak for å begrense utslipp. Dette kan for eksempel være i form av forbud eller avgifter og kvoter.

Det er en sannsynlig og sterk sammenheng mellom klimarisiko og porteføljens avkastning på sikt. Klimarisiko er i liten eller ingen grad kompensert med andre fordeler. Derfor er det en type risiko vi ønsker å unngå.

Alle våre investeringer skal tåle en stresstest som er knyttet til et kraftig fall i pris på fossil energi og regulatoriske innstramminger. Sistnevnte kan for eksempel være en reduksjon i utslippskvoter. Andre typer av klimarisiko, som for eksempel utslipp av farlig avfall og redusert vannkvalitet vurderes også for hvert enkelt selskap. Når risiko inntreffer er det viktig at selskapet selv viser evne og vilje til endring slik at framtidig risiko reduseres.

Slik måler vi karbonintensitet

Klimagassutslipp måles som summen av direkte og indirekte klimagassutslipp for hvert enkelt selskap. Til dette bruker vi data fra Bloomberg som hentes fra databasen til Carbon Disclosure Project (CDP). Dette er en database der selskaper fortløpende rapporterer inn nøkkeltall på utslipp. Databasen finner du her: <https://www.cdp.net/en>

Verdt å merke seg: Siden denne typen tall ikke er gjenstand for ordinær revisjon, må det tas høyde for manglende datakvalitet.

Definisjonen av klimagassutslipp omfatter direkte og indirekte utslipp, ofte betegnet som scope 1 og 2. Scope 1 omfatter direkte utslipp av klimagasser fra egne eller kontrollerte kilder, mens scope 2 utgjør indirekte utslipp fra produksjon av innkjøpt elektrisitet, varme eller damp.

Intensiteten av utslipp måles som andel av brutto omsetning i selskapet. Dette gir et mer rimelig uttrykk for selskapets påvirkning sammenlignet med for eksempel utslipp som andel av markedsverdi. Klimagassutslipp omfatter flere ulike gasser, men er omregnet til CO₂-ekvivalenter.

Vi ligger per i dag foran skjema til en reduksjon av utslippene i aksjeporteføljen med 40 prosent innen 2030. Den viktigste årsaken til dette er at vi har en aktiv forvaltet portefølje med undervekt av investeringer innen fossil energi. Hadde vi erstattet vår egen portefølje med referanseindeksen, hadde vi kommet i brudd med vår egen målsetting.

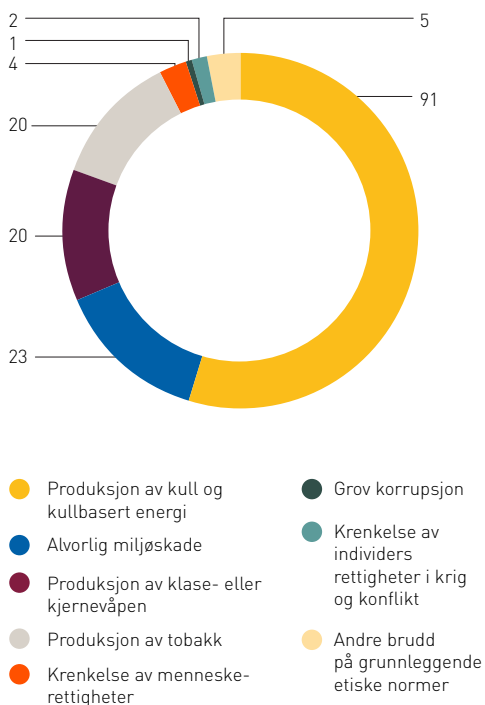
Selv om vi har kommet godt i gang, er det fremdeles mye som arbeid som gjenstår. Målet på 40 % utgjør en streng begrensning på hvilke selskap vi kan investere i. Vi kommer derfor til å fortsette å ha et stort fokus på CO₂-utslipp i vår egenforvaltede portefølje fremover. For oss vil dette i stor grad handle om å vurdere klimarisiko og måle karbonintensitet for alle våre investeringer.

I øvrige porteføljer utarbeides det ikke et særskilt regnskap over klimautslipp, men de samme vurderinger legges til grunn. For eksterne porteføljer der vi ikke kan påvirke investeringsstrategien er vi opptatt av å påvirke gjennom dialog og seleksjon. Forvaltere som ikke tar tilstrekkelig klimahensyn vil ikke nå opp i seleksjonsprosessen selv om de følger våre krav til eksklusjon.

Figur 1: Klimagassutslipp (CO₂-ekvivalenter i tonn) som andel av brutto omsetning (mill USD). OPFs interne aksjeportefølje.

2014	2015	September 2016	Snitt	Desember 2017
182,6	132,0	191,1	168,6	112,4

Figur 2: Oversikt over utelukkelse i OPF per desember 2017. Figuren viser hvor mange selskaper som er utelukket basert på ulike kriterier.

Eksklusjon

Vi følger eksklusjonslisten fra Statens pensjonsfond utland (SPU). Vi ekskluderer i tillegg selskaper som utvinner eller bruker kull som en vesentlig innsatsfaktor i produksjon av energi.

For alle forvaltere overvåkes det at porteføljen til enhver tid er i samsvar med våre eksklusjonskrav.

Alle våre eksterne forvaltere forplikter seg til å følge eksklusjonslisten til SPU. Videre forplikter de seg også til å ekskludere selskaper som produserer kull eller energi basert på kull i henhold til vedtak på generalforsamlingen til OPF i 2015. Vi følger dermed SPUs eksklusjonsliste fullt ut, og minimum KLPs eksklusjon for selskaper som produserer kull eller energi basert på kull.

Erfaringen med håndheving av eksklusjonslisten vår er så langt god. Det har vært avdekket få investeringer som er i brudd med retningslinjene. Når dette oppstår, igangsettes en dialog med forvalter, og saken løses ved at selskapet vurderes som godkjent (der eksklusjon åpenbart er feil) eller ved at selskapet selges fra porteføljen. For eksterne forvaltere vil vi, hvis dette ikke fører fram, innløse vår andel i fondet. Dette har ennå ikke vært nødvendig.

Per 31. desember 2017 har vi utelukket i alt 166 selskaper basert på ulike kriterier. Det betyr at om lag 6 prosent av alle selskaper i verdensindeksen (MSCI All Country World) er ekskludert. Se figur 3 for en full oversikt over selskaper som er ekskludert.

I figur 4 finner du en oversikt over hvilke selskaper det per desember 2017 er uaktuelt for oss å investere i på grunn av for høye CO₂-utslipp.

Verdt å merke seg: Eksklusjon av selskaper har en økonomisk kostnad ved at investeringsuniverset begrenses. De siste årene har dette gitt seg utslag i en klar mindreakkastning i forhold til om hele universet hadde blitt benyttet. Kostnaden ved eksklusjon er beregnet til om lag 0,14 prosentpoeng per år for fondet KLP World over de siste 14 år. Denne kostnaden vil variere over tid. Det siste året har det vært produktbasert eksklusjon (kull, våpen, tobakk mv.) som har bidratt negativt, mens eksklusjon relatert til etisk adferd (menneskeretter, miljøskade, korrupsjon) har gitt et positivt bidrag.

Figur 3. Oversikt over selskap som er ekskludert per 31. desember 2017. Listen endres fortløpende.

PRODUKSJON AV KULL OG KULLBASERT ENERGI

1. Abotiz Power Corp
2. Adani Power Ltd
3. Adaro Energy Tbk
4. AES Corporation
5. AES Gener SA
6. AGL Energy Ltd
7. Allete Inc
8. Alliant Energy
9. Ameren Corp
10. American Electric Power Co
11. Appalachian Power Co
12. Banqu Public Comp Ltd
13. Capital Power Corp
14. CESC Ltd
15. CEZ AS
16. China Coal Energy Comp Ltd
17. China Power International Development
18. China Resources Power Holdings Comp Ltd
19. China Shenhua Energy Comp
20. Chuguoku Electric Power Co Inc
21. Cleco Corporate Holdings LLC
22. CLP Holdings Ltd
23. Coal India Ltd
24. CONSOL Energy Inc
25. Datang International Power Generation Comp Ltd
26. DMCI Holdings Inc
27. Drax Group Plc
28. DTE Energy Co
29. Dynergy inc
30. E-CL SA
31. Electric Power Development Co Ltd
32. Electricity Generating PCL
33. Emera Inc
34. Emera US Finance LP
35. Empire District Electric Company
36. Eneva SA
37. Exxaro Resources Ltd
38. FirstEnergy Corp
39. Glow EnergyPublic Co
40. Great Plains Energy Inc
41. Great River Energy
42. Guangdong Electric Power Development Co Ltd
43. Gujarat Mineral Development Corp Ltd
44. HK Electric Investments Ltd
45. Hokkaido Electric Power Co Inc
46. Hokuriku Electric Power Comp
47. Huadian Energy Co Ltd
48. Huadian Power International
49. Huaneng Power International Inc
50. IDACORP Inc
51. Indiana Michigan Power Co
52. Indo Tambangraya Megah Tbk PT
53. Inner Mongolia Yitai Coal Co Ltd
54. Jastrebska Spolka Weglowa SA
55. Korea Electric Power Corp
56. Lubelski Wegiel Bogdanka SA
57. Malakoff Corp Bhd
58. MGE Enmergy Inc
59. New Hope Corp Ltd
60. Northern States Power Co MN
61. NRG Energy Inc
62. NTPC Ltd
63. OGE Energy Corp
64. Okinawa Electric Power Co Inc
65. Otter Tail Corp
66. Peabody Energy Corp
67. PGE Polska Grupa Energetyczna SA
68. Pinnacle West Capital
69. PNM Resources Inc
70. Public Power Corp SA
71. Public Service Company of Colorado
72. Public Service Company of New Mexico
73. Reliance Infrastructure
74. Reliance Power Ltd
75. SDIC Power Holdings Co Ltd
76. Shikoku Electric Power
77. Shougang Fushan Resources Group Ltd
78. Southwestern Public Service Co
79. Tambang Batubara Bukit Asam Tbk PT
80. Tata Power Co Ltd
81. Teco Energy Inc
82. Teco Finance
83. Tenaga National Bhd
84. The Southern Company
85. TransAlta Corp
86. Union Electric Co
87. WEC Energy Group
88. Westar Energy inc
89. Whitehaven Coal Ltd
90. Xcel Energy Inc
91. Yangzhou Coal Mining Co Ltd

BÆREKRAFTIGE INVESTERINGER

ALVORLIG MILJØSKADE

1. Barrick Gold Corp
2. Bharat Heavy Electricals
3. Daewoo International Europe
4. Duke Energy Corp
5. Evergreen Marine Corp (Taiwan) Ltd
6. Freeport-Mcmoran Inc
7. Genting Malaysia Bhd
8. Ijm Corp Bhd
9. Korea Line Corp
10. Lingui Developments Bhd
11. Mmc Norilsk Nickel Pjsc
12. Posco
13. Precious Shipping PCL
14. Rio Tinto Ltd
15. Rio Tinto Plc
16. Samling Global Ltd
17. Ta Ann Holdings Berhad
18. Thoresen Thai Agencies PCL
19. Vedanta Resources Plc
20. Vedanta Resources Plc
21. Volcan Cia Minera Saa-Cmn B
22. Vtech Holdings Ltd
23. Zijin Mining Group Co Ltd-H

PRODUKSJON AV KLASE- ELLER KJERNEVÅPEN

1. AECOM
2. Aerojet Rocketdyne Holdings
3. Airbus Finance Bv
4. Airbus Se
5. BAE Systems
6. Boeing Co
7. Bwx Technologies Inc
8. Fluor Corp
9. General Dynamics Corp
10. Hanwha Corporation
11. Honeywell International Inc
12. Huntington Ingalls Industries Inc
13. Jacobs Engineering Group Inc
14. Lockheed Martin Corp
15. Northrop Grumman Corp
16. Orbital Atk Inc
17. Poongsan Corp
18. Safran Sa
19. Serco Group Plc
20. Textron Inc

PRODUKSJON AV TOBAKK

1. Alliance One International
2. Altria Group Inc
3. British American Tobacco Bhd
4. British American Tobacco Plc
5. Grupo Carso Sab De Cv-Ser A1
6. Gudang Garam Tbk Pt
7. Huabao International Holding
8. Imperial Brands Plc
9. Itc Ltd
10. Japan Tobacco Inc
11. Kt&G Corp
12. Philip Morris Cr As
13. Philip Morris International
14. Reynolds American Inc
15. Schweitzer-Mauduit Intl Inc
16. Shanghai Industrial Hldg Ltd
17. Souza Cruz Sa
18. Swedish Match Ab
19. Universal Corp/Va
20. Vector Group Ltd

KRENKELSE AV MENNESKERETTIGHETER

1. ATAL SA
2. Zuari Agro Chemicals
3. Wal-Mart Stores Inc
4. Wal-Mart Stores de Mexico SA de CV

GROV KORRUPSJON

1. ZTE Corp-H

KRENKELSE AV INDIVIDERS RETTIGHETER I KRIG OG KONFLIKT

1. Africa-Israel Inv Ltd
2. Shikun & Binui

ANDRE BRUDD PÅ GRUNNLEGGENDE ETISKE NORMER

1. Cairn Energy
2. Elbit Systems
3. Kosmos Energy Ltd
4. Potash Corp Saskatchewan
5. San Leon Energy Plc

Figur 4. Oversikt over selskap det per desember 2017 er krevende for oss å investere i pga. målsettingen om å redusere CO₂-utslipp i porteføljen. Ved å investere i ett eller flere av disse selskapene vil porteføljens samlede utslipp øke mer enn målsettingen gir åpning for. Per i dag skal vi derfor unngå å investere i selskapene på denne listen. Listen vil bli endret fortløpende.

**SELSKAPER SOM ER INDIREKTE EKSKLUDERT
PGA FOR HØYE CO₂ UTSLIPP**

1. Martin Marietta Materials
2. Ck Infrastructure Holdings L
3. Power Assets Holdings Ltd
4. Kuehne + Nagel Intl Ag-Reg
5. Lafargeholcim Ltd-Reg
6. Agl Energy Ltd
7. South32 Ltd
8. Ppl Corp
9. Fortum Oyj
10. Air Products & Chemicals Inc
11. Entergy Corp
12. Albemarle Corp
13. Rwe Ag
14. Dominion Energy Inc
15. Nextera Energy Inc
16. Fortis Inc
17. Taiheiyō Cement Corp
18. Scana Corp
19. Arcelormittal
20. Woodside Petroleum Ltd
21. Nisource Inc
22. Keppel Corp Ltd
23. Chubu Electric Power Co Inc
24. Atco Ltd -Class I
25. Kansai Electric Power Co Inc
26. Tohoku Electric Power Co Inc
27. Kyushu Electric Power Co Inc
28. Cabot Oil & Gas Corp
29. Nucor Corp
30. Swire Pacific Ltd - Cl A
31. Santos Ltd

Ryes

SERVICE

BAR

VELKOMEN INN!
Kylskåpet åpent
12-22 9900 tons
12-2100 fra 11000
Frokost/sensamens
hver dag 12-16
Rock'n'Roll DJs hver
torsdag, fredag & lørdag

Årsberetning for 2017

VIRKSOMHET OG RESULTATER

Overordnet beskrivelse av konsernets virksomhet

OPF-konsernet består av livsforsikringselskapet Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF), skadeforsikringselskapet Oslo Forsikring AS (OF) samt 48 andre datterselskaper knyttet til eiendomsvirksomheten. OPF er morselskap. Både OPF og OF er egenforsikringselskaper. Kundekretsen er begrenset til Oslo kommune, som eier alle aksjene i OPF, og selskaper der kommunen har aksjemajoriteten. I tillegg har OPF kundeforhold til flere helseforetak fra den tid kommunen eide Ullevål, Aker og Sunnaas sykehus. Konsernet har kontorsted i Oslo.

Virksomheten i OPF er kommunal tjenstepensjon og gruppeliv-, yrkesskade- og ulykkesforsikring. OFs virksomhet er tingskade-forsikring og ansvarsforsikring.

Konsernets inntekter stammer fra tre områder. Pensjonsforsikring er den største delen av virksomheten, målt etter premieinntekter, normalresultat, risiko og kapitalbinding. Skadeforsikringsområdet består av de øvrige produktene i OPF samt virksomheten i OF. Det siste området er inntekter fra forvaltningen av den ansvarlige kapitalen i morselskapet.

Selskapene er opprettet for å gi Oslo kommune lavest mulig pensjons-, skade- og forsikringskostnader. For pensjonsforsikring innebærer det god avkastning på forvaltning av forsikringskapitalen og lave administrasjonskostnader. Videre skal OF arbeide aktivt for at kommunens skadekostnader blir lave, også på eiendeler som ikke er forsikret.

Samtidig skal selskapene skaffe tilstrekkelig egenkapital gjennom driften. OPF, som har kunder som ikke er en del av kommunens virksomhet, må dessuten prise risikoen og tjenestene slik at egenkapitalavkastningen er tilfredsstillende for kommunen som aksjonær.

OPF har 48 andre datterselskaper som eier enkelteiendommer. I risikostyringen og i konsernregnskapet behandles disse som fast eiendom, og ikke aksjer. I selskapsresultatet og ved beregning av kapitaldekning for OPF er de imidlertid å betrakte som aksjer. Med unntak for Hærøya Industripark AS har disse selskapene ingen selvstendig virksomhet.

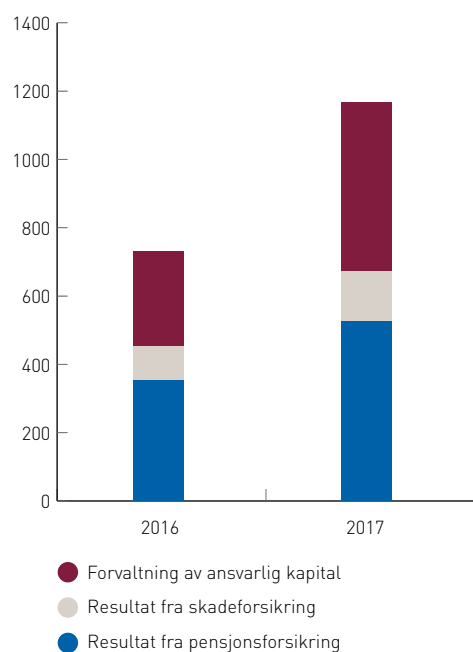
Etter styrets oppfatning er forutsetningen om fortsatt drift til stede, og årsregnskapet for 2017 er satt opp under denne forutsetning.

Resultatutvikling

Konsernet fikk i 2017 et årsresultat på 1 166 millioner (732 millioner i 2016) kroner før skatt.

Avkastningen på kundemidlene i pensjonsforsikring var 9,2 (5,3) prosent.

Figur 1. Konserneresultat per forretningsområde. 2016 og 2017. Millioner kroner.

Resultat fra pensjonsforsikring

OPFs pensjonsvirksomhet er kommunal tjenstepensjon. Ved utgangen av 2017 var det 147 536 (132 617) medlemmer. Av disse var 34 887 (31 286) yrkesaktive.

Resultatet for området i 2017 var 525 millioner (353 millioner) kroner.

Selskapets andel av risikoresultat økte med 28 millioner til 179 millioner kroner mens inntektene fra rentegarantipremier økte med 38 millioner kroner til 306 millioner etter at satsen ble hevet ved inngangen til 2017 som følge av lave renter. Administrasjonsresultatet økte fra 15 millioner til 39 millioner kroner. Det viktigste bidraget til forbedringen var at kostnadene til pensjonsdrift falt med 15 millioner kroner til 160 millioner. Målt som andel av gjennomsnittlig premiereserve, var kostnadene 0,26 (0,30) prosent i 2017. Premiereserven utgjør en fallende andel av samlet kapital. Administrasjonskostnadene var 0,20 (0,24) prosent av gjennomsnittlig forsikringskapital.

Resultatet ble i årene 2014-2016 belastet med 246 millioner kroner som bidrag til å finansiere økningen i avsetninger for lavere dødelighet som ble slutført i 2013. Slutføringen av denne overføringen til kundene bidro til resultatveksten siste år.

Resultat fra skadeforsikring

Skadeforsikringsresultatet i 2017 var 149 millioner (101 millioner). Resultatet for 2017 er godt. Samlet skade- og kostnadsprosent før gjenforsikring var 54,4 (64,9) prosent i 2017. Den viktigste årsaken er at avsetningene for fremtidige yrkesskader er redusert med 40 millioner kroner, tilsvarende om lag 10 prosent, som følge av videre fall i antall skader.

Figur 2. Resultat pensjonsforsikring. 2016 og 2017. Millioner kroner.

Millioner kroner	2017	2016
Selskapets andel av risikoresultatet	179	152
Administrasjonsresultat	39	15
Rentegarantipremie m.m.	306	268
Tilførsel fra selskapet til kundene	0	-82
Resultat fra pensjonsforsikring	525	353

Figur 3. Resultat per produktområde. Skadeforsikring. Millioner kroner.

Millioner kroner	2017	2016
Personrisikoprodukter i OPF	119	53
- Yrkesskadeforsikring	91	21
- Gruppelivsforsikring	7	4
- Ulykkesforsikring	5	5
Finansinntekter	16	23
Tingskadeforsikring i OF	30	48
Resultat fra skadeforsikring	149	101

Resultat før skatt for Oslo Forsikring AS var 30 millioner (48 millioner) kroner. Premieinntektene steg med 5 millioner til 87 millioner kroner. Etter flere år uten storskader, var det i 2017 en større skolebrann som belastet resultatet med henholdsvis 53 og 20 millioner kroner før og etter gjenforsikring. Finansinntektene steg med 3 millioner til 21 millioner kroner.

Finansinntekter på ansvarlig kapital

Finansinntektene på ansvarlig kapital er summen av inntektene fra selskapsporteføljen og den delen av kollektivporteføljen som motsvares av risiko-utjevningfondet. Samlet inntekt i 2017 var 492 millioner (279 millioner) kroner etter fradrag for rentekostnader på ansvarlig lånekapital på 76 millioner kroner.

Hensikten med selskapsporteføljen er å understøtte konsernets forsikringsvirksomhet. Porteføljen har lavere markedsrisiko enn kollektivporteføljen, der forsikringskapitalen forvaltes. Den var ved årsskiftet på 9,3 milliarder (8,5 milliarder) kroner. Avkastningen var 5,6 (4,4) prosent.

Forvaltning av kollektivporteføljen

Struktur og forvaltningsfilosofi

Forsikringskapitalen er fellesbetegnelsen for premiereserve, premiefond, kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger. Dette er kundemidler som er flyttbare. Forsikringskapitalen forvaltes i kollektivporteføljen og all avkastning den oppnår tilfaller kundene. Risikoutjevningfondet, som er en del av selskapets ansvarlige kapital, skal også forvaltes i denne porteføljen. Ved utgangen av 2017 var kollektivporteføljen 82,8 milliarder (75,1 milliarder) kroner. Avkastningen i 2017 var 9,2 (5,3) prosent. Dette er den høyeste avkastningen selskapet har oppnådd siden 2005.

Avkastningen uten urealiserte endringer på verdipapirer – bokført avkastning – var 7,9 (6,3) prosent.

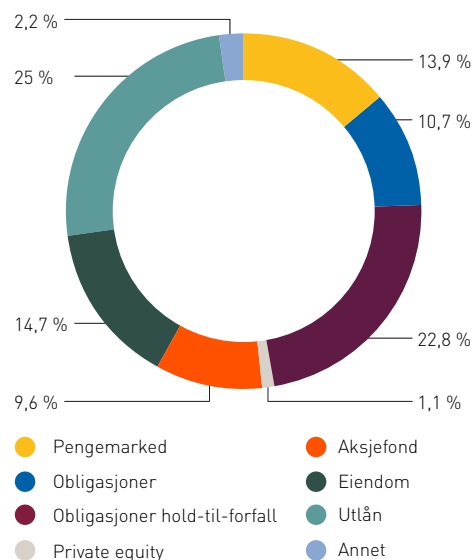
Målet for forvaltningen av forsikringskapitalen er så høy avkastning som mulig innenfor akseptabelt risikonivå, gitt at lovmessige kapitalkrav skal oppfylles til enhver tid og eier ikke må tilføre kapital til selskapet. Investeringsfilosofien baserer seg på at:

- OPF er en langsiktig investor som skal høste likviditetspremier og tåle svingninger i verdiene på aktiva uten å måtte redusere risikoen i porteføljen.
- OPF skal ha en diversifisert portefølje.
- OPF er en ansvarlig eier som tar samfunnsansvar.

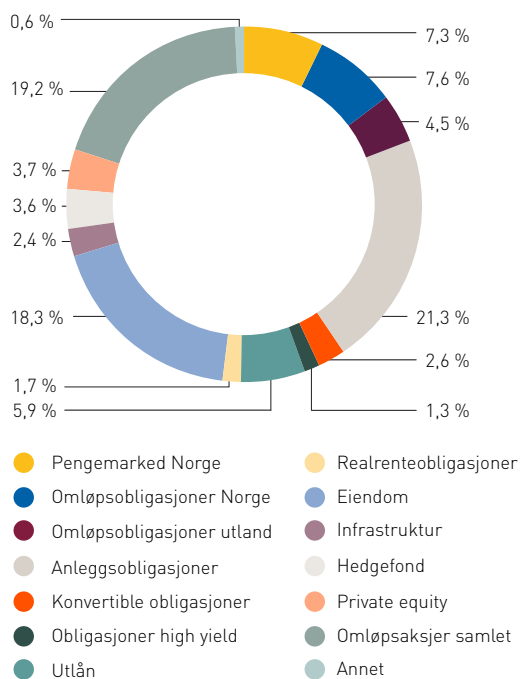
Fra 2018 er kollektivporteføljen delt i en sikrings- og en avkastningsportefølje. Sikringsporteføljen skal med høy grad av sikkerhet skaffe en inntekt tilsvarende den garanterte renten på premiereserven og -fondet. Den resterende delen av porteføljen – avkastningsporteføljen – har som mål å sikre høyest mulig avkastning over tid. Sikringsporteføljen består av aktiva med lav forventet risiko som pengemarked, obligasjoner, ubelånt eiendom og boliglån. Avkastningsporteføljen vil bestå av aksjer i tillegg til private equity, konvertible obligasjoner, høyrenteobligasjoner, lånefond og belånte eiendoms- og infrastrukturfond.

Endringen leder ikke til noen umiddelbare endringer i sammensetningen av porteføljen samlet sett.

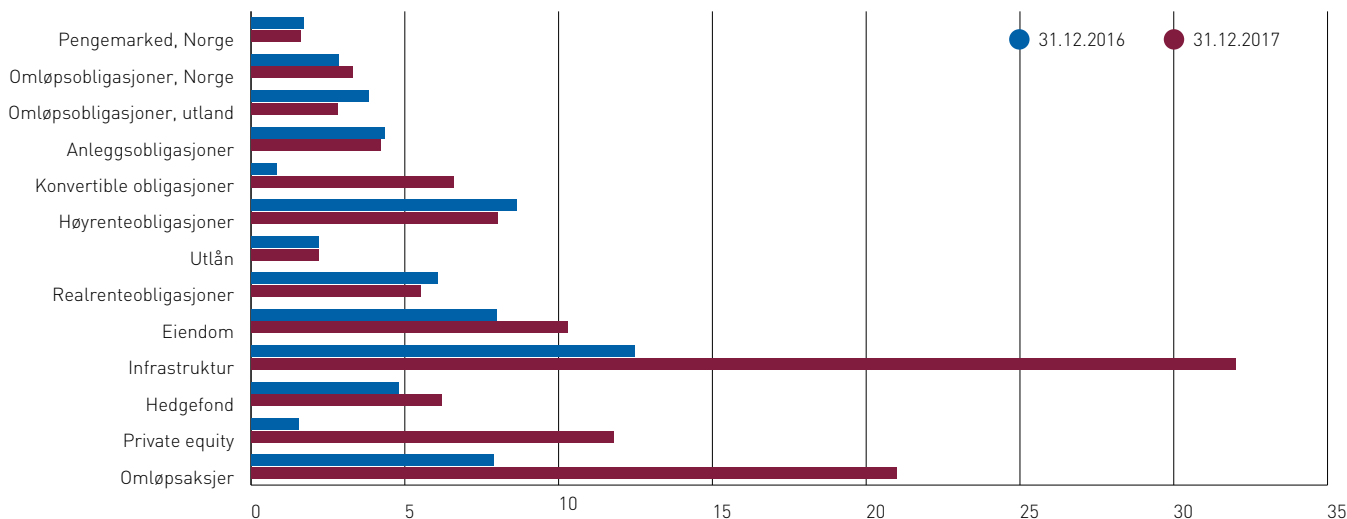
Figur 4. Selskapsporteføljen. Allokering per aktivaklasse. Prosent. 31.12.2017.

Figur 5. Kollektivporteføljen. Allokering per aktivaklasse. Prosent. 31.12.2017.

Figur 6. Avkastning per aktivaklasse. Kollektiv- og selskapsporteføljene. Prosent. 2016 og 2017.

PORTEFØLJESAMMENSETNING OG AVKASTNING

Obligasjoner og rentepapirer er den største andelen av kollektivporteføljen. Den største blant disse er anleggsporføljen, som er en fellesbetegnelse for obligasjoner som føres til amortisert kost, på 21 prosent av aktiva ved utløpet av 2017. Omløpsaksjer og private equity var samlet om lag 23 prosent. Av øvrige aktivaklasser, er eiendom størst med om lag 18 prosent av porteføljen.

Det var kun mindre endringer i sammensetningen av kollektivporteføljen i 2017.

Som året før, hadde alle aktivaklasser positiv avkastning. Det var særlig avkastningen fra noterte (21 prosent) og unoterte (11,8 prosent) aksjer samt infrastrukturfond (32 prosent) som hadde høy avkastning i 2017. Avkastningen på eiendom var 10,3 prosent. Av dette sto oppregulering av verdiene for om lag 4,2 prosentenheter.

Fallende kort- og langsiktige renter har gradvis gitt lavere avkastning for renteporteføljene. Fra 2016 til 2017 falt den løpende avkastningen på anleggsporføljen fra 4,34 til 4,20 prosent. God posisjonering innenfor omløpsobligasjoner ga en avkastning på 3,3 (2,8) prosent.

KAPITALSTYRING

Ansvarlig kapital

Konsernets egenkapital var 8,2 milliarder kroner pr. 31. desember 2017. OPF har tatt opp et ansvarlig lån fra Oslo kommune på 1 240 millioner kroner. Lånet løper frem til 31.12.2023.

Det har ikke vært andre endringer i konsernets egenkapital enn det som følger av totalresultat etter skatt. OF avga i 2017 konsernbidrag til OPF på 21 millioner kroner.

Soliditet

OPF-konsernet og enkeltselskapene er solide. Per 31.12.2017 var kapitaldekningen 404 prosent for konsernet og 507 prosent for OPF. OFs kapitaldekning var 269 prosent. Endringene er små fra slutten av 2016.

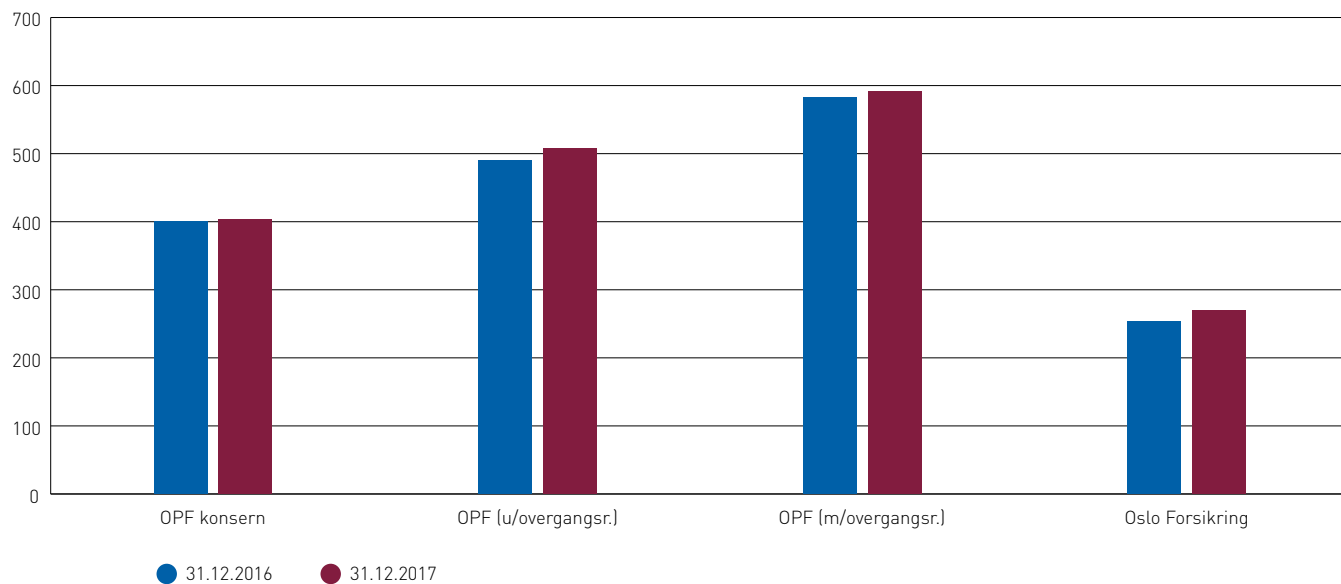
Finansdepartementet har fastsatt overgangsregler som skal lette innføringen av nye krav. OPF har søkt om og fått tillatelse til å bruke overgangsreglene for tekniske avsetninger og aksjestress. Kapitaldekningen etter overgangsregler, som er det offisielle kapitaldekningsmålet for OPF, var 591 prosent.

Solvenskapalkravet er utformet slik at det skal dekke et tap som, gitt den risiko vi tar, statistisk sett bare skal inntreffe i ett av 200 år. Kravet er summen av de beregnede tapene selskapet må bære etter svært ugunstige bevegelser i markedsverdien på finansielle eiendeler, i fremtidige erstatningsutbetalinger, i tap på fordringer, i flytting og i tap knyttet til driften. Selskapene og konsernet benytter standardmodellen ved beregning av kapitalkravet.

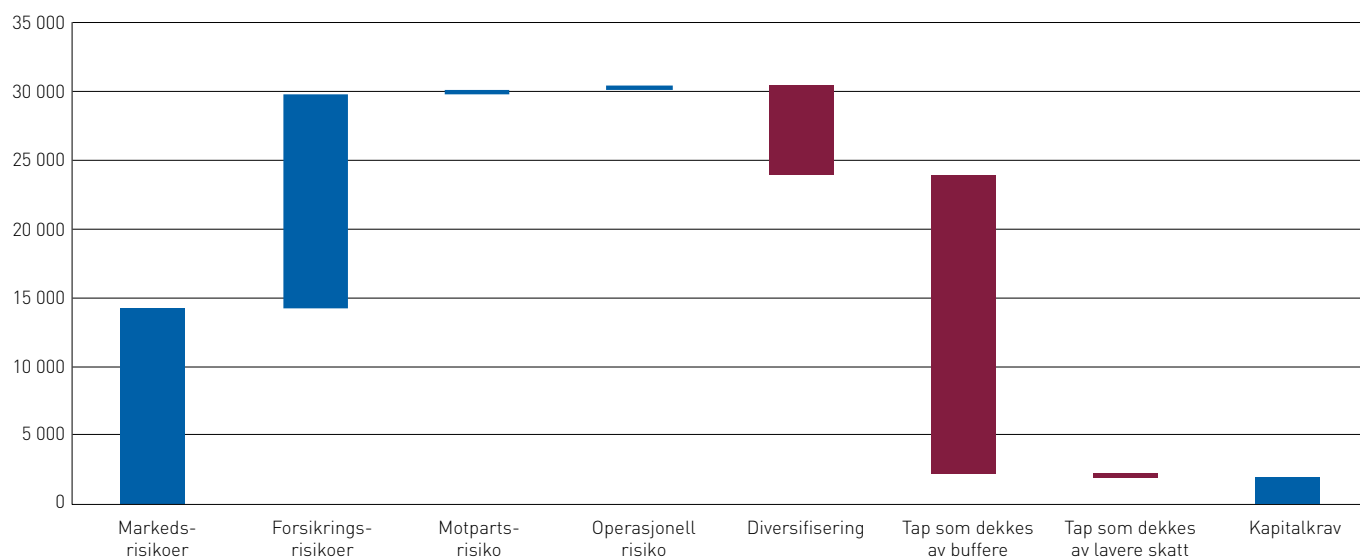
Solvenskapalkravet var 1 892 millioner kroner for OPF-konsernet ved utgangen av 2017.

Solvenskapitalen er forskjellen mellom markedsverdi av eiendeler og gjeld. Gjelden er i hovedsak forsikringsforpliktelser. Verdien av fremtidige pensjonsutbetalinger er beregnet ved å bruke markedsrenter, i motsetning til i regnskapet der den renten som er forutsatt ved fastsettelse av premien også benyttes som diskonteringsfaktor. Utover fremtidige pensjoner, består forsikringsforpliktelsene også av kundebuffer og fremtidige resultater som vil tilfalle kundene.

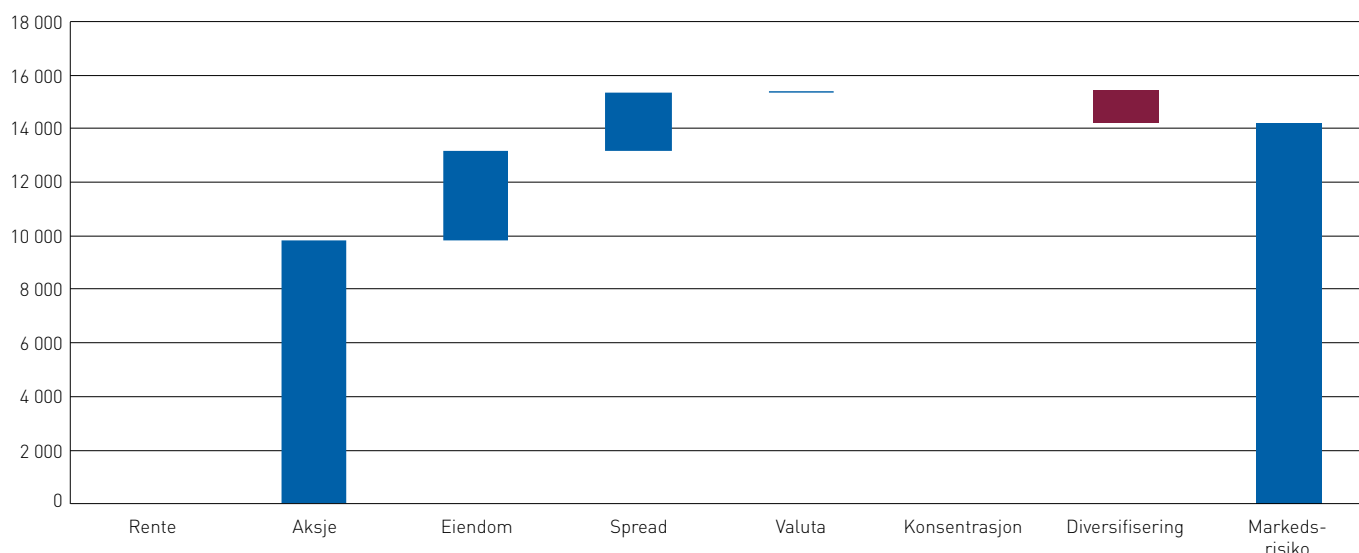
Figur 7. Kapitaldekning. Konsern, OPF og OF. Solvenskapital i prosent av solvenskapitalkrav. Utgang av 2016 og 2017.

Figur 8. Oppbygging av solvenskapitalkrav. OPF Konsern. 31.12.2017. Millioner kroner.

Figur 9. Sammensetning av markedsrisiko. OPF konsern. 31.12.2017. Millioner kroner.

Solvenskapitalen var 9 511 millioner kroner per 31.12.2017 for OPF konsern. Tellende solvenskapital ved beregningen er 7 636 millioner kroner fordi tellende tilleggskapital – risikoutjevningfond og ansvarlig lånekapital – er begrenset oppad til 50 prosent av kapitalkravet. Konsernets kapitaldekning, målt som solvenskapital i prosent av solvenskapitalkrav, er dermed 404 prosent.

RISIKOSTYRINGSSYSTEMET

Organisering av risikostyringen

Styret fastsetter prinsipper og rammer for risikostyringen. Rammene er knyttet til solvenskapitaldekningen, og hvordan risikoen skal reduseres dersom solvenskapitaldekningen blir lavere enn definerte nivåer. Videre fastsetter styret rammer for markedsrisikoen gjennom investeringsstrategien. Viktige parametere er maksimalgrenser for allokering til aktivklasser som aksjer og eiendom, rammer for kredittksponeering og rammer for valutasikring. I tillegg skal eiendomsinvesteringer av en viss størrelse vedtas av styret.

Administrerende direktør er ansvarlig for at risikostyringen til enhver tid er i henhold til rammer fastsatt av styret. De ulike risikoeierne er ansvarlig for å gjennomføre risikostyringen. I tillegg er det definert en egen rolle som risikostyringsansvarlig som skal lede arbeidet med risikovurderinger og påse at risikoeierne har hensiktsmessige prosesser for risikostyring som sikrer etterlevelse av vedtatte rammer og retningslinjer.

Risikoer

Markedsrisikoen er den dominerende i OPF, og er knyttet til aldersforsikringskapital, øvrige avsetninger og ansvarlig kapital er plassert i finansielle instrumenter, utlån og fast eiendom. OPF er dermed eksponert mot markedsrisiko som følge av endring i rentemarkedet, aksjemarkedet, eiendomsmarkedet, endring i kursen på utenlandsk valuta og endring av kredittmarginer.

Forskjellen mellom innbetalte premier og utbetalte pensjoner (etter refusjoner) og erstatninger var i underkant av 1,3 milliarder kroner i 2017. Likvidetsrisikoen er derfor lav.

Den gjennomsnittlige beregningsrenten for premiereserven var 2,74 prosent per 31. desember 2017. Dagens premier er beregnet med 2 prosent rente. Beregningsrenten er anslått å falle med om lag ½ promille per år.

Egenvurdering av risiko og kapitalbehov. Risikotoleranse

I henhold til finansforetaksloven skal selskapet minst årlig vurdere kapitalbehovet for å dekke selskapets risikoer. Resultatet av denne egenvurderingen danner rammen for hvilke risikoer selskapet kan påta seg.

Egenvurderingen oppdateres ved vesentlige endringer i strategier eller i rammebetingelser.

Risikotoleranse

Risikotoleransen fastsettes av styret. OPFs risikotoleranse skal være i overensstemmelse med følgende mål, i prioritert rekkefølge:

1. OPF skal oppfylle myndighetenes kapitalkrav og andre regulatoriske minimumskrav med forsvarlig margin.
2. Eier skal utsettes for minimal risiko for å måtte tilføre selskapet ansvarlig kapital, men det skal legges til grunn at eier ikke skal kreve utbytte.
3. OPF skal skape så god og stabil avkastning på kollektivporteføljen som mulig, og skal vektlegge dette ved overskuddsdisponering.
4. OPF skal gjennom dialog med kundene om avveininger mellom forventet avkastning og tilførsel til premiefond være innforstått med kundenes ønsker om overskuddsdisponering.

Forsikringsrisiko skal aksepteres. Samlet risiko reguleres løpende gjennom markedsrisikoen.

Styret har i løpet av 2017 behandlet selskapets finansielle strategi og valgt å videreføre markedsrisikoen i investeringsporteføljen. Bakgrunnen er at selskapet for å oppnå høy forventet avkastning skal være i stand til å tåle betydelige svingninger i markedene uten å bli tvunget til å foreta uønskede tilpasninger, samt at markedene for mange aktivklasser allerede har steget betydelig over mange år.

ANDRE FORHOLD

Styrets arbeid

Styret møttes åtte ganger i 2017. De viktigste sakene var finansstrategi, organisering av kontrollfunksjoner, samt klimatilstand og egenskaper ved OPFs porteføljer.

Styret har nedsatt egne revisjons-, godtgjørings- og risikoutvalg.

Oluf Ulseth, Hilde Kjeldsberg og Mari Sanden har i løpet av 2017 trådt ut av styret og blitt erstattet av Unni K. Hongseth, Anlaug Haarbye og Roger Dehlin. Selskapet takker de avgåtte medlemmene for lang og stor innsats for OPF.

Virksomhetsstyring

Konsernet består av to forsikringselskaper. Administrerende direktør i OPF er styreleder for OF.

Virksomheten er organisert i tre forretningsområder; personkunder, bedriftskunder og kapitalforvaltning. Ulike fellestjenester er samlet i egne enheter. Ledergruppen består av administrerende direktør, lederne for forretningsområdene og finans-, IT- og juridisk direktør. Leder for bedriftskundeavdelingen er også administrerende direktør for Oslo Forsikring AS.

Konsernet har kontrollfunksjoner for aktuar, risikostyring og samsvarskontroll.

Bemanning og ledelse. Sykefravær og likestilling

Det var 84 fast ansatte i 82 årsverk inkludert vikarer, i konsernet ved utgangen av 2017. Av disse er tre ansatt i Oslo Forsikring AS. 46 prosent av de ansatte er kvinner. Sykefraværet falt fra 4,4 til 3,3 prosent i 2017, noe som er det lavest selskapet har oppnådd. Arbeidsmiljøundersøkelsen fra høsten 2017 viser at det er svært høy grad av stolthet og engasjement over å jobbe i konsernet. Videre opplever de ansatte i svært stor grad respekt fra lederne og at man gjennomfører det som er planlagt og er opptatt av resultatene.

Det har ikke vært skader på arbeidsplassen.

Tre av de syv medlemmene av konsernets ledergruppe er kvinner. Av de 12 personene som hadde personalansvar ved siste årsskifte, var fem kvinner.

Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling på grunn av kjønn, rase eller etnisk bakgrunn i konsernet. Lederhåndboken redegjør for tiltak som fremmer likestilling og forhindrer forskjellsbehandling mellom kjønnene. Videre redegjør den for formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Samfunnsansvar

For OPF-konsernet er samfunnsansvar knyttet til hvordan virksomheten påvirker mennesker, samfunn og miljø utover de rene forretningsmessige målene og kravet til å oppfylle lover og regler. Utgangspunktet er at konsernets kunder utfører viktige samfunnsoppdrag. Den beste måten å utøve samfunnsansvar på er å sikre deres mål om så lave pensjons- og forsikringskostnader som mulig. Arbeidet for å ivareta samfunnsansvaret skal støtte opp under den forretningsmessige utviklingen.

Samfunnsansvar utover det som går direkte mot målene om lavest mulig pensjons- og forsikringskostnader, er særlig knyttet til oppfølging av medlemmene i pensjonsordningen, til skadeforebyggende arbeid på forsikring av bygninger og i kapitalforvaltningen.

I 2017 har OPF videreført satsingen på nettløsninger. Endringene innebærer vesentlige forenklinger for de fleste medlemmene og for arbeidsgiverne. OPF har satt av ressurser til å bistå de som ikke har mulighet for å bruke nettet.

OPF iverksatte ny klimastrategi for den egenforvaltede aksjeporteføljen fra 1. januar 2017. Det enkelte selskap vurderes ut fra utslipp fra egen produksjon og fra utslipp fra klimagasser forårsaket av selskapets energibruk. I selskapsanalysene vurderer forvalter risikoen for at selskap er særlig påvirket av klimaendringer, av endringene i priser og innsatsfaktorer og av mulige tiltak mot utslipp, for eksempel vesentlig økning i kvotepriser. Ut fra slike analyser vil det være uaktuelt å eie aksjer i en rekke selskaper. OPF tror at disse tiltakene ikke vil bidra til avkastningen faller. Gode selskaper aksepterer i stigende grad at det ikke er en motsetning mellom lønnsomhet og det å utvikle seg innenfor bærekraft og samfunnsansvar, men snarere tvert imot.

Utslipp måles som utslipp av CO₂-ekvivalenter som andel av bedriftenes omsetning. Målet er at utslippene fra selskapene vi eier aksjer i skal reduseres med 40 prosent fra 2014-2017 til 2030. Pr. utgangen av 2017 var utslippene redusert med 34 prosent fra referanseperioden.

Selskapet er pålagt å ikke eie aksjer i selskaper som er utelukket av Statens pensjonsfond utland og heller ikke i selskaper som produserer kull eller energi basert på kull. Det er tett oppfølging for å sikre at eksterne forvaltere av OPFs midler utelukker de samme selskapene.

I 2018 vil selskapet utarbeide en klimastrategi for obligasjonsporteføljene og vurdere om strategien kan gjennomføres for eksterne mandater.

Driften i selskapet forurenser ikke det ytre miljøet utover den klimapåvirkning som følger av virksomheten. Miljø er et viktig satsningsområde innen eiendomsporteføljen. Alle eiendommer er energimerket og ved kjøp av nye og rehabilitering av gamle eiendommer, er miljøstatus og energieffektivitet et av de viktigste kriteriene.

FREMTIDSUTSIKTER OG RAMMEBETINGELSER

Ny offentlig tjenestepensjon

Arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene i staten, helseforetakene og KS-området kom i begynnelsen av mars 2018 frem til et forslag om ny offentlig tjenestepensjon og AFP. Frist for godkjenninger er utgangen av juni 2018 og ny ordning skal være på plass 1. januar 2020. Oslo kommune, som er arbeidsgiver for de fleste innmeldte i OPFs pensjonsordninger har deltatt i arbeidet, men er ikke en del av selve avtalen. Kommunen vil måtte ta stilling til den i nærmeste fremtid.

En tjenestepensjonsordning som beskrevet i avtalen vil stimulere til økt pensjoneringsalder og større mobilitet mellom offentlig og privat sektor, samtidig som de med få år igjen til pensjonsalder ikke vil oppleve stor usikkerhet om fremtidig pensjon. Endringene i regelverk vil innebære betydelige endringer i OPFs systemer, prosesser og kommunikasjon med medlemmer. Det er ennå ikke grunnlag for å si noe om hvordan premieinnbetalingen vil påvirkes av endringene.

Mulig endring i skatteregler for forsikringselskaper

Finansdepartementet sendte 7. februar 2018 ut et høringsnotat om endring i skattereglene for forsikrings- og pensjonsforetak. Forslaget vil, om det blir vedtatt, innebære at OPFs skattekostnad blir betalbar fra og med 2018. I tillegg vil utsatt skatt pr.

31.12.2017 betales over de kommende årene, ved at tidligere skattemessige fradrag for avsetninger til kursreguleringsfond må inntektsføres og skattlegges gradvis fra og med 2018. Fremtidige avsetninger til kursregulerings-, risikoutjevnings- og naturskadefond vil ikke gi skattemessig fradrag.

Norsk og internasjonal økonomi

Avkastningen på kollektivporteføljen har stor betydning for evnen til å holde kundenes pensjonskostnader lave. Rentenivået er basis for den langsiktige avkastningen for de aktivaklassene OPF er investert i. Fra sommeren 2017 og inn i 2018 har rentene steget noe for de fleste løpetider som følge av tiltakende vekst og mindre ledig kapasitet i økonomiene. Også Norges Bank har i sine prognoser nå fremskyndet første rentøkning, noe som ikke har skjedd på lang tid. Det er videre ventet at de ekstraordinære pengepolitiske tiltakene i euro-området vil bli avvirket i løpet av 2018.

Høyere renter med grunnlag i sterkere vekst er over tid gunstig for både selskapet og kundenes pensjonskostnader. På kort sikt kan utslagene i kurser og verdifastsettelse bli påvirket gjennom at fremtidige inntekter tillegges mindre vekt. OPF har betydelige buffere som kan stå i mot slike endringer.

DISPONERING AV SELSKAPETS RESULTAT

Styret foreslår at det settes av 3 033 millioner kroner av kundenes avkastningsresultat til tilleggsavsetninger.

Selskapets resultat etter skatt var 821 millioner kroner. Det anvendes ved at:

- Det overføres 272 millioner kroner til risikoutjevningsfond.
- Det overføres 549 millioner kroner til annen egenkapital.

Oslo, 19. mars 2018

Bjarne Børgersen
Styrets leder

Unni K. Hongseth
Styrets nestleder

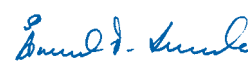

Vigdis Merete Almestad

Anlaug Haarbye

Roger Dehlin

Ole Arne Horgen Reinli

Mette Cecilie Skaug

Åmund T. Lunde
Adm. direktør

Styret, fra venstre: Mette Cecilie Skaug, Anlaug Haarbye, Vigdis Merete Almestad, Bjarne Borgersen, Ole Arne Horgen Reinli, Roger Dehlin og Unni K. Hongseth.

Regnskap

26 Regnskap og noter OPF konsern

- 26 Resultatregnskap
- 28 Balanse
- 30 Oppstilling av endringer i egenkapital
- 31 Kontantstrømoppstilling
- 32 Noter

62 Regnskap og noter OPF AS

- 62 Resultatregnskap
- 64 Balanse
- 66 Oppstilling av endringer i egenkapital
- 67 Kontantstrømoppstilling
- 68 Noter

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING			
Premieinntekter			
Forfalte bruttopremier	19	87 344	82 283
-Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier	19	-16 908	-12 897
Sum premieinntekter for egen regning		70 436	69 386
Andre forsikringsrelaterte inntekter		7	10
Erstatningskostnader i skadeforsikring			
Brutto erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader	19	-84 302	-23 013
-Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	19	33 754	-2 870
Sum erstatningskostnader for egen regning		-50 548	-25 883
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring	19	-12 032	-17 949
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-12 032	-17 949
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring		7 863	25 564
TEKNISK REGNSKAP FOR LIVSFORSIKRING			
Premieinntekter			
Forfalte premier brutto	17	4 149 293	4 018 088
-Avgitte gjenforsikringspremier	19	-1 740	-1 825
Sum premieinntekter for egen regning		4 147 553	4 016 263
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	5a)	1 585 647	1 539 428
Netto driftsinntekt fra eiendom	15 a)	662 117	667 932
Verdiendringer på investeringer	6 a)	2 346 791	111 494
Realisert gevinst og tap på investeringer	7 a)	2 175 451	1 365 992
Sum netto inntekt fra investeringer i kollektivporteføljen		6 770 006	3 684 846
Andre forsikringsrelaterte inntekter	21	203 638	177 935
Erstatninger			
Utbetalte erstatninger			
Brutto	21	-2 689 299	-2 614 326
Overføring av premiereserve og pensjonskapital til andre forsikringsforetak/pensjonskasser	18	0	-19
Sum erstatninger		-2 689 299	-2 614 345

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Endring i premiereserve mv., brutto	23	-2 363 064	-2 344 117
Endring i tilleggsavsetninger	24	-3 033 176	-1 975 000
Endring i kursreguleringsfond	25	-1 662 031	68 998
Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	26	-41 673	-42 512
Endring i tekniske avsetninger for skadevirksomheten			
Til (fra) tekniske avsetninger for skadevirksomheten	27	39 161	-30 893
-Endring i gjenforsikringsandelen av tekniske avsetninger for skadevirksomheten	19	-76	-20
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser		-7 060 859	-4 323 544
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultat		-179 252	-151 532
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-301 003	-190 421
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	26	-480 255	-341 953
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader		-56 457	-57 209
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-99 247	-111 647
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	20	-155 704	-168 856
Resultat av teknisk regnskap for livsforsikring		735 080	430 346
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer			
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler	5b)	215 929	188 806
Netto driftsinntekt fra eiendom	15 b)	50 280	42 921
Verdiendringer på investeringer	6 b)	238 689	115 700
Realisert gevinst og tap på investeringer	7 b)	-338	7 876
Sum netto inntekter fra investeringer		504 560	355 303
Andre inntekter	28	11 421	12 755
Forvaltningskostnader og andre kostnader			
Forvaltningskostnader		-8 904	-7 680
Andre kostnader		-83 991	-84 138
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader	20	-92 895	-91 818
Resultat av ikke teknisk regnskap		423 086	276 240
Resultat før skattekostnad	40	1 166 029	732 150
Skattekostnader	37	-282 184	-134 607
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjoner - ytelser til ansatte	34	21 350	-8 192
Skatt på andre resultatkomponenter	37	-5 338	2 048
Totalresultat		899 857	591 399
Disponeringer			
Overført (fra) / til risikoutjevningfond	22	272 016	212 051
Overført (fra) / til naturskadefondet		4 776	1 751
Overført (fra) / til garantiordningen		762	-914
Overført (fra) / til annen egenkapital		622 303	378 511
Sum disponeringer		899 857	591 399

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler			
Andre immaterielle eiendeler	31	9 688	3 302
Sum immaterielle eiendeler		9 688	3 302
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer	3,16a)	845 404	804 972
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	8 a)	276 144	404 227
Utlån og fordringer	9 a)	4 200 151	3 824 900
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	3,10 a)	1 609 425	1 223 964
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3,11 a)	1 676 587	1 887 588
Sum investeringer		8 607 711	8 145 651
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring			
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	19	33 754	0
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring		33 754	0
Fordringer			
Andre fordringer	29	39 817	11 787
Sum fordringer		39 817	11 787
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	30	446	776
Kasse, bank	14a)	878 867	501 501
Sum andre eiendeler		879 313	502 277
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjente ikke mottatte leieinntekter		8 440	15 627
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		10 908	12 604
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	32	19 348	28 231
Sum eiendeler		9 589 631	8 691 248
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer	3,16b)	12 915 492	11 759 895
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	8 b)	1 783 396	2 576 179
Utlån og fordringer	9 b)	18 884 581	17 202 971
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	3,10 b)	27 522 798	22 775 756
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3,11 b)	18 295 489	18 628 063
Utlån og fordringer	3,12	54 453	100 727
Andre finansielle eiendeler	3,14b)	3 343 441	2 141 789
Sum investeringer		82 799 650	75 185 380
SUM EIENDELER		92 389 281	83 876 628

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital			
Aksjekapital		900 000	900 000
Overkurs		530 000	530 000
Sum innskutt egenkapital		1 430 000	1 430 000
Opptjent egenkapital			
Fond			
Risikoutjevningfond	22	1 356 615	1 084 599
Avsetning til naturskadefondet		46 642	41 866
Avsetning til garantiordningen		3 140	2 378
Annen opptjent egenkapital		5 349 175	4 726 872
Sum opptjent egenkapital		6 755 572	5 855 715
Ansvarlig lånekapital mv.			
Annen ansvarlig lånekapital	33	1 240 000	1 240 000
Sum ansvarlig lånekapital mv.		1 240 000	1 240 000
Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring			
Brutto erstatningsavsetning	27	112 213	52 786
Andre tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	27	385 144	424 305
Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring		497 357	477 091
Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Premiereserve mv.	23	60 336 359	57 973 245
Tilleggsavsetninger	24	7 101 387	4 068 211
Kursreguleringsfond	25	10 932 556	9 270 525
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	26	2 302 855	2 267 209
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser		80 673 157	73 579 190
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser o. l.	34	23 613	44 124
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved utsatt skatt	37	877 194	589 673
Sum avsetninger for forpliktelser		900 807	633 797
Forpliktelser			
Finansielle derivater	3,13	775 621	541 164
Andre forpliktelser	35	79 727	80 897
Sum forpliktelser		855 348	622 061
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter			
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	36	37 040	38 774
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		37 040	38 774
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		92 389 281	83 876 628

POSTER UTENOM BALANSEN

Betingede forpliktelser 41

Oslo, 19. mars 2018

Bjarne Børgersen
Styrets leder

Unni K. Hongseth
Styrets nestleder

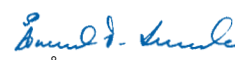

Vigdis Merete Almestad

Anlaug Haarbye

Roger Dehlin

Ole Arne Horgen Reinli

Mette Cecilie Skaug

Åmund T. Lunde
Adm. direktør

	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				
	Aksje- kapital	Over- kurs	Sum innskutt egen- kapital	Risiko utjevning- fond	Avsetning til natur- skade fond	Avsetning til garanti- ordningen	Annen opptjent egen- kapital	Sum opptjent egen- kapital
2017								
Egenkapital 1.1	900 000	530 000	1 430 000	1 084 599	41 866	2 378	4 726 872	5 855 715
Årets disponeringer				272 016	4 776	762	622 303	899 857
Egenkapital 31.12	900 000	530 000	1 430 000	1 356 615	46 642	3 140	5 349 175	6 755 572

Selskapets aksjekapital består av 720.000 aksjer à kr. 1.250. Det er kun en aksjeklasse og vedtektene inneholder ingen stemmebegrensninger. Selskapet eies 100% av Oslo kommune.

	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				
	Aksje- kapital	Over- kurs	Sum innskutt egen- kapital	Risiko utjevning- fond	Avsetning til natur- skade fond	Avsetning til garanti- ordningen	Annen opptjent egen- kapital	Sum opptjent egen- kapital
2016								
Egenkapital 1.1.	900 000	530 000	1 430 000	872 548	40 115	3 292	4 348 361	5 264 316
Årets disponeringer				212 051	1 751	-914	378 511	591 399
Egenkapital 31.12	900 000	530 000	1 430 000	1 084 599	41 866	2 378	4 726 872	5 855 715

	2017	2016
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetaling premier/premiefond	3 886 197	3 932 486
Innbetaling refusjoner	167 904	143 075
Innbetaling utbytte	451 822	395 062
Innbetaling finansielle eiendeler	3 942 830	3 907 865
Innbetaling lån fra kunder	1 409 220	1 211 530
Innbetaling salg av aksjer og andeler	5 705 657	1 976 521
Innbetaling salg av obligasjoner, sertifikater m.v.	5 842 684	7 167 719
Innbetaling salg av bygninger og andre faste eiendommer	339 872	268 742
Inn-/utbetaling vedrørende driften	858 363	-303 473
Utbetaling vedrørende driften	-248 599	-260 672
Utbetaling premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser	0	-19
Utbetaling kjøp av bygninger og andre faste eiendommer	-196 799	-608 055
Utbetaling pensjoner	-2 689 299	-2 614 326
Utbetaling erstatninger tingskadevirksomheten	-24 874	-17 471
Utbetaling finansielle eiendeler	-1 702 124	-1 035 412
Utbetaling lån til kunder	-1 876 477	-1 417 722
Utbetaling kjøp av aksjer og andeler	-6 746 384	-3 133 974
Utbetaling kjøp av obligasjoner, sertifikater m.v.	-7 533 357	-9 568 732
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 586 636	43 144
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetaling kjøp av driftsmidler mv.	-7 618	-2 416
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-7 618	-2 416
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	1 579 018	40 728
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	2 643 290	2 602 562
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	4 222 308	2 643 290
Andre finansielle eiendeler	3 343 441	2 141 789
Kasse, bank	878 867	501 501
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	4 222 308	2 643 290

Note 1. Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i henhold til regnskapsloven, med de tillegg og unntak som følger av forskrift 16. desember 1998 nr. 1241 (forskrift om årsregnskap, forsikringselskap). Årsregnskapet er således utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- investeringseiendom er målt til virkelig verdi
- finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs. Resultatregnskapet for utenlandske datterselskap er omregnet til gjennomsnittskurs, mens balanseposter er omregnet til dagskurs. Alle beløp i regnskap og noter er presentert i tusen norske kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er det foretatt regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke regnskapsførte verdier av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater er omtalt.

Resultatregnskap

Resultatregnskapet er sammensatt av teknisk regnskap og ikke-teknisk regnskap. Teknisk regnskap inneholder inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen og kostnader fra forsikringsdriften, mens inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og drifts-kostnader for selskapet fremkommer under ikke-teknisk regnskap.

Balanse – eiendeler

På eiendelssiden i balansen er finansielle eiendeler adskilt i selskapsportefølje og kollektivportefølje. Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende kategorier:

- a) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
- b) investeringer som holdes til forfall regnskapsført til amortisert kost
- c) utlån og fordringer regnskapsført til amortisert kost

Finansielle eiendeler som er klassifisert som eiendeler der endringer i virkelig verdi resultatføres, er i stor grad eiendeler som omsettes i et marked, slik at verdien kan fastsettes med stor grad av sikkerhet. Alminnelige kjøp og salg av finansielle eiendeler blir regnskapsført på avtaletidspunktet.

Balanse - egenkapital og forpliktelser

På gjeldssiden i balansen fremkommer selskapets egenkapital, forsikringsforpliktelser og andre avsetninger og forpliktelser. Innskutt egenkapital består av aksjekapital og overkurs, mens opptjent egenkapital består av fond for urealiserte gevinster, risikoutjevningfond og annen opptjent egenkapital. Annen ansvarlig lånekapital er gitt av Oslo kommune.

I henhold til IFRS 4 må det være knyttet betydelig forsikringsrisiko til kontrakten for at den skal defineres som en forsikringskontrakt. Forsikringskontraktene selskapet tilbyr tilfredsstillende dette kravet. Nivået på de regnskapsførte forpliktelsene står i forhold til forsikringskundernes kontraktsmessige rettigheter.

IMMATERIELE EIENDELER

Immaterielle eiendeler består i all hovedsak av aktiverte IT-systemer. Ved kjøp av nytt IT-system aktiveres direkte henførbare kostnader utbetalt til systemleverandør, ekstern konsulentbistand og internt medgåtte kostnader for å få systemet installert og klart til bruk. Ved videreutvikling av IT-systemer aktiveres både eksterne og interne kostnader. Systemendringer som betraktes som vedlikehold kostnads-

føres løpende. Når et IT-system er ferdigstilt, avskrives aktiverte kostnader lineært over forventet brukstid. Ved senere aktiveringer grunnet videreutvikling avskrives disse over den opprinnelig fastsatte brukstid med mindre påkostningen øker systemets totale forventede brukstid. Ved indikasjon på at balanseført verdi av et aktivert IT-system er høyere enn gjennvinnbart beløp, foretas det test for verdifall. Hvis balanseført verdi er høyere enn gjennvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til gjennvinnbart beløp.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Ved regnskapsmessig presentasjon er formålet med investeringen lagt til grunn. Det betyr at disse investeringene er vist og behandlet som fast eiendom uavhengig av den juridiske formen investeringen måtte ha. Eiendomsinvesteringer består av eiendommer organisert som AS og ANS/KS. Eiendomsinvesteringene er vurdert til virkelig verdi slik dette er definert i IFRS 13. Endringer i virkelig verdi resultatføres.

Eksterne verdivurderinger blir innhentet for eiendomsfond. For verdsetting av eiendommer eid direkte eller gjennom datterselskap benyttes kontantstrømsmodeller med definerte forutsetninger og markedsverdivurderinger. Kvalitetssikring utføres for den enkelte eiendom og for totalporteføljen.

Eiendommer vurderes til virkelig verdi med bakgrunn i verdivurderinger gjennomført av Eiendomshuset Malling & Co etter en modell utarbeidet i samarbeid med OPF. Modellen tar utgangspunkt i neddiskontert kontantstrøm over 30 år og med forutsetninger for markedsleie og avkastningskrav som er basert på empirisk informasjon fra leie- og transaksjonsmarkedet for eiendom. Modellen som benyttes genererer en forventet periodisert kontantstrøm basert på dagens leiemarked i området rundt eiendommen. De periodiserte kontantstrømmene genereres ved hjelp av noen parametere som beskrevet under:

- periode med kontantstrøm fra løpende kontrakter
- periode uten leieinntekt som skyldes planlagt oppgradering eller forventet ledighet etter utløp av dagens leiekontrakter.
- ny leiekontrakt eller periode med opsjon på løpende kontrakter
- forventet ledighet i et åpent marked (generelt for området)
- periode med ny leiekontrakt basert på typisk kontraktslengde i markedet.

Inndataene for de ulike periodene hentes fra lokale meglers erfaring eller tilgjengelig statistikk innenfor nærområdet. Sluttverdi settes ved å dele netto kontantstrøm for de 20 siste årene med gjeldende real-avkastningskrav i markedet (yield). Sluttverdien representerer 25–35 prosent av den totale diskonterte kontantstrømmen.

FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Investeringer som holdes til forfall

Obligasjonene er anskaffet til varig eie og skal holdes til forfall. Overkurs og underkurs ved anskaffelsen amortiseres over obligasjonens gjenværende løpetid. I resultatregnskapet inngår amortisert beløp som korreksjon til renteinntekten.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler med faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked eller som selskapet har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat. Utlån og fordringer innregnes i balansen første gang til virkelig verdi. Påfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode med eventuell nedskrivning for kredittap.

Utlån består hovedsakelig av utlån til medlemmer av pensjonsordningen i Oslo kommune, mens fordringer er knyttet til investeringer i

obligasjonsmarkedet. I resultatregnskapet inngår amortisert beløp på fordringer som korreksjon til renteinntekten.

Nedskrivning av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Ved sannsynlighet for verdiforringelse og behov for nedskrivninger vektlegges debitors finansielle stilling, kontantstrøm og konkurserisiko. Er det objektive bevis for verdifall, i form av kontraktsbrudd mislighold eller konkurserisiko, foretas nedskrivning.

AKSJER OG ANDELER/OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

Aksjer, andeler, obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning er ført opp med virkelig verdi i regnskapet. For finansielle eiendeler innenfor denne kategorien kan tilordningen være pliktig eller bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet. Inntjening og verdi vurderes og rapporteres på grunnlag av virkelig verdi.

Virkelig verdi av investeringer notert i et marked er basert på gjeldende kurser. Likvide aksjer verdsettes på basis av priser levert fra Bloomberg.

Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, notert på børser eller tilsvarende, benytter selskapet verdsettelsesteknikker basert på observerbare markedsdata for å estimere markedsverdien. Estimater baseres på markedsforhold som foreligger på balansedagen.

For aksjefond og andeler i utenlandske selskap benyttes sist oppgitte kurs. Dersom prisbildet anses som utdatert, justeres prisen etter en markedsindeks.

For rentebærende verdipapirer som ikke prises direkte i markedet beregnes en antatt markedsverdi basert på et fastsatt kredittpåslag angitt ved en kredittkurve. Det benyttes eksterne kilder, primært Nordic Bond Pricer, som tilbyr en uavhengig prisingstjeneste for obligasjoner og leverer ukentlige oppdatering av kredittkurver. Prisene oppdateres daglig, basert på endringer i det generelle rentenivået, mens kredittkurver endres ved behov, minimum månedlig.

Endringer i netto urealisert mer- eller mindreverdi resultatføres. Kollektivporteføljens andel føres mot kursreguleringsfondet.

FINANSIELLE DERIVATER, SIKRING OG VALUTA

Finansielle derivater benyttes til å sikre risikoeksponeringen, herunder finansielle eiendeler. Finansielle derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunktet avtalene inngås. Positive verdier presenteres som eiendeler og negative verdier som forpliktelser. Ved etterfølgende måling regnskapsføres valutaterminer, futures, rente- og valutaswapper, aksjeopsjoner og øvrige derivater til virkelig verdi. Verdifastsettelsen av derivater er basert på observerbare markedspriser primært som børshandlede instrumenter, alternativt avledet fra løpende markeds-kvoterte instrumenter.

Økonomisk sikring av valutaeksponering gjøres gjennom derivater. Som hovedregel er alle renteinvesteringer og eiendomsinvesteringer i fremmed valuta sikret fullt ut tilbake til norske kroner. For aksjeinvesteringer i fremmed valuta ligger sikringsgraden med tillatte svingninger mellom 90 og 100 prosent. Selskapet benytter ikke regnskapsmessig sikringsbokføring.

ANDRE FINANSIELLE EIENDELER

Andre finansielle eiendeler består av bankinnskudd i kundeporteføljen og netto likviditet tilknyttet eiendomsinvesteringene i konsernregnskapet. Posten defineres som kontantekvivalenter og inngår i beholdningen av kontanter og bankinnskudd i kontantstrømpoppstillingen.

ANLEGG OG UTSTYR

Anlegg og utstyr består av kontormaskiner og inventar balanseført til anskaffelseskost med fradrag for lineære avskrivninger.

FORSIKRINGSKONTRAKTER

Forsikringskontraktene er regnskapsført i henhold til gjeldende norsk regnskapsregelverk. Selskapet tilbyr forsikringsprodukter til bedriftskunder innenfor følgende hovedgrupper:

- Kollektiv pensjon
- Gruppeliv
- Skadeforsikring

Selskapet tilbyr ikke privatforsikringer utover lovpålagte fortsettelsesforsikringer.

Kollektiv pensjon:

Selskapet tilbyr kun kommunale, ytelsesbaserte tjenestepensjonsordninger innenfor kollektiv pensjon.

Pensjonsordningens ytelser samordnes med folketrygden og gir samlet et brutto alderspensjonsnivå på 67,3 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening og før levealdersjustering. I tillegg omfatter ordningen AFP fra 65 år, uføre-, ektefelle- og barnepensjon og premiefritak ved ervervsuførhet. Ordningen er basert på sluttlønnsprinsippet. Regulering av løpende pensjoner og regulering av oppsatte rettigheter er en del av pensjonsordningens ytelser.

Folkevalgte i kommunen får tjenestepensjon ut fra samme modell som stortingspolitikere.

Gruppeliv:

Selskapet tilbyr gruppelevsforikring som dekker kun dødsrisiko. Produktet er uten overskuddsrett og premien fastsettes med utgangspunkt i det samme underliggende dødelighetsgrunnlaget som benyttes i kollektiv pensjon.

Skadeforsikring:

Selskapet tilbyr yrkesskadeforsikring som dekker skader som faller inn under yrkesskadeloven og tariffavtalen i Oslo kommune. I tillegg tilbys ulykkesforsikring som dekker fritidsulykker for ansatte og ulykker for barn og skoleelever i Oslo kommune.

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER

Livsforsikring (kollektiv pensjon og gruppeliv)

Premiereserven i kollektiv pensjon utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter som er opptjent på beregnings-tidspunktet. Den inkluderer avsetning til administrasjonsreserve. Selskapet har anvendt et beregningsgrunnlag med 3 prosent beregningsrente frem til 2011. Fra 2012 og fram til 2015 benyttes 2,5 prosent. Fra 2015 er beregningsrenten redusert til 2,0 prosent. Videre benyttes særskilt meldt dødelighets- og uførhetstariff. Dødelighetsgrunnlaget som benyttes er Finanstilsynets minimumskrav (K2013FT). Premiereserven er avsatt etter K2013FT med antatt levealdersjustering av alderspensjonsytelsene.

Erstatningsavsetningen er den del av premiereserven som er avsatt for å ta høyde for inntrufne uføretilfeller som ennå ikke er ferdig oppgjorte og er på nivå med to års uførerisikopremie. Erstatningsavsetningen er ikke kundefordelt.

Tilleggsavsetningene er fordelt til kundene med betinget virkning og kan anvendes til dekning av eventuelt avkastningsunderskudd. Eventuell negativ avkastning kan ikke dekkes av tilleggsavsetninger.

Kursreguleringsfondet tilsvarer summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen.

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier og eventuelle overskuddsmidler som fordeles til den enkelte kundes premiefonds-konto. Kundene har krav på en garantert avkastning tilsvarende den til enhver tid gjeldende beregningsrenten. Premiefondsmidler kan benyttes til dekning av fremtidige premier.

(Note 1 fortsetter)

Erstatningsavsetning for gruppeliv består av forventede utbetalinger for ikke oppgjorte skader, både de som er meldt og de som er inntruffet, men ennå ikke meldt. Endring i erstatningsavsetning føres over resultatregnskapet som erstatningskostnad.

Skadeforsikring

Den statistiske modellen Cape Cod anvendes ved beregning av erstatningsavsetninger.

Gjenforsikringsandelen av de forsikringstekniske avsetninger er ført som en eiendel i balansen.

Forsikringspremien forfaller til betaling forskuddsvis, og en del av premien vil derfor gjelde perioden etter regnskapsårets slutt. Denne delen av premien avsettes som ikke opptjent premie og vil være null ved utgangen av regnskapsåret dersom hovedforfall for alle kontraktene er 1. januar.

Erstatningsavsetning for skadeforsikring består av forventede utbetalinger for ikke oppgjorte skader, både de som er meldt og de som er inntruffet, men ennå ikke meldt. Endring i erstatningsavsetning føres over resultatregnskapet som erstatningskostnad.

Gjenforsikringsandel av ikke opptjent premie og erstatningsavsetning er ført som eiendeler, og viser gjenforsikringselskapenes andel av forsikringsrelaterte inntekter og erstatningskostnader.

PENSJONSFORPLIKTELSE ERGNE ANSATTE

Selskapets pensjonsforpliktelse er dekket gjennom en innskuddspensjonsordning. Den tidligere ytelsesbaserte tjenstepensjonsordningen for ansatte i OPF AS ble lukket fra 1. februar 2017 med frivillig overgang til innskuddspensjonsordningen.

I den ytelsesbaserte pensjonsordningen er netto pensjonsforpliktelse beregnet verdi av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Nåverdien av selskapets netto pensjonsforpliktelse avhenger av en rekke demografiske og økonomiske forutsetninger. Nåverdien av pensjonsforpliktelsen er følsom for små endringer i disse forutsetningene

Regnskapsmessig effekt av endrede forutsetninger føres i sin helhet over utvidet resultat.

Selskapet følger IAS19 for måling av påløpt pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler. Renten for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) er benyttet som diskonteringsrente.

Forutsetninger om dødelighet er basert på et dynamisk dødelighetsgrunnlag utarbeidet av Finans Norge (K2013) med en margin på 5 prosent på startdødeligheten (K2013BE). Uføregrunnlaget er utarbeidet på bakgrunn av uførestatistikken i OPF sammenholdt med statistikk fra NAV. Antatt uføresannsynlighet i beregningsgrunnlaget ble nedjustert fra 1. januar 2016. Det er ingen antakelse om reaktivering i uføregrunnlaget.

Det er ingen balanseført pensjonsforpliktelse for ansatte i innskuddspensjonsordningen.

INNTEKTS- OG KOSTNADSFØRINGSPRINSIPPER

Forfalte premier samt reguleringspremie for inneværende år omfatter alle beløp som er forfalt i løpet av regnskapsåret. Leieinntekter forskuddsfaktureres og periodiseres over leieperioden. Gevinster/tap føres som inntekt/kostnad på realisasjonstidspunktet. Urealiserte gevinster/tap på finansielle omløpsmidler føres som inntekt/kostnad knyttet til finansielle eiendeler og kollektivporteføljens andel føres til fra kursreguleringsfondet. Gevinster/tap ved salg av aksjer beregnes etter FIFO-metoden (først inn - først ut), mens gevinster/tap ved salg, innløsning og avdrag av obligasjoner og sertifikater beregnes i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost. Leieavtaler kostnadsføres løpende.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Analysen er utarbeidet på grunnlag av "Foreløpig Norsk Regnskapsstandard. Kontantstrømoppstilling" og viser de faktiske inn- og utbetalinger.

SKATT

Skattekostnad i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Selskapet har underskudd til fremføring, vesentlig som følge av oppbygging av kursreserver fra tidligere år. Underskuddet benyttes til å motregne skattepliktige overskudd.

Utsatt skatt beregnes og avsettes ved verdjustering av investerings-eiendom med nominell skattesats 25 prosent. For investerings-eiendommer som er anskaffet gjennom kjøp av aksjer i eiendoms-selskaper vil grunnlaget for beregning av utsatt skatt ved verdiregulering være eiendommens skattemessige verdi.

Ved regnskapsavleggelse blir balanseføring av utsatt skattefordel vurdert i forhold til historisk inntjening og forventet fremtidig skattemessig inntekt.

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Konsernregnskapet viser samlet økonomisk resultat og finansielle stilling når morselskapet og datterselskapene betraktes som en økonomisk enhet. Bestemmende innflytelse oppnås normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Alle datterselskap er eid 100 prosent, med unntak av to selskap hvor eierandelen er henholdsvis 90 og 50 prosent. Investeringer i datterselskap er i forbindelse med kjøp av fast eiendom, med unntak av OPF Private equity IS/AS og Oslo Forsikring AS. Ved konsolideringen er alle interne resultat- og balanseposter eliminert.

Datterselskaper som kjøpes/selges i løpet av året blir resultatmessig konsolidert for den del av året selskapene har vært en del av konsernet. Elimineringen av aksjer og andeler i datterselskap er basert på oppkjøpsmetoden. Dette innebærer at aksjene elimineres mot bokført verdi av egenkapitalen på oppkjøpstidspunktet. Identifiserte merverdier i eiendomselskaper er tillagt eiendommen.

Note 2. Risikoer og risikostyring

Den overordnede risikostyringen i konsernet er innrettet mot at selskapene til enhver tid kan oppfylle de forsikringsmessige forpliktelsene innen de ulike deler av virksomheten. Styret fastsetter overordnede risikostrategier og rammer, som implementeres og følges opp på administrativt nivå med periodisk rapportering. Eventuelle brudd på risikorammer, inkludert tiltak for å bringe forholdet i orden, rapporteres løpende.

Konsernets mål er å oppnå en konkurransedyktig og stabil avkastning til våre kunder og eier over tid, samtidig som soliditeten tilfredsstiller alle eksterne og interne krav. Konsernet har en langsiktig investeringsstrategi hvor risikotagningen til enhver tid er tilpasset konsernets risikobærende evne. Konsernet er forutsatt å kunne bære alle risikoer uten å måtte be eier om tilførsel av kapital.

Det er etablert retningslinjer for virksomhetsstyringen som samlet sikrer at konsernet til enhver tid skal være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål.

Utviklingen i kapitalbehov er en sentral størrelse som hensyntas i den finansielle langtidsplanleggingen. Konsernet gjennomfører årlig og ved behov egenvurdering av risiko og kapitalbehov, kalt ORSA (Own Risk and Solvency Assessment). Risikoene er i ORSA gruppert i markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko og øvrige risikoer. Det er ikke avdekket kapitalbehov for å dekke tapspotensial knyttet til likviditetsrisiko, forretningsmessig risiko og øvrige risikoer.

Solvens II-regelverket trådte i kraft fra 1. januar 2016. Solvenskapitalkravet er utformet slik at det skal dekke et tap som, gitt den risiko vi tar, statistisk sett bare skal inntreffe i ett av 200 år. Kravet er summen av de beregnede tapene konsernet må bære etter svært ugunstige bevegelser i markedsverdien på finansielle eiendeler, i fremtidige erstatningsutbetalinger, i tap på fordringer, i flytting og i tap knyttet til driften. Konsernets kapitalkrav beregnet i henhold til Solvens II-regelverket fremgår av annen note i regnskapet.

MARKEDSRISIKO

Konsernet investerer selskapenes kapital og kundenes midler i finansielle instrumenter og fast eiendom. Konsernet blir dermed eksponert for markedsrisiko som følge av endring i rentenivå, aksjemarkedet eller eiendomsmarkedet, endring i kursen på utenlandsk valuta, endring av kredittspreader, samt konsentrasjonsrisiko.

Per 31.12.2017 hadde konsernet et brutto kapitalkrav for markedsrisiko på 18,3 milliarder kroner fordelt på de ulike risikoklassene som følger:

Milliarder kroner og prosent		
Aksjerisiko	13,2	72 %
Eiendomsrisiko	3,9	21 %
Spreadrisiko	2,5	14 %
Renterisiko	1,6	9 %
Valutarisiko	0,1	0 %
Konsentrasjonsrisiko	0,0	0 %
Korrelasjonseffekt	-2,9	-16 %
Sum	18,3	100 %

Ved beregning av det samlede tapspotensialet hensyntas korrelasjonen mellom de ulike risikoklassene ved at det gjøres fradrag for diversifiseringseffektene. Brutto kapitalkrav, der også effekter av verdiendringer i passiva hensyntas, fremgår av egen note om solvenskapital.

Aksjerisiko

Aksjerisiko styres gjennom fastsatte rammer for eksponering, samt gjennom diversifisering innen og mellom ulike geografiske markeder, forvaltningsstrategier og forvaltere. I konsernets forvaltning benyttes derivater for risikoreduksjon samt for kostnads- eller tidseffektiv implementering av tilpasninger i risikoeksponeringen.

Eiendomsrisiko

Eiendomsrisiko er knyttet til verdinedskrivning på konsernets eiendommer, større tap av leieinntekter, eller større eierkostnader. Konsernet søker å redusere risikoen i eiendomsporteføljen gjennom diversifisering på type eiendom, geografi, antall og løpetid på leiekontrakter og leietakere.

Retningslinjer for virksomhetsstyringen

Overordnet retningslinje for virksomhetsstyring				
Risikostyringsfunksjon	Aktuarfunksjon		Samsvarskontrollfunksjon	Internrevisjon
ORSA	Datakvalitet	Etiske retningslinjer	Utkontraktering	Godtgjørelse
Investeringsrisiko (markedsrisiko, motpartsrisiko, likviditet)	Forsikringsrisiko (inkl. gjenforsikring, fastsettelse av premie og beregning av reserver)		Operasjonell risiko	Beregning og validering av forsikringstekniske avsetninger
Personopplysninger	Klagebehandling	Egnethet og hederlighet	Antihvitvasking	

(Note 2 fortsetter)

Fordeling av konsernets investeringer

Millioner kroner	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	Ikke ratet	Totalt
Investeringer som holdes til forfall - målt til amortisert kost	579	311	241	5	0	0	0	924	2 060
Utlån og fordringer - målt til amortisert kost	5 338	1 234	2 233	1 517	0	0	0	12 763 ¹	23 085
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	5 390	1 346	3 541	2 623	1 853	21	6	5 192	19 972
Sum	11 307	2 891	6 015	4 145	1 853	21	6	18 879	45 116

Tabellen er basert på Standard & Poor's kredittklassifisering hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. I kapitalkravsregninger benyttes kun offisiell kreditt-rating.

1. Inkludert pantesikrede boliglån med 5,3 milliarder kroner.

Kredittisiko/spreadrisiko

Spreadrisiko er risikoen for negative endringer i verdi av obligasjoner mv. og kredittengasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader. Konsernet kan redusere spreadrisiko ved å investere i bedre kredittklassifisering eller redusere durasjon i renteporteføljene.

Hoveddelen av konsernets renteportefølje er plassert i lavrisiko-obligasjoner (investment grade). Porteføljene for høyrisikoobligasjoner (high yield) og konvertible obligasjoner forvaltes etter klart definerte risikorammer. En del av porteføljen består av ikke-ratede plasseringer, hvorav en andel er norske kommunale låntakere med lav utstederrisiko (ikke-ratede obligasjoner med kommunale låntakere behandles tilsvarende rating AA i kapitalkravsregningene). Konsernets investeringer fordeler seg iht. kreditt-rating som vist i tabellen ovenfor.

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for verdifall av eiendeler og økning i forpliktelse pga. endringer i rentenivået. OPF styrer renterisikoen gjennom durasjon i renteporteføljene. Ved renteoppgang vil verdipapirer med fast avkastning synke i verdi, men forpliktelsesens verdi i OPF reduseres ikke tilsvarende fordi økte fremtidige renteoverskudd antas å tilfalle kollektivkundene. Ved rentefall vil verdipapirer med fast avkastning stige i verdi, men verdi av forpliktelsene øker ikke tilsvarende fordi fremtidig renteoverskudd til kundene i OPF antas redusert.

Renterisikoen for konsernet er på kort sikt hovedsakelig knyttet til renteoppgang og verdifall for eiendeler, og effektene av umiddelbare stress hensyntas i kapitalkravsregningene. På lengre sikt vil vedvarende lavt rentenivå kunne gjøre det mer utfordrende å innfri målet om lavest mulig og stabile premieinnbetalinger for kollektivkundene. Årlig prising av rentegarantien i OPF innebærer at risikoen ved at rentenivået blir lavere enn grunnlagsrenten i begrenset grad bæres av selskapet.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for tap ved valutakursbevegelser. Investeringsstrategien legger opp til at selskapene normalt vil sikre 100 prosent av den samlede valutaeksponeringen til enhver tid.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av svak eller manglende diversifisering, eksempelvis høy eksponering mot enkeltutstedere, risikoklasser, bransjer, geografiske områder, eller høy konsentrasjon i verdipapirer eller sikkerheter med samme risikoegenskaper. Konsernet styrer konsentrasjonsrisiko gjennom investeringsstrategien som fastsetter maksimale rammer for allokering til de enkelte aktivaklasser og type risiko, kredittklasser, samt maksimal eksponering overfor enkeltutstedere.

FORSIKRINGSRISIKO

I utgangspunktet aksepteres risikoer fra kunder som ligger innenfor konsernets målgruppe, som er begrenset av konsesjonen.

Forsikringsrisiko innen livsforsikring er relatert til endringer i framtidige forsikringsforpliktelse som skyldes endringer i de forsikredes levealder og uførhet. Den dominerende risikoen er knyttet til den økende levealderen (opplevelsesrisiko).

Forsikringsrisikoen innenfor kollektiv pensjon styres i all hovedsak gjennom tett oppfølging av risikoresultatet med eventuelle påfølgende endringer i pristariffen. Risikoutjevnsningsfondet dimensjoneres for å kunne dekke en eventuell katastrofe.

En sensitivitetsanalyse for livsforsikringsrisiko viser følgende økning i beste estimat av forsikringsforpliktelsen gitt endringer i dødelighets- og uføregrunnetlaget:

Prosentvis endring i forpliktelsen	31.12.2017
Reduksjon i dødeligheten på 20 prosent i alle aldre	2,8 %
Varig økning i uførheten på 25 prosent	0,3 %

Forsikringsrisiko innen gruppe- og skadeforsikring omfatter risiko for tap som følge av at forsikringspremien som skal dekke de framtidige erstatningsutbetalingene og erstatningsavsetningen ikke er tilstrekkelige.

Forsikringsrisikoen innen gruppe- og skadeforsikring styres gjennom årlig prissetting og gjenforsikring. Gjenforsikring benyttes for å avdekke storskaderisiko. I tillegg foretas en gjennomgang av erstatningsavsetningen på kvartalsbasis.

MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko defineres som risiko for tap som følge av at motparter i derivatposisjoner, inngåtte gjenforsikringsavtaler og øvrige fordringer (herunder bankinnskudd uten avtalt bindingstid, ubetalt leie, og lån med pant i boligeiendom) ikke kan møte sine forpliktelser. Konsernets motpartseksponering er således primært knyttet til ikke-børsnoterte derivater, valutakontrakter og gjenkjøpsavtaler, usikrede bankinnskudd, krav på leieinntekter for konsernets eiendommer, utlån med pant i boligeiendom og inngåtte gjenforsikringsavtaler. Motpartsrisikoen styres bl.a. ved at:

- kun godt kapitaliserte banker hvor konsernets innskudd ikke utgjør en stor andel av totale innskudd, benyttes som bankforbindelser.
- motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom krav om bruk av ISDA og CSA-avtaler (som regulerer sikkerhetsstillelse) mot finansinstitusjonene som er motpartene.
- motpartsrisiko på utlån er lav pga. god pantesikkerhet, lav belåningsgrad og gode låntakere.
- alle gjenforsikringsselskap konsernet har avtaler med har en finansiell rating på A- eller bedre, og gjenforsikringsselskapenes andel utgjør maksimum 20 % av den avgitte risikoen innen hver enkelt forsikringsbransje og/eller kontrakt. I tillegg er egenandelen høy i alle avtalene, og innkreving av utestående beløp skjer kvartalsvis.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko kan oppstå ved endringer i selskapenes løpende driftsinntekter eller -utgifter, pensjonsutbetalinger og skadeerstatninger, likviditetseffekt fra rentederivater og valutasikring, og finansiering av endringer i aktivaallokering. Forsikringsavtalene i OPF har gjennomgående høyere premieinnbetalinger enn erstatningsutbetalinger. Likviditetsstyringen innebærer en minimumsallokering til penge-markedsporteføljen. Videre styres konsernet, basert på OPFs kundesammensetning og flytteretten som angitt i forsikringsvirksomhetsloven, slik at 25 prosent av forvaltningskapitalen skal kunne realiseres innen 4 måneder, forutsatt normale markeder.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for økonomiske tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil, i konsernet eller hos underleverandører. Konsernets internkontroll bygger på de prinsipper og den systematikk som er nedfelt i forskrift om risikostyring og internkontroll. Det gjennomføres periodisk vurdering av operasjonell risiko med kartlegging av risiko og utforming av nødvendige tiltak for å redusere eller styre risikoene.

FORRETNINGSMESSIG RISIKO

Forretningsmessig risiko defineres som risikoen for manglende samsvar mellom endringer i inntekter og kostnader fra andre forhold enn markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Forretningsrisikoer inkluderer:

- endringer i ulike regelverk for livsforsikring, pensjon og skadeforsikring.
- endringer i kundeferdigheter, for eksempel krav/ønske om nye produkter, økt fleksibilitet og økte krav til kvalitet, kan medføre behov for omstilling av virksomheten.

Konsernet deltar aktivt i diskusjonen om utviklingen innen offentlig tjenstepensjon og relevant regelverk. Konsernet styrer risiko for manglende samsvar mellom inntekter og kostnader gjennom prinsippene for prising av administrasjonspremie i livsforsikring og kostnadselement i premiene for skadeforsikring.

ØVRIGE RISIKOER

I tillegg til ovenstående risikoer, omfatter konsernets risikovurderingsprosess samsvarsrisiko (compliance) og belønnings-/incentivrisiko.

Finansielle eiendeler

Løpetid	inntil 1 år	1-5 år	5-10 år	over 10 år
Pantelån og innskuddslån	264 910	976 999	1 258 102	2 747 492
Obligasjoner som holdes til forfall	875 433	1 106 302	0	0
Obligasjoner utlån og fordringer	761 634	5 575 987	9 433 284	1 418 120
Aksjer og andeler	29 132 222	0	0	0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2 575 789	11 189 154	5 419 796	637 840
Sum	33 609 987	18 848 442	16 111 182	4 803 452
Herav i utenlandsk valuta:				
Aksjer og andeler	16 733 544	0	0	0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	165 485	4 991 471	1 863 092	637 840
Sum	16 899 029	4 991 471	1 863 092	637 840

Finansielle forpliktelser

Løpetid	1 mnd	1-12 mnd	1-5 år	5-10 år	over 10 år	Sum
Ansvarlig lån				1 240 000		1 240 000
Leverandørgjeld	3 177					3 177
Forsikringstekniske avsetninger			52 785			52 785
Finansielle derivater netto oppgjør	-	645 591	86 895	43 134	-	775 621
Sum	3 177	645 591	139 680	1 283 134	-	2 071 583

Risikoen for at selskapet ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er svært liten. Innbetalte premier var 4 218 millioner kroner, mens samlede erstatningsutbetalinger var 2 740 millioner. Kostnader til drift av konsernet var 261 millioner kroner.

Forventet utbetalingsprofil pensjonsforpliktelser på forsikringstakere

	1 år	2-5 år	6-10 år	11-20 år	21 - 30 år	31-40 år	41-50 år	51-80 år	81-120 år
Beløp	2 635 400	10 395 631	13 528 633	26 149 121	20 818 782	12 683 957	6 010 934	2 748 451	2 064

Utbetalingsprofilen viser antatte utbetalingstidspunkter for de fremtidige pensjonsforpliktelsene i OPF og er basert på udiskonterte verdier. Forsikringsforpliktelsene i regnskapet er neddiskontert og viser nåverdien på balansetidspunktet.

Note 3. Verdsettelse av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Nivå 1: Noterte priser (ikke-justerte) i aktive markeder (børs, megler, prissettjeningstjeneste, reguleringsmyndighet).

Nivå 2: Andre data enn de som inngår i nivå 1, som er observerbare, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (avledet fra priser).

Nivå 3: Instrument på nivå 3 har data som ikke bygger på observerbare markedsdata (inaktivt marked). Reell virkelig verdi kan derfor avvike hvis instrumentet skulle bli omsatt.

Det har ikke vært betydelige reklassifiseringer fra nivå 1 til nivå 2 i 2017. Flytting mellom nivåene baseres på endringer i metodikk og krav til likviditet.

I nivå 3 inngår investeringer i eiendom, hedgefond, infrastruktur, private equity og indirekte eiendomsfond der forvalter foretar verddivurdering. Papirer som inngår i nivå 3 utgjør 39% av sum aksjer og andeler, og 38% av sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi.

En endring i leie eller avkastningskrav på 5% vil utgjøre ca 688 millioner kroner på eiendomsverdiene. En endring i prisingen av aksjer og andeler på 5% vil utgjøre ca 1 457 millioner kroner.

2017	Balanseverdier		Sum Balanse- verdi	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Nivå 3 Ikke observerbare forutsetninger	Sum
Investeringseiendommer				0	0	13 760 896	13 760 896
Sum investeringseiendommer	845 404	12 915 492	13 760 896			13 760 896	13 760 896
						100 %	100 %
Aksjer og andeler							
Aksjer			-	6 784 361			6 784 361
Aksjefond og andeler				11 024 895			11 024 895
Hedgefond				0		3 341 818	3 341 818
Infrastruktur				0		2 259 899	2 259 899
Private Equity				0		3 089 883	3 089 883
Indirekte eiendomsfond				0		2 631 366	2 631 366
Sum aksjer og andeler	1 609 425	27 522 798	29 132 223	17 809 256	-	11 322 966	29 132 222
				61 %		39 %	100 %
Obligasjoner / Andre verdipapirer	1 676 587	18 295 489	19 972 076	1 877 605	18 094 471		19 972 076
				9 %	91 %		100 %
Utlån og fordringer		54 453	54 453		54 453		54 453
					100 %		100 %
Andre finansielle eiendeler		3 343 441	3 343 441	3 343 441			3 343 441
				100 %			100 %
Derivater							
Eiendeler							
Forpliktelser		-775 621	-775 621	35 429	-814 238	3 189	-775 620
Sum derivater				35 429	-814 238	3 189	-775 620
Sum finansielle poster som måles til virkelig verdi			65 487 468	23 065 731	17 334 686	25 087 051	65 487 468
				35 %	26 %	38 %	100 %

Endringer i nivå 3	Investerings- eiendommer	Hedgefond	Infra- struktur	Private Equity	Derivater	Indirekte eiendomsfond	Bokført verdi 31.12.2017
Saldo 1.1.	12 564 866	2 952 315	1 789 704	2 517 041	-73 559	2 381 432	22 131 799
Solgt	-339 875	0	-778 881	-623 157	73 559	-946 065	-2 614 419
Kapitalendringer/resultat	909 196	215 987	646 099	1 124 119	3 189	1 124 119	4 022 709
Urealiserte endringer	626 709	173 516	602 977	71 880	0	71 880	1 546 962
Saldo 31.12.	13 760 896	3 341 818	2 259 899	3 089 883	3 189	2 631 366	25 087 051

2016	Balanseverdier		Sum Balanse- verdi	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Nivå 3 Ikke observerbare forutsetninger	Sum
Investerings eiendommer						12 564 866	12 564 866
Sum investerings eiendommer	804 972	11 759 894	12 564 866			12 564 866	12 564 866
						100 %	100 %
Aksjer og andeler							
Aksjer				5 529 537			5 529 537
Aksjefond og andeler				8 691 927	137 764		8 829 691
Hedgefond						2 952 315	2 952 315
Infrastruktur						1 789 704	1 789 704
Private Equity						2 517 041	2 517 041
Indirekte eiendomsfond						2 381 432	2 381 432
Sum aksjer og andeler	1 223 964	22 775 756	23 999 720	14 221 464	137 764	9 640 492	23 999 720
				59 %	1 %	40 %	100 %
Obligasjoner / Andre verdipapirer	1 887 588	18 628 063	20 515 651	1 942 273	18 573 378		20 515 651
				9 %	91 %		100 %
Utlån og fordringer		100 727	100 727		100 727		100 727
					100 %		100 %
Andre finansielle eiendeler		2 141 789	2 141 789	2 141 789			2 141 789
				100 %			100 %
Derivater							
Eiendeler						-	-
Forpliktelser		-541 164	-541 164			-467 605	-541 164
Sum derivater				-	-467 605	-73 559	-541 164
Sum finansielle poster som måles til virkelig verdi			58 781 589	18 305 526	18 243 537	22 131 799	58 781 589
				31 %	31 %	38 %	100 %

Endringer i nivå 3	Investerings- eiendommer	Hedgefond	Infra- struktur	Private Equity	Derivater	Indirekte eiendomsfond	Sum
Saldo 1.1.	11 347 506	2 827 570	1 748 533	2 320 502		1 651 547	19 895 658
Tilbakebetalt innbetalt kapital/ resultat	666 326	-247 507	0	238 760			657 579
Solgt	-268 742	-1 652	-40 383	-444 851			-755 628
Kjøpt/innbetalt kapital	608 055	303 034	95 150	664 607	-73 559	729 885	2 327 172
Urealiserte endringer	211 721	70 870	-13 596	-261 977			7 018
Saldo 31.12.	12 564 866	2 952 315	1 789 704	2 517 041	-73 559	2 381 432	22 131 799

Note 4. Avkastning

Kollektivporteføljen	2017	2016	2015	2014	2013
Realisert kapitalavkastning 1)	7,9 %	6,3 %	2,9 %	4,0 %	4,1 %
Verdijustert kapitalavkastning 2)	9,2 %	5,3 %	5,1 %	7,6 %	8,8 %

1. Realisert kapitalavkastning angir den beregnede avkastning på porteføljen basert på årets realiserte finansinntekter eksklusive endring i merverdier på finansielle eiendeler.
2. Verdijustert kapitalavkastning angir den beregnede avkastning på porteføljen basert på årets samlede finansinntekter inklusive endring i merverdier på finansielle eiendeler.

Note 5. Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler

	2017	2016	
Avkastning utenlandske obligasjonsfond	15 131	11 994	
Renter finansielle derivater norske	13 344	5 938	
Renter finansielle derivater utenlandske	-15 406	-16 075	
Renter av norske obligasjoner	295 960	336 465	
Renter av high yield	36 948	25 641	
Renter utenlandske obligasjoner	104 812	96 759	
Renter utenlandske private equity	5 761	17 655	
Renter tingskade	11 130	8 870	
Sum renteinntekter finansielle eiendeler til virkelig verdi	467 680	487 247	
Renter av og gebyr - utlån	110 597	101 564	
Renter norske obligasjoner - fordringer	655 756	588 183	
Renter norske obligasjoner - til amortisert kost	114 225	155 346	
Sum renteinntekter finansielle eiendeler til amortisert kost	880 578	845 093	
Utbytte norske aksjer og andeler	62 440	112 643	
Utbytte utenlandske aksjer og infrastrukturinvesteringer	267 788	160 139	
Utbytte private equity	121 594	122 281	
Sum utbytte	451 822	395 063	
Andre finansinntekter / kostnader	1 496	831	
Sum andre løpende kostnader og inntekter	1 496	831	
Sum	1 801 576	1 728 234	
	5a) Teknisk regnskap	1 585 647	1 539 428
	5b) Ikke-teknisk regnskap	215 929	188 806

Note 6. Verdiendring på investeringer

	2017	2016	
Verdiendring aksjer og andeler	2 020 654	-293 020	
Verdiendring obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	72 555	-459 114	
Verdiendring finansielle derivater	-253 266	766 012	
Verdiendring finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 839 943	13 878	
Bygninger - eid via datterselskap	626 706	211 721	
Eiendomsfond	64 352	11 433	
Verdiregulering eiendom	691 058	223 154	
Private Equity	54 479	-9 838	
Sum	2 585 480	227 194	
	6 a) Teknisk regnskap	2 346 791	111 494
	6 b) Ikke-teknisk regnskap	238 689	115 700

Note 7. Realisert gevinst og tap på investeringer

	2017	2016
Aksjer og andeler	1 555 590	309 127
Aksjer og andeler - eiendom utland	37 262	918
Aksjer og andeler - eiendom Norge	-13 546	10 013
Utenlandske infrastrukturinvesteringer	114 989	16 521
Private equity	137 119	25 167
Realisert aksjer og andeler	1 831 414	361 746
Norske obligasjoner - omløpsmidler	6 658	2 584
Utenlandske obligasjoner - omløpsmidler	170 809	210 658
Realisert gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	177 467	213 241
Realisert gjeldsinstrumenter - fordringer	-5 343	105
Realisert gjeldsinstrumenter - hold til forfall	5 063	5 801
Realisert gjeldsinstrumenter - hold til forfall	-280	5 905
Realisert tap utlån	0	0
Opsjoner	212 676	-25 567
Futures	3 060	-8 692
Valuta	-49 224	827 234
Realisert finansielle derivater	166 512	792 975
Sum	2 175 113	1 373 868
	7 a) Teknisk regnskap	1 365 992
	7 b) Ikke-teknisk regnskap	7 876

Note 8. Obligasjoner som holdes til forfall

	Pålydende verdi	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	2017		2016	
Stat/Statsgarantert	400 000	401 044	426 489	400 158	20 %	400 277	14 %
Boligkredittforetak	55 000	55 110	58 842	55 034	3 %	63 955	2 %
Finansforetak	35 000	3 932	37 622	34 819	2 %	159 698	6 %
Kommunesektoren	325 349	326 587	334 714	325 543	16 %	480 824	17 %
Andre sektorer	1 166 000	1 166 799	1 208 407	1 166 181	59 %	1 771 048	62 %
Sum	1 981 349	1 953 472	2 066 074	1 981 735	100 %	2 875 802	100 %
Påløpte renter				77 805		104 604	
Sum				2 059 540		2 980 406	
			8 a)	276 144		404 227	
			8 b)	1 783 396		2 576 179	
Beholdningsendringer gjennom året kan spesifiseres slik:							
Beholdning 1.1.				2 875 802		4 131 504	
Tilgang				0		0	
Avgang				-895 221		-1 257 430	
Årets periodiserte over-/underkurs				1 154		1 728	
Beholdning 31.12.				1 981 735		2 875 802	

Note 9. Utlån og fordringer

Utlån	2017	2016
Pantelån	3 717 809	3 426 481
Innskuddslån, garantert av Oslo kommune	187 556	160 622
Innskuddslån	1 299 646	1 180 486
Mellomfinansieringslån	42 492	12 657
Påløpte renter	16 600	16 557
Sum	5 264 103	4 796 803

Fordringer	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Markeds-verdi	2017		2016	
	Selskap og Kollektiv	Selskap og Kollektiv	Selskap og Kollektiv				
Stat/Statsgarantert	400 000	391 973	461 918	393 803	2 %	393 675	2 %
Boligkredittforetak	3 635 000	3 644 602	4 007 423	3 632 156	21 %	3 639 894	23 %
Finansforetak	2 256 000	2 257 741	2 382 870	2 229 067	13 %	2 309 291	15 %
Kommunesektoren	239 500	2 309 911	2 440 085	2 297 776	13 %	1 847 890	12 %
Andre sektorer	8 578 000	8 615 949	9 002 233	8 636 222	50 %	7 603 117	48 %
Sum	15 108 500	17 220 176	18 294 528	17 189 024	100 %	15 793 867	100 %
Påløpte renter				299 813		284 038	
Sum				17 488 837		16 077 905	

Beholdningsendringer gjennom året kan spesifiseres slik:

Beholdning 1.1.	15 793 867	13 343 607
Tilgang	1 827 825	2 507 742
Avgang	-426 213	-50 000
Årets periodiserte over-/underkurs	-6 455	-7 482
Beholdning 31.12.	17 189 024	15 793 867

	2017	2016
Andre fordringer	331 792	153 163

	2017	2016
Sum	23 084 732	21 027 871
9 a)	4 200 151	3 824 900
9 b)	18 884 581	17 202 971

Note 10. Aksjer og andeler

	Anskaffelses- kost 2017	Virkelig verdi 2017	Andel i prosent	Anskaffelses- kost 2016	Virkelig verdi 2016	Andel i prosent
Hedgefond	1 992 569	3 342 381	11 %	1 777 144	2 952 774	12 %
Infrastruktur	952 160	2 259 899	8 %	1 084 942	1 789 704	7 %
Private equity	2 929 357	3 373 196	12 %	2 123 797	2 715 715	11 %
Norske aksjer og andeler	363 425	1 043 134	4 %	630 836	1 248 628	5 %
Utenlandske aksjer og andeler	10 397 128	16 766 058	58 %	7 889 099	13 147 731	55 %
Eiendomsfond - utland	773 425	939 525	3 %	747 122	840 807	4 %
Eiendomsfond - Norge	1 340 325	1 408 031	5 %	1 304 361	1 304 361	5 %
Sum	18 748 388	29 132 224	100 %	15 557 301	23 999 720	100 %
	10 a)	1 609 425			1 223 964	
	10 b)	27 522 798			22 775 756	

Forpliktelses:

Gjenstående tegningsbeløp som Oslo Pensjonsforsikring AS har forpliktet seg til.	Norge	Utlandet
Infrastruktur		1 644 452
Private equity	1 156 439	215 360
Private Debt		2 942 272
Eiendomsfond	486 000	1 314 047
Sum	1 642 439	6 116 131

Valutarisiko i aksjeholdningen

Utenlandske aksjer og andeler er tilnærmet fullt valutasikret i norske kroner. Fordeling på valuta og prosentvis andel er vist nedenfor.

Norske kroner	NOK	12 398 678	43 %
Australske dollar	AUD	222 324	1 %
Danske kroner	DKK	1 303 415	4 %
Euro	EUR	4 923 303	17 %
Britiske pund	GBP	716 136	2 %
Hong Kong dollar	HKD	163 251	1 %
Japanske yen	JPY	394 220	1 %
Svenske kroner	SEK	1 220 216	4 %
Amerikanske dollar	USD	7 790 679	27 %
Sum		29 132 222	100 %

Risikoprofilen i aksjeporteføljen

Den norske porteføljen består av 2 fond og 8 selskap, hvorav 42 prosent er børsnotert.

Den utenlandske porteføljen består av 39 fond og 54 selskap fordelt på forskjellige regioner, hvorav 63 prosent er børsnotert.

Per 31.12.2017 utgjorde største investering i ett enkelt norsk fond eller selskap 32 prosent av porteføljen for norske aksjer og andeler og største investering i ett enkelt utenlandsk fond eller selskap utgjorde 15 prosent av porteføljen for utenlandske aksjer og andeler.

Norske aksjer og andeler	Organisasjonsnr.	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
API Eiendomsfond Norge AS/IS	997 592 816		765 025	765 025
C WorldWide Norge III	981 406 567	95 353	93 225	585 402
Idekapital Fund 1 AS	917 913 838	9 342 850	9 343	9 343
KLP Aksje Norge Indeks	988 425 958	13 184	25 000	33 186
Marine Harvest ASA	964 118 191	1 050 000	87 652	145 950
Norsk Hydro ASA	914 778 271	3 100 000	108 066	193 285
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS	992 043 415		575 300	575 300
Pareto World Wide Offshore AS	991 206 817	500 000	67 250	2 550
Solstad Farstad ASA	945 883 294	97 974	980	592
Wilh. Wilhelmsen Holding B	995 277 905	345 086	48 502	84 719
Sum norske aksjer og andeler			1 780 343	2 395 352

Utenlandske aksjer og andeler	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
AAM Absolute Return Fund Plc Cl. B	861 455	150 000	302 207
ABB Ltd	938 000	131 004	206 517
Aberdeen Svg Private Equity Fund Of Funds Plc	23 750 000	193 141	202 798
Alphabet Inc-Cl A	24 300	209 784	209 483
Amazon.com Inc	25 000	164 812	239 265
Apple Inc	163 000	164 116	225 743
Astrazeneca Plc Ser. A	400 000	173 061	227 264
Berkshire Hataway Inc-Cl A	90	189 165	219 192
Bluebay Direct Lending Fund I Lp	2 075 794	18 824	27 125
Bluebay Direct Lending Fund II Slp	19 602 717	181 226	180 885
Bluebay Event Driven Credit Fund EUR S	343 962	302 050	381 331
Bluebay Senior Loan Fund I (A) Slp	5 126 382	47 230	48 991
C WorldWide Asia D	513 794	514 074	1 041 024
Capital Four Invest Credit Opportunities B EUR	213 007	310 747	366 215
Carrefour SA	989 940	199 889	175 458
Cebre Group Inc-A	690 000	195 576	244 561
Copenhagen Infrastructure II K/S	168 021 198	203 743	278 725
Copenhagen Infrastructure II US Aiv Qfpf K/S	29 624 778	37 041	39 093
Copenhagen Infrastructure III K/S	3 897 603	5 019	5 143
Crescent Mezzanine Partners VII C Escrow Lp	12 596 023	104 314	104 164
CVS Health Corp	345 000	223 473	204 695
Danaher Corp Com Stk	284 000	191 569	215 730
DNB TMT Absolute Return Fund	212 735	250 000	303 493
DRC European Real Estate Debt Fund III Lp	14 021 915	156 667	155 265
Essity Aktiebolag-B	839 000	165 730	195 370
Finisterre Global Opportunity Class B-2 Series 1	159 944	174 000	309 536
Hanesbrands Inc	1 030 000	193 343	176 255
Harbert European Real Estate Fund II		81 032	144 469
Harbert European Real Estate Fund III		133 976	198 820
Harbert European Real Estate Fund IV		285 134	304 938
Harbert US Real Estate Fund VI Feeder Lp		273 284	291 297
Harbinger Class L Holdings Ser 2	3	20	197
Harbinger Class L Holdings Ser 3	17	110	943
Harbinger Class PE Holdings Ser 1	467	3 227	1 833
Harbinger Class PE Holdings Ser 2	1 641	10 788	6 917

(Note 10 fortsetter)

Utenlandske aksjer og andeler	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
Hayfin Direct Lending Fund Lp	8 438 520	80 876	99 522
Huaneng Renewables Corp H	58 850 000	158 676	163 251
IBM	159 000	214 996	199 631
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.Å R.L	11 933 600	125 607	130 026
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments IV SCSP	17 793 770	224 905	197 661
IFM Global Infrastructure UK Lp	52 914 000	442 890	484 433
Insurance Australia Group	4 797 716	183 383	222 324
Investor AB	500 000	64 347	183 640
Itochu Corporation	1 420 000	167 887	217 015
Kapitalforeningen BLS Globale Aktier Akk	288 946	505 781	583 188
KLP Aksjglobal Indeks I	1 309 460	1 932 158	4 048 580
KLP Aksjglobal Indeks II	47 415	80 000	113 116
KLP Aksjeusa Indeks USD	77 848	615 229	1 778 801
KLP Aksjglobal Lavbeta I	33 111	50 000	60 328
Macquarie Infrastrukturfond I		10	198 664
Macquarie Infrastrukturfond II		263 457	1 253 840
Mezzvest Co-invest III Lp		123 258	134 488
Mezzvest III Lp		217 122	241 261
Microsoft Corp Cmn	328 000	179 184	229 611
MSCI Inc	212 000	187 785	219 540
MV Private Debt OPF Scsp	11 422 333	107 562	112 223
Nektar	77 527	149 662	194 846
Nippon Telegraph & Telephone	460 000	164 568	177 205
Nokia OYJ	4 900 000	131 558	187 465
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	280 326	500 000	861 954
Novo Nordisk A/S	900 000	109 169	397 266
Oaktree Real Estate Debt Fund II S.C.S	6 300 000	51 167	44 246
Oaktree Real Estate Debt Fund Lp	24 284 918	202 097	194 945
OPF PE AS			418 484
Pareto Global I	624 644	346 403	804 826
Paypal Holdings Inc	335 000	193 603	201 832
Philips Lighting NV	650 000	136 756	195 417
Sampo Insurance Co A	450 000	70 600	202 491
Schroder Private Equity Fund Of Funds IV Plc Class C	5 197 207	40 746	202 098
Sector Healthcare Fund Class A USD	187 078	169 400	389 791
Sector Zen Fund Class P USD	250 000	139 357	403 027
Skagen Kon-Tiki E	1 112 151	680 428	1 047 525
Smurfit Kappa Group Plc	840 000	198 940	233 184
Storebrand International Private Equity 14 B-3	117 155 757	150 000	184 169
Storebrand International Private Equity 15 B-3	100 644 688	100 000	104 469
Storebrand International Private Equity 16 P	41 691 974	40 000	37 256
Storebrand International Private Equity 17 B-4	40 000 000	40 000	36 220
Storebrand International Private Equity IV B-3	816 521	1 754	4 666
Storebrand International Private Equity IX B-4	8 419 636	15 118	43 745
Storebrand International Private Equity V B-4	19 555 312	31 183	53 140
Storebrand International Private Equity VI B-4	17 687 712	25 568	39 663
Storebrand International Private Equity VII B-4	28 792 305	40 921	68 330
Storebrand International Private Equity VIII B-4	8 094 974	12 387	30 138
Storebrand International Private Equity X B-4	21 194 608	24 451	40 846
Storebrand International Private Equity XI B-4	92 847 209	117 455	195 397
Storebrand International Private Equity XII B-3	25 944 551	35 871	63 974
Storebrand International Private Equity XIII B-3	45 753 657	60 000	100 278
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	3 950 000	219 303	212 580
The Abaco Financial fund Limited EUR Class	109 847	238 078	267 600
The Goodyear Tire & Rubber Co	750 000	205 460	198 312

Utenlandske aksjer og andeler	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
TT Mid-Cap Europe Long/Short Fund Ltd. Class B	132 719	95 129	413 882
Vipshop Holdings Ltd	2 000 000	184 850	191 826
Whirlpool Corp	136 000	200 470	187 694
Sum utenlandske aksjer og andeler		16 684 734	26 736 872
Sum		18 465 077	29 132 224

Note 11. Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

	Anskaffelseskost 2017	Virkelig verdi 2017	Andel i prosent	Anskaffelseskost 2016	Virkelig verdi 2016	Andel i prosent
Obligasjoner	8 726 129	9 277 828	46 %	8 921 357	9 240 038	45 %
Pengemarked	3 565 101	3 544 859	18 %	4 315 483	4 462 160	22 %
Sum	12 291 230	12 822 687	64 %	13 236 840	13 702 198	67 %
Utenlandske obligasjoner	3 755 926	4 119 382	21 %	3 523 719	4 027 318	20 %
Sum	3 755 926	4 119 382	21 %	3 523 719	4 027 318	20 %
Obligasjonsfond konvertible obligasjoner	1 318 565	2 376 652	12 %	1 302 768	2 206 395	11 %
Obligasjonsfond high yield	514 016	503 858	3 %	385 098	420 212	2 %
Sum	1 832 581	2 880 510	14 %	1 687 866	2 626 607	13 %
Sum	17 879 737	19 822 579	99 %	18 448 424	20 356 123	99 %
Påløpte renter		149 497	1 %	-	159 528	1 %
Sum	17 879 737	19 972 076	100 %	18 448 424	20 515 651	100 %
	11 a)	1 676 587			1 887 588	
	11 b)	18 295 489			18 628 063	

Utenlandske obligasjoner er tilnærmet fullt ut valutasikret i norske kroner. Fordeling på valuta og prosentvis andel er vist nedenfor.

Norske kroner	NOK	12 164 952	61 %
Canadiske dollar	CAD	67 390	0 %
Danske kroner	DKK	37 457	0 %
Euro	EUR	3 704 455	19 %
Britiske Pund	GBP	161 741	1 %
Japanske yen	JPY	190 195	1 %
Svenske kroner	SEK	132 191	1 %
Amerikanske dollar	USD	3 364 459	17 %
Sum		19 822 840	100 %

Note 12. Utlån og fordringer til virkelig verdi

	Anskaffelseskost 2017	Virkelig verdi 2017	Andel i prosent	Anskaffelseskost 2016	Virkelig verdi 2016	Andel i prosent
Utlån til utenlandske PE	60 113	54 453	100 %	104 364	100 727	100 %
Sum	60 113	54 453	100 %	104 364	100 727	100 %

Note 13. Finansielle derivater

	2017	2016
Valutarelaterte kontrakter	-681 020	-529 616
Renterelaterte kontrakter	-130 030	-87 489
Egenkapitalrelaterte kontrakter	35 429	75 941
Sum	-775 621	-541 164

Note 14. Andre finansielle eiendeler og bank

	2017	2016	
Bankinnskudd	4 155 225	2 578 047	
Skattetrekkkonto (bundne midler)	66 259	64 192	
Bank (futures)	824	1 051	
Sum	4 222 308	2 643 290	
	14 a)	878 867	501 501
	14 b)	3 343 441	2 141 789

Note 15. Driftsinntekt fra eiendom

	2017	2016	
Eiendomsselskap	712 397	711 437	
Direkte eide eiendommer	0	-584	
Sum	712 397	710 853	
	15 a) Teknisk regnskap	662 117	667 932
	15 b) Ikke-teknisk regnskap	50 280	42 921

Note 16. Investeringseiendom

	2017	2016	
Bokført verdi 1.1.	12 564 867	9 729 717	
Årets resultat	735 567	698 155	
Avgang/tilgang	460 462	2 136 995	
Sum	13 760 896	12 564 867	
	16 a)	845 404	804 972
	16 b)	12 915 492	11 759 895

Eiendommene er vurdert til virkelig verdi i samsvar med § 5-6. Nærmere beskrivelse av vurderingsprinsipper fremgår i note 1. Det foreligger kontraktsmessige plikter til å kjøpe andeler i eiendomsfond for EUR 50 millioner og NOK 462 millioner pr. 31.12.2017.

Note 17. Forfalte premier, livsforsikring

	2017	2016
Personskade	119 412	127 848
Ordinær premie kollektiv	2 016 861	1 876 496
Reguleringspremie og andre engangspremier	2 013 020	2 013 744
Sum	4 149 293	4 018 088

Note 18. Overføring av premiereserve fra/til andre forsikringselskap

Tilflyttede midler	2017	2016
Premiereserve	0	0
Forsinkelsesrente	0	0
Mottatte midler ført over resultatet	0	0
Tilleggsavsetning	0	0
Premiefond	0	0
Sum	0	0
Antall kontrakter	0	1
Fraflyttede midler		
Premiereserve	0	-19
Forsinkelsesrente	0	0
Avgitte midler ført over resultatet	0	-19
Tilleggsavsetning	0	0
Premiefond	0	0
Sum	0	-19
Antall kontrakter	0	1

Note 19. Spesifikasjoner av premier og erstatninger for skadeforsikring

	Tingskade						Personskade			
	Bygningskade	Naturskade	Motorvogn Trafikk	Motorvogn Øvrig	Ansvars forsikring	Totalt	Gruppe-liv	Yrkes-skade	Ulykke	Totalt
Premieinntekter										
Forfalte bruttopremier	64 938	9 016	3 716	2 304	7 370	87 344	32 800	79 629	6 983	119 412
Sum premie (a)	64 938	9 016	3 716	2 304	7 370	87 344	32 800	79 629	6 983	119 412
Brutto erstatninger										
Betalte erstatninger tidligere årganger	-16 807	0	-1 072	-112	-140	-18 131	-6 533	-20 362	-2 095	-28 990
Betalte erstatninger inneværende år	-2 001	-1 597	-2 763	-307	-75	-6 743	-18 559	-1 854	-384	-20 797
Endring i erstatningsavsetninger tidligere årganger	20 962	4 806	92	1 200	4 627	31 687	9 473	102 891	6 635	118 999
Endring i erstatningsavsetninger inneværende år	-74 851	-6 021	-2 170	-330	-7 743	-91 115	-9 424	-64 607	-5 808	-79 839
Sum erstatninger (b)	-72 697	-2 812	-5 913	451	-3 331	-84 302	-25 043	16 068	-1 652	-10 627
Driftskostnader										
Administrasjonskostnader	-9 023	-241	-602	-602	-1 564	-12 032	-365	-2 918	-364	-3 647
Sum driftskostnader (c)	-9 023	-241	-602	-602	-1 564	-12 032	-365	-2 918	-364	-3 647
Gjenforsikringsresultat										
Opptjent gjenforsikringspremie	-12 315	-1 443	-356	-219	-2 576	-16 909	-348	-1 218	-174	-1 740
Betalte erstatninger	0	0	0	0	0	0	0	157	0	157
Endring erstatningsavsetning	33 754	0	0	0	0	33 754	0	-234	0	-234
Gjenforsikringsresultat (d)	21 439	-1 443	-356	-219	-2 576	16 845	-348	-1 295	-174	-1 817
Resultat for egen regning pr. bransje (a+b+c+d)										
	4 657	4 520	-3 155	1 934	-101	7 855	7 044	91 484	4 793	103 321

Erstatningsavsetningene er beregnet med utgangspunkt i Cape-Cod-modellen for motorbransjene og ansvar. For bygningsforsikring består de av RBNS og expected loss ratio for IBNR. Kontantstrømmene er ikke diskonterte.

I Solvens II benyttes risikofri rente fra EIOPA ved diskontering av kontantstrømmene. Det er ingen andre forskjeller i behandlingen, med unntak av at erstatningsavsetningene i Solvens II for enkelhets skyld er lagt i sin helhet til motor trafikk.

Note 20. Forsikringsrelaterte driftskostnader

	2017	2016
Administrasjonskostnader		
Drift	124 551	127 549
Styregodtgjørelse m.m.	963	1 245
Styret, møtekostnader	142	156
Finanstilsynet	1 840	1 899
Revisjon	3 442	2 274
	130 938	133 122
Adm. kostnader fordeles med 33% på forvaltning og 67% på andre kostnader.		
Andre kostnader		
Forvaltningsomkostninger	9 060	10 287
Utenlandske verdipapirer	5 133	5 323
Banker og VPS gebyr	4 627	3 168
Utlån	701	858
	19 521	19 635
Andre kostnader (kollektivporteføljen)		
Pensjonsdrift	9 869	22 022
	9 869	22 022
Tingskade - forsikringsrelaterte driftskostnader	2 630	1 325
Personskade - forsikringsrelaterte driftskostnader	10 423	9 352
	13 053	10 675
Sum driftskostnader	173 381	185 456
Renter ansvarlig lån	75 218	75 218
Sum	248 599	260 674

Fordeling av forsikringsrelaterte driftskostnader		Forvaltnings- kostnader	Andre kostnader	2017	2016
Kollektivporteføljens andel administrasjonskostnader	90 %	38 889	78 956		
Kollektivporteføljens andel andre forvaltningskostnader	90 %	17 569	0		
Kostnader pensjoner	100 %	0	9 869		
Personskade - forsikringsrelaterte driftskostnader	100 %		10 421		
Teknisk regnskap		56 458	99 246	155 704	168 856
Selskapsporteføljens andel administrasjonskostnader	10 %	4 321	8 773		
Selskapsporteføljens andel andre forvaltningskostnader	10 %	1 952	0		
Tingskade - forsikringsrelaterte driftskostnader		0	2 631		
Renter ansvarlig lån	100 %	0	75 218		
Ikke-teknisk regnskap		6 273	86 622	92 895	91 818
Sum				248 599	260 674

Note 21. Andre forsikringsrelaterte inntekter / Utbetalte erstatninger brutto

Andre forsikringsrelaterte inntekter/livsforsikring	2017	2016
Refusjon pensjoner	167 904	143 075
Renteinntekter driftskonti kollektiv	35 734	34 860
Sum	203 638	177 935

Utbetalte erstatninger brutto/livsforsikring	2017	2016
Alderspensjoner	-1 996 742	-1 863 945
Ektefellepensjoner	-246 610	-247 909
Barnpensjoner	-11 575	-12 093
Uførepensjoner, varige	-313 441	-350 665
Uførepensjoner, midlertidige	-77 917	-84 537
Personskade	-43 014	-55 177
Sum	-2 689 299	-2 614 326

I tillegg til disse utbetalingene kommer førtidspensjoner og AFP 62-64 år med 149 millioner kroner. Disse utbetalingene får OPF refundert.

Note 22. Risikoutjevningfond

	2017	2016
Inngående balanse	1 084 599	872 548
Andel av årets risikoresultat	179 252	165 708
Tilordnet avkastning	92 764	46 343
Sum	1 356 615	1 084 599

Note 23. Premiereserve

	2017	2016
Inngående balanse	57 185 740	55 218 176
Overføring av premiereserve ut/inn	0	-19
All forsikringsteknisk premie	4 029 881	3 890 240
Garantert avkastning	1 612 880	1 583 776
Utbetalte pensjoner	-2 478 381	-2 416 074
Rentegarantipremie	-306 271	-268 074
Risikoresultat	-358 504	-303 065
Administrasjonspremie	-198 754	-189 687
Endring premiereserve	2 300 851	2 297 096
Overført fra/til premiefond	50	-329 532
Sum premiereserve	59 486 641	57 185 740
Inngående balanse	787 505	740 484
Renter	62 213	47 021
Endring erstatningsavsetning	62 213	47 021
Sum	849 718	787 505
Sum endring i premiereserve mv.	2 363 064	2 344 117
Sum	60 336 359	57 973 245

Note 24. Tilleggsavsetninger

	2017	2016
Inngående balanse	4 068 211	2 092 747
Overført fra andre forsikringsselskap / endring av fjorårets avsetning	0	464
Annen tilordning av overskudd	3 033 176	1 975 000
Sum	7 101 387	4 068 211

Note 25. Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet består av netto urealiserte gevinster tilknyttet finansielle omløpsmidler. Dersom netto kursreserver er negative, settes kursreguleringsfondet til null. Endringer i kursreguleringsfondet føres over resultatregnskapet.

	Endring	2017	2016
Mer / (-Mindre) verdier i norske aksjer	67 900	680 097	612 197
Mer / (-Mindre) verdier i utenlandske aksjer	1 676 237	8 958 562	7 282 325
Mer / (-Mindre) verdier i norske obligasjoner	197 845	392 709	194 864
Mer / (-Mindre) verdier i utenlandske obligasjoner	-108 987	1 180 370	1 289 357
Sum merverdier	1 832 996	11 211 738	9 378 742
Kursreguleringsfond	1 662 031	10 932 556	9 270 525

Note 26. Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.

	2017	2016
Premiefond 1.1.	2 267 209	1 846 801
Premieavregning	-486 282	35 943
Garanterte renter	41 674	42 512
Tildelt overskudd	480 254	341 953
Sum	2 302 855	2 267 209
Årets tildeling	301 003	190 421
Risikoresultat	179 252	151 532
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene	480 255	341 953

Note 27. Andre tekniske avsetninger for skadevirksomheten

Tingskade	2017	2016	
Bygningskade	79 011	25 121	
Naturskade	6 021	4 806	
Motorvogn	5 407	4 199	
Ansvar	21 774	18 660	
Sum	112 213	52 786	
Personskade	Endring 2017	2017	2016
Yrkesskade		373 884	412 996
Gruppeliv		11 260	11 309
Sum	(39 161)	385 144	424 305

Note 28. Andre inntekter

	2017	2016
Administrasjonsgodtgjørelse ikke vedtektsfestede ytelser	593	550
Andre inntekter	3 742	5 629
Renter / gebyr inkasso pensjoner	95	146
Renteinntekter driftskonti selskap	6 991	6 431
Sum	11 421	12 755

Note 29. Andre fordringer

	2017	2016
Andre fordringer	23 372	178
Fordringer på meglere	0	7 834
Fordring på gjenforsikring	0	234
Diverse krav	15 071	2 043
Forfalte avdrag, renter og gebyrer vedr. utlån	1 374	1 498
Sum	39 817	11 787

Note 30. Anlegg og utstyr

Datautstyr med anskaffelseskost over 15.000 kr blir avskrevet over 3 år.

	Inventar	IT utstyr	Sum	2017	2016
Anskaffelseskost 1.1.	9 707	2 959	12 667	12 667	12 164
Tilgang i år	0	141	141	141	502
Avgang i år	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost	9 707	3 100	12 807	12 808	12 666
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	9 016	2 874	11 890	11 890	10 357
Årets avskrivninger	358	114	472	472	1 533
Akkumulerte avskrivninger	9 374	2 988	12 362	12 362	11 890
Sum	333	112	445	446	776

Note 31. Immaterielle eiendeler

	2017	2016
Bokført verdi 1.1.	11 789	9 876
Anskaffelseskost 1.1.	11 789	9 876
Total tilgang	7 477	1 913
herav internt opparbeidet	5 670	2 330
herav fra skadevirksomheten	1 807	0
herav kostnadsført	0	-417
Anskaffelseskost 31.12.	19 266	11 789
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger tidligere år	-8 487	-3 276
Årets ordinære avskrivninger	-1 091	-1 914
Nedskrivning	0	-3 297
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger UB	-9 578	-8 487
Sum	9 688	3 302

Note 32. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

	2017	2016
Opptjente ikke mottatte leieinntekter	8 440	15 627
Forskuddsbetalte kostnader	3 283	7 247
Opptjente ikke mottatte inntekter	7 625	5 357
Sum	19 348	28 231

Note 33. Ansvarlig lånekapital mv.

Selskapets annen ansvarlig lånekapital er gitt av Oslo kommune og utgjør 1.240 millioner kroner. Rentekostnad utgjør 75,22 millioner kroner. Lånet renteberegnes etter en rentesats på 6,066%, og rentene forfaller til betaling årlig 31.12. etterskuddsvis. Lånet forfaller til betaling 31.12.2023.

Note 34. Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Ansatte etter 1. april 2012 er sikret gjennom en ytelsespensjon på 66 prosent (før 1. april 70 prosent) av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet begrenset oppad til 12 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Pensjonen er sikret gjennom kollektiv pensjonsordning i Oslo Pensjonsforsikring AS. Pensjonsordningen er en kommunal tjenstepensjonsordning og tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenstepensjon. Medlemmene i den kommunale tjenstepensjonsordningen har AFP-ordning tilknyttet offentlig sektor.

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Selskapets pensjonsplan skal regnskapsmessig behandles som ytelsesplan i henhold til IAS 19. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket fra 1. februar 2017 med frivillig overgang til en innskuddspensjonsordning med tilknyttet uførepensjonsforsikring og privat AFP-ordning.

Ved beregninger av forpliktelsen er følgende forutsetninger lagt til grunn:	2017	2016
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Forventet lønnsøkning	2,50 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Regulering løpende pensjon	1,48 %	1,48 %
Uttakstilbøyelighet AFP	40 %	40 %
Frivillig avgang	Tabell	Tabell
Demografiske forutsetninger	K2018 OPF 18	K2013 OPF 16

Netto pensjonskostnader er sammensatt som følger:	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	13 210	12 530
Rentekostnad av årets pensjonsforpliktelse	5 115	4 773
Avkastning på pensjonsmidlene	-4 324	-4 071
Administrasjonskostnad	990	856
Arbeidsgiveravgift	2 863	1 986
Sum pensjonskostnad	17 854	16 074
Årets estimatavvik	-21 350	8 192
Sum	-3 496	24 266

	2017	2016
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser	204 683	199 601
Pensjonsmidler	-184 857	-162 553
Netto pensjonsforpliktelser før arbeidsgiveravgift	19 826	37 048
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	3 787	7 076
Sum	23 613	44 124

Note 35. Andre forpliktelser

	2017	2016
Diverse gjeld	7 090	4 183
Kortsiktig gjeld egne eiendommer	0	2 766
Leverandørgjeld	3 177	4 508
Skyldige offentlige avgifter	69 460	69 440
Sum	79 727	80 897

Note 36. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

	2017	2016
Påløpte feriepenger og arbeidsgiveravgift	7 957	7 712
Mottatte ikke opptjente inntekter / periodiserte kostnader	3 995	6 462
Påløpte kostnader	25 088	24 600
Sum	37 040	38 774

Note 37. Skattekostnad / Utsatt skatt

	2017	2016
Totalresultat før skatt	1 187 379	723 958
Permanente forskjeller		
Andre forskjeller	946	1 659
Tap salg aksjer	-28 116	40 399
3% på utdelinger fra deltakerlignede fra selskap	3 736	7 837
Urealisert (gevinst) / tap - selskapsporteføljen	-170 965	-73 825
Urealisert (gevinst) / tap - kollektivporteføljen	-1 662 031	68 998
Tilbakeført andel resultat norske datterselskap og deltakerlignede selskap	-1 537 233	-1 061 781
Tilbakeført andel resultat utenlandske datterselskap og deltakerlignede selskap	-77 376	-117 696
Andel skattemessig resultat norske datterselskap og deltakerlignede selskap	520 082	493 634
Andel skattemessig resultat utenlandske datterselskap og deltakerlignede selskap	74 994	21 876
Endring midlertidig forskjeller		
Endring midlertidig amortisert kost	-24 980	11 395
Endring midlertidig forskjeller driftsmidler	-2 446	452
Endring midlertidig forskjeller pensjonsforpliktelser	-20 511	5 599
Endring midlertidig forskjeller som ikke inngår i beregning av utsatt skatt		
Avsetning til risikoutjevningfond	-272 016	-212 051
Årets skattegrunnlag	-2 008 537	-89 546
Overført fra/(til) fremførbart underskudd	2 008 537	89 546
Grunnlag betalbar skatt	0	0
Fremførbart underskudd fra tidligere år iht ligning	-8 792 732	
Årets endring i fremførbart underskudd	-2 008 537	
Sum fremførbart underskudd pr. 31.12.	-10 801 269	
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt		
Risikoutjevningfond	1 356 615	1 084 599
Obligasjoner og aksjer	10 931 960	9 159 064
Investerings eiendom / Aksjer i datterforetak	2 734 224	1 595 723
Andeler i deltakerlignede selskap	319 547	240 827
Fremførbart underskudd	-10 801 269	-8 950 762
Oppløst sikkerhetsavsetning skadeforsikring	348 910	348 910
Driftsmidler	-984	-3 473
Pensjonsforpliktelse	-23 613	-44 124
Sum midlertidig forskjeller	4 865 390	3 430 764
Ikke balanseført midlertidig forskjell	-1 356 615	-1 084 599
Grunnlag for utsatt skatt	3 508 775	2 346 165
25% utsatt skatt	877 194	589 672
Skattekostnad		
Resultatført endring av utsatt skatt	282 184	134 607
Skatt på andre resultatkomponenter	5 338	-2 048
Betalbar skatt	0	0
Sum	287 522	132 559

Note 38. Ansatte og styrets lønns- og låneforhold

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger	76 079	71 489
Arbeidsgiveravgift	12 418	12 267
Pensjonskostnader	13 512	15 603
Andre ytelser	1 180	1 585
Sum	103 189	100 944

Selskapet har i regnskapsåret sysselsatt gjennomsnittlig 74,7 årsverk.

	Fastlønn	Bonus	Årets pensjonsopptjening	Lån i selskapet	Rentesats pr. 31.12.17	Avdragsplan
Ledende ansatte						
Åmund T. Lunde, administrerende direktør	3 266		319	1 313	2,2	s / 16
Paul Høiness, finansdirektør	2 523		325			
Kjetil Houg, investeringsdirektør	1 961	2 159	311	1 800	2,2	s / 18
Hanne Myre, ansvarshavende aktuar	1 792		364			
Stig Sæther, pensjonsdirektør	1 289		314			
Mette K. Johannessen, IT direktør	1 165		361			
Lise Karlsen, juridisk direktør	1 315		385			
Ansatte				39 307	2,20 / 2,10	

Styret 1)

Bjarne Borgersen, styrets leder	265
Oluf Ulseth, nestleder	185
Vigdis Merete Almestad	205
Hilde Kjelsberg	231
Mari Sanden	154
Mette Cecilie Skaug	154
Ole Arne Horgen Reinli	154
Roger Dehlin, varamedlem	11

1. Utbetalingsperioden gjelder april 2016 til april 2017.

Retningslinjer for lederkompensasjon

Styret i OPF har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder hele konsernet, samt etablert godtgjørelsesutvalg som er underlagt styret. Utvalget fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer. Ledende ansatte er definert som adm. direktør og direktører ansatt i morselskapet OPF.

Administrerende direktør har rett til etterlønn i en periode på 6 måneder etter utløpet av den ordinære oppsigelsestiden. Det gis ikke pensjonsopptjening utover 12 G.

Ledelsen har ikke mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern, enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder. Av de ledende ansatte er det kun investeringsdirektør som har bonusordning.

Honorar for styremedlemmer fastsettes på generalforsamlingen og utbetales etterskuddsvis. For styremedlemmer som er valgt av og blant de ansatte opplyses det kun om ytelser og lån som kan knyttes til vervet som styremedlem. Alle ytelser er oppgitt uten tillegg for arbeidsgiveravgift.

Alle medarbeidere i konsernet kan oppta lån i OPF-konsernet til lånevilkår for ansatte. Ingen ledende ansatte har vilkår som avviker fra dette. Det er innført bonusordning for egne forvaltere. Det er fastsatt tak for bonus. Den er knyttet opp mot målbare prestasjonskriteier og derav honoreres gode resultater for å unngå kortsiktige motiver. Den betingede bonusen utbetales med like årlige beløp over en treårs periode regnet fra bonusfastsettelsestidspunktet, forutsatt at etterfølgende resultater på selskaps- og individnivå tilsier at den betingede bonusen kan utbetales og at den ansatte sitter i uoppsagt stilling.

	2017	2016
Utgifter til styret, revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg	1 269	1 245
Internrevisjon	1 806	1 285
Revisjonshonorar lovpålagt	2 392	2 301
Revisjonshonorar skatterådgivning	815	402
Andre tjenester utenfor revisjonen	450	96
Sum	3 657	2 799

Note 39. Transaksjoner med nærstående parter

Morselskap	2017	2016
Resultatposter		
Premieinntekter	3 136 412	2 939 533
Renter ansvarlig lån	75 218	75 218
Balanseposter		
Kundefordringer	191 135	0
Ansvarlig lån	-1 240 000	-1 240 000

Note 40. Fordeling av årets resultat

Fordeling av årets resultat:	Kunder	Selskapet	2017	Kunder	Selskapet	2016
Risikoresultat	179 252	179 252	358 504	151 532	151 532	303 064
Administrasjonsresultat		39 116	39 116		15 604	15 604
Rentegarantipremie		306 271	306 271		268 074	268 074
Egenkapitalbidrag/Selskapets bidrag til oppreservering	0	0	0	82 160	-82 160	0
Sum pensjonsforsikring		524 639			353 050	
Skadeforsikring		149 330	149 330		101 260	101 260
Finansinntekter på ansvarlig kapital		492 060	492 060		277 840	277 840
Avkastningsresultat	3 334 178		3 334 178	2 083 261		2 083 261
Tilleggsavsetning	-3 033 176		-3 033 176	-1 975 000		-1 975 000
Resultat	480 254	1 166 029	1 646 283	341 953	732 150	1 074 103

Note 41. Betingede forpliktelser

Betingede forpliktelser reguleres av inngåtte rammeavtaler vedrørende sikkerhetsstillelse ved derivattransaksjoner. Avtalene har klausuler som regulerer terskelverdi, minimumsbeløp, markedsverdi, sikkerhetsstillelse og mistlighold.

	2017	2016
Norsk Stat 12/23, motpart Danske Bank A/S	32 900	0
Norsk Stat Cert 364 190918, motpart Danske Bank A/S	198 100	0
Norsk Stat Cert 371 210617, motpart Danske Bank A/S	0	60 000
Norsk Stat 10/21, motpart Danske Bank A/S	0	100 000
Sum Danske Bank A/S	231 000	160 000
Norsk Stat 12/23, motpart DNB ASA	51 800	0
Norsk Stat 08/19, motpart DNB ASA	4 600	0
Norsk Stat 10/21, motpart DNB ASA	44 300	0
Sum Danske Bank A/S	100 700	0
Norsk Stat Cert 17/27, motpart Nordea Bank Finland Plc	38 200	0
KFW Bankgruppen 09/19, motpart Nordea Bank Finland Plc	332 500	0
KFW Bankgruppen 16/19, motpart Nordea Bank Finland Plc	100 000	0
Norsk Stat Cert 364 200917, motpart Nordea Bank Finland Plc	0	60 000
Sum Nordea Bank Finland Plc	470 700	60 000
Norsk Stat 10/21, motpart SEB Merchant Banking (FX og Swap)	0	130 000
Norsk Stat 12/23, motpart SEB Merchant Banking (FX og Swap)	0	60 000
Norsk Stat 14/24, motpart SEB Merchant Banking (FX og Swap)	0	160 000
Norsk Stat 14/24, motpart SEB Merchant Banking (Futures)	67 000	0
Norsk Stat Cert 371 210318, motpart SEB Merchant Banking (Futures)	50 000	0
Norsk Stat Cert 371 210617, motpart SEB Merchant Banking (Futures)	0	90 000
Sum SEB Merchant Banking	117 000	440 000
Sum	919 400	660 000

Note 42. Solvenskapital

Solvens II-regelverket trådte i kraft fra 1. januar 2016. I tillegg til å omfatte kapital og kapitalkrav omfatter regelverket også regler for risikostyring og intern kontroll, tilsynsmessig kontroll og overvåking samt krav til informasjonsplikt til offentligheten og rapporteringsplikt overfor tilsynsmyndighetene.

Solvens II-regelverket stiller krav til ansvarlig kapital som skal dekke solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet. Solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet beregnes etter standardmetoden i henhold til Solvens II-regelverket og inkluderer effekten av overgangsregler.

Solvenskapitalen fremkommer hovedsakelig som netto eiendeler i Solvens II-balansen tillagt tellende ansvarlig lån. Solvenskapitalen er derfor forskjellig fra bokført egenkapital i regnskapet. I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til i Solvens II-balansen.

Solvenskapitalen inndeles i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Kapitalgruppe 2 kan dekke inntil 50 prosent av solvenskapitalkravet og inntil 20 prosent av minstekapitalkravet. Kapitalgruppe 3 kan dekke inntil 15 prosent av solvenskapitalkravet, men kan ikke benyttes til å dekke minstekapitalkravet.

Kapitalkravet i Solvens II fremkommer som summen av endringer i solvenskapital beregnet under ulike typer stress, fratrukket diversifisering og tapsabsorberende effekt. Den største delen av kapitalkravet kommer fra markedsrisiko og forsikringsrisiko.

Solvenskapitalen og solvenskapitalkravet fremkommer av tabellene nedenfor.

Solvenskapital	31.12.17			31.12.16				
	Totalt	Kapital- gruppe 1	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3	Totalt	Kapital- gruppe 1	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3
<i>Beløp i millioner kroner</i>								
Aksjekapital	900	900			900	900		
Overkurs	530	530			530	530		
Avstemmingsreserve	5 260	5 260			4 507	4 507		
Ansvarlig lån	1 417		1 417		1 435		1 435	
Naturskadefond	47		47		42		42	
Risikoutjevningfond	1 357		1 357		1 085		1 085	
Samlet solvenskapital uten overgangsregler	9 511	6 690	2 821		8 499	5 937	2 562	
Tellende solvenskapital uten overgangsregler	7 636	6 690	946		6 779	5 937	842	
Tellende minstekapital uten overgangsregler	6 827	6 690	136		6 064	5 937	127	

Solvenskapitalkrav	31.12.17	31.12.16
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Totalt	Totalt
Markedsrisiko	14 202	10 012
Forsikringsrisiko	15 546	11 653
Motpartsrisiko	279	150
Operasjonell risiko	377	349
Diversifisering	-6 517	-4 739
Tapsabsorberende effekt	-21 995	-15 741
Samlet solvenskapitalkrav uten overgangsregler	1 892	1 684
Minstekapitalkrav uten overgangsregler	682	633
Solvenskapitaldekning uten overgangsregler	404 %	403 %
Solvenskapitaldekning med overgangsregler	466 %	499 %
Minstekapitaldekning uten overgangsregler	1 001 %	957 %
Minstekapitaldekning med overgangsregler	1 176 %	1 146 %

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
TEKNISK REGNSKAP			
Premieinntekter			
Forfalte premier brutto	18	4 149 293	4 018 088
-Avgitte gjenforsikringspremier	20	-1 740	-1 825
Sum premieinntekter for egen regning		4 147 553	4 016 263
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5	662 117	668 517
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	6	1 585 647	1 539 428
Netto driftsinntekt fra eiendom	5	0	-585
Verdiendringer på investeringer	7	2 346 791	111 494
Realisert gevinst og tap på investeringer	8	2 175 451	1 365 992
Sum netto inntekt fra investeringer i kollektivporteføljen		6 770 006	3 684 846
Andre forsikringsrelaterte inntekter	22	203 638	177 935
Erstatninger			
Utbetalte erstatninger			
Brutto	22	-2 689 299	-2 614 326
Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. til andre forsikringsforetak/pensjonskasser	19	0	-19
Sum erstatninger		-2 689 299	-2 614 345
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Endring i premiereserve mv.			
Endring i premiereserve mv., brutto	24	-2 363 064	-2 344 117
Endring i tilleggsavsetninger	25	-3 033 176	-1 975 000
Endring i kursreguleringsfond	26	-1 662 031	68 998
Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	27	-41 673	-42 512
Endring i tekniske avsetninger for skadevirksomheten			
Til (fra) tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	28	39 161	-30 893
-Endring i gjenforsikringsandelen av tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	20	-76	-20
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser		-7 060 859	-4 323 544
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultat		-301 002	-190 421
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-179 252	-151 532
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	27	-480 254	-341 953
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader		-56 457	-57 209
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-99 247	-111 646
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	21	-155 704	-168 855
Resultat av teknisk regnskap		735 081	430 347

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5	80 504	90 967
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler	6	204 799	179 936
Verdiendringer på investeringer	7	231 743	106 649
Realisert gevinst og tap på investeringer	8	-3 513	7 620
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		513 533	385 172
Andre inntekter	29	7 679	7 126
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader		-6 273	-6 357
Andre kostnader		-83 991	-84 138
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	21	-90 264	-90 495
Resultat av ikke teknisk regnskap		430 948	301 803
Resultat før skattekostnad		1 166 029	732 150
Skattekostnader	38	-361 161	-119 414
Resultat før andre resultatkomponenter		804 868	612 736
Andre resultatkomponenter			
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	35	21 350	-8 192
Skatt på andre resultatkomponenter	38	-5 338	2 048
Totalresultat		820 880	606 592
Disponeringer			
Overført (fra) / til risikoutjevningsfond	23	272 016	212 051
Overført (fra) / til annen egenkapital		548 864	394 541
Sum disponeringer		820 880	606 592

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
Immaterielle eiendeler			
Andre immaterielle eiendeler	32	7 881	3 302
Sum immaterielle eiendeler		7 881	3 302
Investeringer			
Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak			
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	9	1 011 095	973 863
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og fellesk.foretak	10	100	0
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	11	276 144	404 227
Utlån og fordringer	12	4 109 744	3 753 499
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	3,13	1 474 254	1 149 374
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3,14	1 558 107	1 720 756
Sum investeringer		8 429 444	8 001 720
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring		0	234
Andre fordringer	30	51 996	10 357
Sum fordringer		51 996	10 591
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	31	446	776
Kasse, bank	17	816 649	443 898
Sum andre eiendeler		817 095	444 674
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjente ikke mottatte leieinntekter		8 439	15 626
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		10 387	12 262
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	33	18 826	27 888
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		9 325 242	8 488 175
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN			
Investeringer i kollektivporteføljen			
Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak			
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	9	13 482 134	11 703 506
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og fellesk.foretak	10	360 774	723 243
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	11	1 783 396	2 576 179
Utlån og fordringer	12	18 884 581	17 202 971
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	3,13	27 239 485	22 576 623
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3,14	18 295 489	18 628 063
Utlån og fordringer	3,15	54 453	100 727
Andre finansielle eiendeler	3,17	2 699 338	1 674 068
Sum investeringer i kollektivporteføljen		82 799 650	75 185 380
SUM EIENDELER		92 124 892	83 673 555

<i>Tusen kroner</i>	Note	2017	2016
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital			
Aksjekapital		900 000	900 000
Overkurs		530 000	530 000
Sum innskutt egenkapital		1 430 000	1 430 000
Opptjent egenkapital			
Fond			
Risikoutjevningfond	23	1 356 615	1 084 599
Annen opptjent egenkapital		5 133 188	4 584 324
Sum opptjent egenkapital		6 489 803	5 668 923
Ansvarlig lånekapital mv.			
Annen ansvarlig lånekapital	34	1 240 000	1 240 000
Sum ansvarlig lånekapital mv.		1 240 000	1 240 000
Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Premiereserve mv.	24	60 336 359	57 973 245
Tilleggsavsetninger	25	7 101 387	4 068 211
Kursreguleringsfond	26	10 932 556	9 270 525
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	27	2 302 855	2 267 209
Andre tekniske avsetninger for skadevirksomheten	28	385 144	424 305
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser		81 058 301	74 003 496
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser o.l.	35	23 613	44 124
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved utsatt skatt	38	997 528	631 030
Sum avsetninger for forpliktelser		1 021 141	675 154
Forpliktelser			
Finansielle derivater tilknyttet selskapsporteføljen	3,16	5 742	19 574
Finansielle derivater tilknyttet kollektivporteføljen	3,16	769 878	521 590
Andre forpliktelser	36	73 682	77 276
Sum forpliktelser		849 302	618 440
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter			
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	37	36 345	37 542
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		36 345	37 542
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		92 124 892	83 673 555
POSTER UTENOM BALANSEN			
Betingede forpliktelser	42		

Oslo, 19. mars 2018

Bjarne Børgeresen
Styrets leder

Unni K. Hongseth
Styrets nestleder

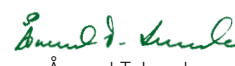

Vigdis Merete Almestad

Anlaug Haarbye

Roger Dehlin

Ole Arne Horgen Reinli

Mette Cecilie Skaug

Åmund T. Lunde
Adm. direktør

OPF AS / OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital		
	Aksje kapital	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko utjevningss fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital
2017						
Egenkapital 1.1	900 000	530 000	1 430 000	1 084 599	4 584 324	5 668 923
Årets endringer / disponeringer			0	272 016	548 864	820 880
Egenkapital UB	900 000	530 000	1 430 000	1 356 615	5 133 188	6 489 803

Selskapets aksjekapital består av 720.000 aksjer à kr. 1.250. Det er kun en aksjeklasse og vedtektene inneholder ingen stemmebegrensninger. Selskapet eies 100% av Oslo kommune.

	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital		
	Aksje kapital	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko utjevningss fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital
2016						
Opptjent egenkapital 1.1	900 000	530 000	1 430 000	872 548	4 189 783	5 062 331
Årets disponeringer				212 051	394 541	606 592
Egenkapital UB	900 000	530 000	1 430 000	1 084 599	4 584 324	5 668 923

	2017	2016
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetaling premier/premiefond	3 815 761	3 863 100
Innbetaling av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser	0	0
Innbetaling renter fordring datterselskap	7 052	4 309
Innbetaling refusjoner	167 904	143 075
Innbetaling finansielle eiendeler	3 942 830	3 907 865
Innbetaling lån fra kunder	1 409 220	1 211 530
Innbetaling salg av aksjer og andeler	5 705 657	1 976 521
Innbetaling salg av obligasjoner, sertifikater m.v.	6 284 446	6 251 576
Innbetaling utbytte	451 822	395 062
Innbetaling fra datterselskap	667 677	541 613
Inn-/utbetaling vedrørende driften	-254 929	-337 382
Utbetaling vedrørende driften	-245 968	-259 349
Utbetaling av premiereserve til andre forsikringselskaper/pensjonskasser	0	-19
Utbetaling pensjoner	-2 689 299	-2 614 326
Utbetaling kjøp av aksjer i datterselskap	0	-103 000
Utbetaling finansielle eiendeler	-1 702 124	-1 035 412
Utbetaling lån til kunder	-1 876 477	-1 417 722
Utbetaling kjøp av aksjer og andeler	-6 746 384	-3 133 974
Utbetaling kjøp av obligasjoner, sertifikater m.v.	-7 533 357	-9 571 149
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 403 832	-177 682
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling kjøp av driftsmidler mv.	-5 811	-2 416
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-5 811	-2 416
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	1 398 021	-180 098
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	2 117 966	2 298 064
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	3 515 987	2 117 966
Andre finansielle eiendeler	2 699 338	1 674 068
Kasse, bank	816 649	443 898
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	3 515 987	2 117 966

Note 1. Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i henhold til regnskapsloven, med de tillegg og unntak som følger av forskrift 16. desember 1998 nr. 1241 (forskrift om årsregnskap, forsikringselskap). Årsregnskapet er således utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- investeringseiendom er målt til virkelig verdi
- eierandeler i datterselskaper er vurdert etter egenkapitalmetoden
- finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs. Resultatregnskapet for utenlandske datterselskaper er omregnet til gjennomsnittskurs, mens balanseposter er omregnet til dagskurs. Alle beløp i regnskap og noter er presentert i tusen norske kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er det foretatt regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke regnskapsførte verdier av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater er omtalt.

Resultatregnskap

Resultatregnskapet er sammensatt av teknisk regnskap og ikke-teknisk regnskap. Teknisk regnskap inneholder inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen og kostnader fra forsikringsdriften, mens inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og drifts-kostnader for selskapet fremkommer under ikke-teknisk regnskap.

Balanse - eiendeler

På eiendelssiden i balansen er finansielle eiendeler adskilt i selskapsportefølje og kollektivportefølje. Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende kategorier:

- a) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
- b) investeringer som holdes til forfall regnskapsført til amortisert kost
- c) utlån og fordringer regnskapsført til amortisert kost

Finansielle eiendeler som er klassifisert som eiendeler der endringer i virkelig verdi resultatføres, er i stor grad eiendeler som omsettes i et marked, slik at verdien kan fastsettes med stor grad av sikkerhet. Alminnelige kjøp og salg av finansielle eiendeler blir regnskapsført på avtaletidspunktet.

Balanse - egenkapital og forpliktelser

På gjeldssiden i balansen fremkommer selskapets egenkapital, forsikringsforpliktelser og andre avsetninger og forpliktelser. Innskutt egenkapital består av aksjekapital og overkurs, mens opptjent egenkapital består av fond for urealiserte gevinster, risikoutjevningfond og annen opptjent egenkapital. Annen ansvarlig lånekapital er gitt av Oslo kommune.

I henhold til IFRS 4 må det være knyttet betydelig forsikringsrisiko til kontrakten for at den skal defineres som en forsikringskontrakt. Forsikringskontraktene selskapet tilbyr tilfredsstillende dette kravet. Nivået på de regnskapsførte forpliktelsene står i forhold til forsikringskundernes kontraktsmessige rettigheter.

IMMATERIELE EIENDELER

Immaterielle eiendeler består i all hovedsak av aktiverte IT-systemer. Ved kjøp av nytt IT-system aktiveres direkte henførbare kostnader utbetalt til systemleverandør, ekstern konsulentbistand og internt medgåtte kostnader for å få systemet installert og klart til bruk. Ved videreutvikling av IT-systemer aktiveres både eksterne og interne kostnader. Systemendringer som betraktes som vedlikehold kostnads-

føres løpende. Når et IT-system er ferdigstilt, avskrives aktiverte kostnader lineært over forventet brukstid. Ved senere aktiveringer grunnet videreutvikling avskrives disse over den opprinnelig fastsatte brukstid med mindre påkostningen øker systemets totale forventede brukstid. Ved indikasjon på at balanseført verdi av et aktivert IT-system er høyere enn gjennvinnbart beløp, foretas det test for verdifall. Hvis balanseført verdi er høyere enn gjennvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til gjennvinnbart beløp.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Ved regnskapsmessig presentasjon er formålet med investeringen lagt til grunn. Eiendomsinvesteringer består av eiendommer organisert som AS og ANS/KS. Eiendomsinvesteringene er vurdert til virkelig verdi slik dette er definert i IFRS 13. Endringer i virkelig verdi resultatføres.

Eksterne verdivurderinger blir innhentet for eiendomsfond. For verdsetting av eiendommer eid direkte eller gjennom datterselskaper benyttes kontantstrømsmodeller med definerte forutsetninger og markedsverdivurderinger. Kvalitetssikring utføres for den enkelte eiendom og for totalporteføljen.

Eiendommer vurderes til virkelig verdi med bakgrunn i verdivurderinger gjennomført av Eiendomshuset Malling & Co etter en modell utarbeidet i samarbeid med OPF. Modellen tar utgangspunkt i neddiskontert kontantstrøm over 30 år og med forutsetninger for markedsleie og avkastningskrav som er basert på empirisk informasjon fra leie- og transaksjonsmarkedet for eiendom. Modellen som benyttes genererer en forventet periodisert kontantstrøm basert på dagens leiemarked i området rundt eiendommen. De periodiserte kontantstrømmene genereres ved hjelp av noen parametere som beskrevet under:

- periode med kontantstrøm fra løpende kontrakter
- periode uten leieinntekt som skyldes planlagt oppgradering eller forventet ledighet etter utløp av dagens leiekontrakter.
- ny leiekontrakt eller periode med opsjon på løpende kontrakter
- forventet ledighet i et åpent marked (generelt for området)
- periode med ny leiekontrakt basert på typisk kontraktslengde i markedet.

Inndataene for de ulike periodene hentes fra lokale meglers erfaring eller tilgjengelig statistikk innenfor nærområdet. Sluttverdi settes ved å dele netto kontantstrøm for de 20 siste årene med gjeldende real-avkastningskrav i markedet (yield). Sluttverdien representerer 25-35 prosent av den totale diskonterte kontantstrømmen.

AKSJER OG ANDELER I DATTERSLSKAP, TILKNYTTETE FORETAK OG FELLESKONTROLLERTE FORETAK

Alle investeringer i datterselskaper er i forbindelse med kjøp av fast eiendom, med unntak av OPF Private equity IS/AS, og Oslo Forsikring AS. Datterselskapenes selskapsregnskaper er utarbeidet etter regnskapslovens regnskapsprinsipper. Eiendommene som er selskapenes vesentlige eiendel vurderes til kostpris og avskrives lineært over eiendommens levetid. Ved varig verdifall nedskrives eiendommene.

Aksjer og andeler i datterforetak i tilknytning til eiendomsinvesteringer er i selskapsregnskapet bokført etter egenkapitalmetoden. Datterforetakenes regnskap er omarbeidet i samsvar med de prinsipper som gjelder for selskapsregnskapet. Tilsvarende gjelder for aksjer og andeler i tilknyttede foretak.

FORDRINGER PÅ OG VERDIPAPIER UTSTEDT AV DATTERFORETAK, TILKNYTTETE FORETAK OG FELLESKONTROLLERTE FORETAK

Langsiktig lån til heleide datterselskaper renteberegnes. Lånene er oppført til pålydende.

FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Investeringer som holdes til forfall

Obligasjonene er anskaffet til varig eie og skal holdes til forfall. Overkurs og underkurs ved anskaffelsen amortiseres over obligasjonens gjenværende løpetid. I resultatregnskapet inngår amortisert beløp som korreksjon til renteinntekten.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler med faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked eller som selskapet har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat. Utlån og fordringer innregnes i balansen første gang til virkelig verdi. Påfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode med eventuell nedskrivning for kreditttap.

Utlån består hovedsakelig av utlån til medlemmer av pensjonsordningen i Oslo kommune, mens fordringer er knyttet til investeringer i obligasjonsmarkedet. I resultatregnskapet inngår amortisert beløp på fordringer som korreksjon til renteinntekten.

Nedskrivning av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Ved sannsynlighet for verdiforringelse og behov for nedskrivninger vektlegges debtors finansielle stilling, kontantstrøm og konkurrisiko. Er det objektive bevis for verdifall, i form av kontraktsbrudd mislighold eller konkurrisiko, foretas nedskrivning.

AKSJER OG ANDELER/OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

Aksjer, andeler, obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning er ført opp med virkelig verdi i regnskapet. For finansielle eiendeler innenfor denne kategorien kan tilordningen være pliktig eller bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet. Inntjening og verdi vurderes og rapporteres på grunnlag av virkelig verdi.

Virkelig verdi av investeringer notert i et marked er basert på gjeldende kurser. Likvide aksjer verdsettes på basis av priser levert fra Bloomberg.

Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, notert på børs eller tilsvarende, benytter selskapet verdsettelsesteknikker basert på observerbare markedsdata for å estimere markedsverdien. Estimater baseres på markedsforhold som foreligger på balansedagen.

For aksjefond og andeler i utenlandske selskap benyttes sist oppgitte kurs. Dersom prisbildet anses som utdatert, justeres prisen etter en markedsindeks.

For rentebærende verdipapirer som ikke prises direkte i markedet beregnes en antatt markedsverdi basert på et fastsatt kredittpåslag angitt ved en kredittkurve. Det benyttes eksterne kilder, primært Nordic Bond Pricer, som tilbyr en uavhengig prisingstjeneste for obligasjoner og leverer ukentlige oppdatering av kredittkurver. Prisene oppdateres daglig, basert på endringer i det generelle rentenivået, mens kredittkurver endres ved behov, minimum månedlig.

Endringer i netto urealisert mer- eller mindreverdi resultatføres. Kollektivporteføljens andel føres mot kursreguleringsfondet.

FINANSIELLE DERIVATER, SIKRING OG VALUTA

Finansielle derivater benyttes til å sikre risikoesponeringen, herunder finansielle eiendeler. Finansielle derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunktet avtalene inngås. Positive verdier presenteres som eiendeler og negative verdier som forpliktelser. Ved etterfølgende måling regnskapsføres valutaterminer, futures, rente- og valuta-swap, aksjeopsjoner og øvrige derivater til virkelig verdi. Verdifastsettelsen av derivater er basert på observerbare markedspriser primært som børshandlede instrumenter, alternativt avledet fra løpende markedskvoterte instrumenter.

Økonomisk sikring av valutaeksponering gjøres gjennom derivater. Som hovedregel er alle renteinvesteringer og eiendomsinvesteringer i fremmed valuta sikret fullt ut tilbake til norske kroner. For aksjeinvesteringer i fremmed valuta ligger sikringsgraden med tillatte svingninger mellom 90 og 100 prosent. Selskapet benytter ikke regnskapsmessig sikringsbokføring.

ANDRE FINANSIELLE EIENDELER

Andre finansielle eiendeler består av bankinnskudd i kundeporteføljen og netto likviditet tilknyttet eiendomsinvesteringene i konsernregnskapet. Posten defineres som kontantekvivalenter og inngår i beholdningen av kontanter og bankinnskudd i kontantstrømoppstillingen.

ANLEGG OG UTSTYR

Anlegg og utstyr består av kontormaskiner og inventar balanseført til anskaffelseskost med fradrag for lineære avskrivninger.

FORSIKRINGSKONTRAKTER

Forsikringskontraktene er regnskapsført i henhold til gjeldende norsk regnskapsregelverk. Selskapet tilbyr forsikringsprodukter til bedriftskunder innenfor følgende hovedgrupper:

- Kollektiv pensjon
- Gruppeliv
- Skadeforsikring

Selskapet tilbyr ikke privatforsikringer utover lovpålagte fortsettelsesforsikringer.

Kollektiv pensjon:

Selskapet tilbyr kun kommunale, ytelsesbaserte tjenestepensjonsordninger innenfor kollektiv pensjon.

Pensjonsordningens ytelser samordnes med folketrygden og gir samlet et brutto alderspensjonsnivå på 67,3 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening og før levealdersjustering. I tillegg omfatter ordningen AFP fra 65 år, uføre-, ektefelle- og barnpensjon og premiefritak ved ervervsuførhet. Ordningen er basert på sluttlønnprinsippet. Regulering av løpende pensjoner og regulering av oppsatte rettigheter er en del av pensjonsordningens ytelser.

Folkevalgte i kommunen får tjenestepensjon ut fra samme modell som stortingspolitikere.

Gruppeliv:

Selskapet tilbyr gruppelevsforikring som dekker kun dødsrisiko. Produktet er uten overskuddsrett og premien fastsettes med utgangspunkt i det samme underliggende dødelighetsgrunnlaget som benyttes i kollektiv pensjon.

Skadeforsikring:

Selskapet tilbyr yrkesskadeforsikring som dekker skader som faller inn under yrkesskadeloven og tariffavtalen i Oslo kommune. I tillegg tilbys ulykkesforsikring som dekker fritidsulykker for ansatte og ulykker for barn og skoleelever i Oslo kommune.

FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

Livsforsikring (kollektiv pensjon og gruppelev)

Premiereserven i kollektiv pensjon utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter som er opptjent på beregnings-tidspunktet. Den inkluderer avsetning til administrasjonsreserve. Selskapet har anvendt et beregningsgrunnlag med 3 prosent beregningsrente frem til 2011. Fra 2012 og fram til 2015 benyttes 2,5 prosent. Fra 2015 er beregningsrenten redusert til 2,0 prosent. Videre benyttes særskilt meldt dødelighets- og uførhetstariff. Dødelighetsgrunnlaget som benyttes er Finanstilsynets minimumskrav (K2013FT). Premiereserven er avsatt etter K2013FT med antatt levealdersjustering av alderspensjonsytelsene.

(Note 1 fortsetter)

Erstatningsavsetningen er den del av premiereserven som er avsatt for å ta høyde for inntrufne uføretilfeller som ennå ikke er ferdig oppgjorte og er på nivå med to års uførerisikopremie. Erstatningsavsetningen er ikke kundefordelt.

Tilleggsavsetningene er fordelt til kundene med betinget virkning og kan anvendes til dekning av eventuelt avkastningsunderskudd. Eventuell negativ avkastning kan ikke dekkes av tilleggsavsetninger. Kursreguleringsfondet tilsvarer summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen.

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier og eventuelle overskuddsmidler som fordeles til den enkelte kundes premiefonds-konto. Kundene har krav på en garantert avkastning tilsvarende den til enhver tid gjeldende beregningsrenten. Premiefondsmidler kan benyttes til dekning av fremtidige premier.

Erstatningsavsetning for gruppeliv består av forventede utbetalinger for ikke oppgjorte skader, både de som er meldt og de som er inntruffet, men ennå ikke meldt. Endring i erstatningsavsetning føres over resultatregnskapet som erstatningskostnad.

Skadeforsikring

Den statistiske modellen Cape Cod anvendes ved beregning av erstatningsavsetninger.

Gjenforsikringsandelen av de forsikringstekniske avsetninger er ført som en eiendel i balansen.

Forsikringspremien forfaller til betaling forskuddsvis, og en del av premien vil derfor gjelde perioden etter regnskapsårets slutt. Denne delen av premien avsettes som ikke opptjent premie og vil være null ved utgangen av regnskapsåret dersom hovedforfall for alle kontraktene er 1. januar.

Erstatningsavsetning for skadeforsikring består av forventede utbetalinger for ikke oppgjorte skader, både de som er meldt og de som er inntruffet, men ennå ikke meldt. Endring i erstatningsavsetning føres over resultatregnskapet som erstatningskostnad.

Gjenforsikringsandel av ikke opptjent premie og erstatningsavsetning er ført som eiendeler, og viser gjenforsikrings-selskapenes andel av forsikringsrelaterte inntekter og erstatningskostnader.

PENSJONSFORPLIKTELSER EGNE ANSATTE

Selskapets pensjonsforpliktelse er dekket gjennom en innskuddspensjonsordning. Den tidligere ytelsesbaserte tjenestepensjonsordningen for ansatte i OPF AS ble lukket fra 1. februar 2017 med frivillig overgang til innskuddspensjonsordningen.

I den ytelsesbaserte pensjonsordningen er netto pensjonsforpliktelse beregnet verdi av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Nåverdien av selskapets netto pensjonsforpliktelse avhenger av en rekke demografiske og økonomiske forutsetninger. Nåverdien av pensjonsforpliktelsen er følsom for små endringer i disse forutsetningene

Regnskapsmessig effekt av endrede forutsetninger føres i sin helhet over utvidet resultat.

Selskapet følger IAS19 for måling av påløpt pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler. Renten for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) er benyttet som diskonteringsrente.

Forutsetninger om dødelighet er basert på et dynamisk dødelighetsgrunnlag utarbeidet av Finans Norge (K2013) med en margin på 5 prosent på startdødeligheten (K2013BE). Uføregrunnlaget er utarbeidet på bakgrunn av uførestatistikken i OPF sammenholdt med statistikk fra NAV. Antatt uføresannsynlighet i beregningsgrunnlaget ble nedjustert fra 1. januar 2016. Det er ingen antakelse om reaktivering i uføregrunnlaget.

Det er ingen balanseført pensjonsforpliktelse for ansatte i innskuddspensjonsordningen.

INNTEKTS- OG KOSTNADSFØRINGSPRINSIPPER

Forfalte premier samt reguleringspremie for innværende år omfatter alle beløp som er forfalt i løpet av regnskapsåret. Leieinntekter forskuddsfaktureres og periodiseres over leieperioden. Gevinster/tap føres som inntekt/kostnad på realisasjonstidspunktet. Urealiserte gevinster/tap på finansielle omløpsmidler føres som inntekt/kostnad knyttet til finansielle eiendeler og kollektivporteføljens andel føres til/ fra kursreguleringsfondet. Gevinster/tap ved salg av aksjer beregnes etter FIFO-metoden (først inn - først ut), mens gevinster/tap ved salg, innløsning og avdrag av obligasjoner og sertifikater beregnes i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost. Leieavtaler kostnadsføres løpende.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Analysen er utarbeidet på grunnlag av "Foreløpig Norsk Regnskapsstandard. Kontantstrømoppstilling" og viser de faktiske inn- og utbetalinger.

SKATT

Skattekostnad i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Selskapet har underskudd til fremføring, vesentlig som følge av oppbygging av kursreserver fra tidligere år. Underskuddet benyttes til å motregne skattepliktige overskudd.

Utsatt skatt beregnes og avsettes ved verdijustering av investerings-eiendom med nominell skattesats 25 prosent. For investerings-eiendommer som er anskaffet gjennom kjøp av aksjer i eiendoms-selskaper vil grunnlaget for beregning av utsatt skatt være skattemessig anskaffelseskost på aksjene og bokført verdi på aksjene.

Ved regnskapsavleggelse blir balanseføring av utsatt skattefordel vurdert i forhold til historisk inntjening og forventet fremtidig skattemessig inntekt.

Note 2. Risikoer og risikostyring

Den overordnede risikostyringen i Oslo Pensjonsforsikring AS er innrettet mot at selskapet til enhver tid kan oppfylle de forsikringsmessige forpliktelsene innen de ulike deler av virksomheten. Styret fastsetter overordnede risikostrategier og rammer, som implementeres og følges opp på administrativt nivå med periodisk rapportering. Eventuelle brudd på risikorammer, inkludert tiltak for å bringe forholdet i orden, rapporteres løpende.

Selskapets mål er å oppnå en konkurransedyktig og stabil avkastning til våre kunder og eier over tid, samtidig som soliditeten tilfredsstillende alle eksterne og interne krav. Selskapet har en langsiktig investeringsstrategi hvor risikotagningen til enhver tid er tilpasset selskapets risikobærende evne. Selskapet er forutsatt å kunne bære alle risikoer uten å måtte be eier om tilførsel av kapital.

Det er etablert retningslinjer for virksomhetsstyringen som samlet sikrer at selskapet til enhver tid skal være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål.

Utviklingen i kapitalbehov er en sentral størrelse som hensyntas i den finansielle langtidsplanleggingen. Selskapet gjennomfører årlig og ved behov egenvurdering av risiko og kapitalbehov, kalt ORSA (Own Risk and Solvency Assessment). Risikoene er i ORSA gruppert i markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko og øvrige risikoer. Det er ikke avdekket kapitalbehov for å dekke tapspotensial knyttet til likviditetsrisiko, forretningsmessig risiko og øvrige risikoer.

Solvens II-regelverket trådte i kraft fra 1. januar 2016. Solvenskapitalkravet er utformet slik at det skal dekke et tap som, gitt den risikoen selskapet tar, statistisk sett bare skal inntreffe i ett av 200 år. Kravet er summen av de beregnede tapene selskapet må bære etter svært ugunstige bevegelser i markedsverdien på finansielle eiendeler, i fremtidige erstatningsutbetalinger, i tap på fordringer, i flytting og i tap knyttet til driften. Selskapets kapitalkrav beregnet i henhold til Solvens II-regelverket fremgår av annen note i regnskapet.

MARKEDSRISIKO

Selskapet investerer selskapets kapital og kundenes midler i finansielle instrumenter og fast eiendom. Selskapet blir dermed eksponert for markedsrisiko som følge av endring i rentenivå, aksjemarkedet eller eiendomsmarkedet, endring i kursen på utenlandsk valuta, endring av kredittspreader, samt konsentrasjonsrisiko.

Styrene fastsetter selskapets retningslinjer for markedsrisiko gjennom egen investeringsstrategi, som nærmere definerer risikovilje og relevante risikorammer for kollektivporteføljen og selskapsporteføljene. Risikorammene for markedsrisiko er definert gjennom krav til solvenskapitaldekning og rammer for ulike aktivaklasser.

Per 31.12.2017 hadde selskapet et brutto kapitalkrav for markedsrisiko på 18,4 milliarder kroner fordelt på de ulike risikoklassene som følger:

Milliarder kroner og prosent		
Aksjerisiko	16,1	88 %
Spreadrisiko	2,5	13 %
Renterisiko	1,6	9 %
Eiendomsrisiko	0,3	2 %
Valutarisiko	0,1	0 %
Konsentrasjonsrisiko	0,0	0 %
Korrelasjonseffekt	-2,2	-12 %
Sum	18,4	100 %

Ved beregning av det samlede tapspotensialet hensyntas korrelasjonen mellom de ulike risikoklassene ved at det gjøres fradrag for diversifiseringseffektene. Brutto kapitalkrav, der også effekter av verdiendringer i passiva hensyntas, fremgår av egen note om solvenskapital.

Aksjerisiko

Aksjerisiko er den dominerende markedsrisikoen. Aksjerisiko styres gjennom fastsatte rammer for eksponering, samt gjennom diversifisering innen og mellom ulike geografiske markeder, forvaltningsstrategier og forvaltere. I selskapets forvaltning benyttes derivater for risikoreduksjon samt for kostnads- eller tidseffektiv implementering av tilpasninger i risikoeksponeringen.

Eiendomsrisiko

I kapitalkravberegning etter Solvens II-reglene behandles eiendommer OPF AS eier gjennom aksjeselskaper som såkalte strategiske aksjeinvesteringer (mens i konsernets konsoliderte beregninger anses disse investeringene som eiendomsrisiko). I OPF AS inngår således eiendomsinvesteringene som en del av aksjerisikoen i tabellen ovenfor.

Risikoen for disse eiendomsinvesteringene er knyttet til verdinedskrivning på eiendommene, større tap av leieinntekter, eller større eierkostnader. Selskapet søker å redusere risikoen i porteføljen gjennom diversifisering på type eiendom, geografi, antall og løpetid på leiekontrakter og leietakere.

Retningslinjer for virksomhetsstyringen

Overordnet retningslinje for virksomhetsstyring				
Risikostyringsfunksjon	Aktuarfunksjon	Samsvarskontrollfunksjon	Internrevisjon	
ORSA	Datakvalitet	Etiske retningslinjer	Utkontraktering	Godtgjørelse
Investeringsrisiko (markedsrisiko, motpartsrisiko, likviditet)	Forsikringsrisiko (inkl. gjenforsikring, fastsettelse av premie og beregning av reserver)	Operasjonell risiko		Beregning og validering av forsikringstekniske avsetninger
Personopplysninger	Klagebehandling	Egnethet og hederlighet	Antihvitvasking	

(Note 2 fortsetter)

Fordeling av morselskapets investeringer

Millioner kroner	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	Ikke ratet	Totalt
Investeringer som holdes til forfall - målt til amortisert kost	579	311	241	5	0	0	0	924	2 060
Utlån og fordringer - målt til amortisert kost	5 323	1 224	2 220	1 504	0	0	0	12 724 ¹	22 994
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	5 364	1 346	3 531	2 623	1 853	21	6	5 111	19 854
Sum	11 265	2 881	5 992	4 132	1 853	21	6	18 758	44 907

Tabellen er basert på Standard & Poor's kredittklassifisering hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. I kapitalkravsregninger benyttes kun offisiell kreditt-rating.

1. Inkludert pantesikrede boliglån med 5,3 milliarder kroner.

Kredittisiko/spreadrisiko

Spreadrisiko er risikoen for negative endringer i verdi av obligasjoner m.v. og kredittengasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader. Selskapet kan redusere spreadrisiko ved å investere i bedre kredittklassifisering eller redusere durasjon i renteporteføljene.

Hoveddelen av selskapets renteportefølge er plassert i lavrisiko-obligasjoner (investment grade). Porteføljene for høyrisikoobligasjoner (high yield) og konvertible obligasjoner forvaltes etter klart definerte risikorammer. En del av porteføljen består av ikke-ratede plasseringer, hvorav en andel er norske kommunale låntakere med lav utsteder-risiko (ikke-ratede obligasjoner med kommunale låntakere behandles tilsvarende rating AA i kapitalkravsregningene). Morselskapet OPFs investeringer fordeler seg iht. kreditt-rating som vist i tabellen ovenfor.

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for verdifall av eiendeler og økning i forpliktelse pga. endringer i rentenivået. OPF styrer renterisikoen gjennom durasjon i renteporteføljene. Ved renteoppgang vil verdipapirer med fast avkastning synke i verdi, men forpliktelsesens verdi i OPF reduseres ikke tilsvarende fordi økte fremtidige renteoverskudd antas å tilfalle kollektivkundene. Ved rentefall vil verdipapirer med fast avkastning stige i verdi, men verdi av forpliktelsene øker ikke tilsvarende fordi fremtidig renteoverskudd til kundene i OPF antas redusert.

Renterisikoen for selskapet er på kort sikt hovedsakelig knyttet til renteoppgang og verdifall for eiendeler, og effektene av umiddelbare stress hensyntas i kapitalkravsregningene. På lengre sikt vil vedvarende lavt rentenivå kunne gjøre det mer utfordrende å innfri målet om lavest mulig og stabile premieinnbetalinger for kollektivkundene. Årlig prising av rentegarantien i OPF innebærer at risikoen ved at rentenivået blir lavere enn grunnlagsrenten i begrenset grad bæres av selskapet.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for tap ved valutakursbevegelser. Investeringsstrategien legger opp til at selskapet normalt vil sikre 100 prosent av den samlede valutaeksponeringen til enhver tid.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av svak eller manglende diversifisering, eksempelvis høy eksponering mot enkeltutstedere, risikoklasser, bransjer, geografiske områder, eller høy konsentrasjon i verdipapirer eller sikkerheter med samme risikoegenskaper. Selskapet styrer konsentrasjonsrisiko gjennom investeringsstrategien som fastsetter maksimale rammer for allokering til de enkelte aktivklasser og type risiko, kredittklasser, samt maksimal eksponering overfor enkeltutstedere.

FORSIKRINGSRISIKO

I utgangspunktet aksepteres risikoer fra kunder som ligger innenfor selskapets målgruppe, som er begrenset av konsesjonen.

Forsikringsrisiko innen livsforsikring er relatert til endringer i framtidige forsikringsforpliktelse som skyldes endringer i de forsikredes levealder og uførhet. Den dominerende risikoen er knyttet til den økende levealderen (opplevelsesrisiko).

Forsikringsrisikoen innenfor kollektiv pensjon styres i all hovedsak gjennom tett oppfølging av risikoresultatet med eventuelle påfølgende endringer i pristariffen. Risikoutjevningfondet dimensjoneres for å kunne dekke en eventuell katastrofe.

En sensitivitetsanalyse for livsforsikringsrisiko viser følgende økning i beste estimat av forsikringsforpliktelsen gitt endringer i dødelighets- og uføregrunnlaget:

Prosentvis endring i forpliktelsen	31.12.2017
Reduksjon i dødeligheten på 20 prosent i alle aldre	2,8 %
Varig økning i uførheten på 25 prosent	0,3 %

Forsikringsrisiko innen gruppe- og skadeforsikring omfatter risiko for tap som følge av at forsikringspremien som skal dekke de framtidige erstatningsutbetalingene og erstatningsavsetningen ikke er tilstrekkelige.

Forsikringsrisikoen innen gruppe- og skadeforsikring styres gjennom årlig prissetting og gjenforsikring. Gjenforsikring benyttes for å avdekke storskaderisiko. I tillegg foretas en gjennomgang av erstatningsavsetningen på kvartalsbasis.

MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko defineres som risiko for tap som følge av at motparter i derivatposisjoner, inngåtte gjenforsikringsavtaler og øvrige fordringer (herunder bankinnskudd uten avtalt bindingstid, ubetalt leie, og lån med pant i boligeiendom) ikke kan møte sine forpliktelser. Selskapets motpartseksponering er således primært knyttet til ikke-børsnoterte derivater, valutakontrakter og gjenkjøpsavtaler, usikrede bankinnskudd, krav på leieinntekter for selskapets eiendommer, utlån med pant i boligeiendom og inngåtte gjenforsikringsavtaler. Motpartsrisikoen styres bl.a. ved at:

- kun godt kapitaliserte banker hvor selskapets innskudd ikke utgjør en stor andel av totale innskudd, benyttes som bankforbindelser.
- motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom krav om bruk av ISDA- og CSA- avtaler (som regulerer sikkerhetsstillelse) mot finansinstitusjonene som er motpartene.
- motpartsrisiko på utlån er lav pga. god pantesikkerhet, lav belåningsgrad og gode låntakere.
- alle gjenforsikrings-selskap selskapet har avtaler med har en finansiell rating på A- eller bedre, og gjenforsikrings-selskapenes andel utgjør maksimum 20% av den avgitte risikoen innen hver enkelt forsikringsbransje og/eller kontrakt. I tillegg er egenandelen høy i alle avtalene, og innkreving av utestående beløp skjer kvartalsvis.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko kan oppstå ved endringer i selskapets løpende drifts-inntekter eller -utgifter, pensjonsutbetalinger og skadeerstatninger, likviditetseffekt fra rentederivater og valutasikring, og finansiering av endringer i aktivaallokering. Forsikringsavtalene i OPF har gjennomgående høyere premieinnbetalinger enn erstatningsutbetalinger. Likviditetsstyringen innebærer en minimumsallokering til penge-markedsporteføljen. Videre styres selskapet, basert på OPFs kundesammensetning og flytteretten som angitt i forsikringsvirksomhetsloven, slik at 25 prosent av forvaltningskapitalen skal kunne realiseres innen 4 måneder, forutsatt normale markeder.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for økonomiske tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil, i selskapet eller hos underleverandører. Operasjonell risiko inkluderer risiko for at foretaket kan bli rammet av misligheter, dvs. en bevisst handling, begått av en eller flere personer, enten interne eller eksterne, som innebærer uredelighet for å oppnå en urettmessig eller ulovlig fordel.

Det gjennomføres periodisk vurdering av operasjonell risiko med kartlegging av risiko og utforming av nødvendige tiltak for å redusere eller styre risikoene.

Finansielle eiendeler

Løpetid	inntil 1 år	1-5 år	5-10 år	over 10 år
Pantelån og innskuddslån	264 910	976 999	1 258 102	2 747 492
Obligasjoner som holdes til fall	875 433	1 106 302	0	0
Obligasjoner utlån og fordringer	761 634	5 558 995	9 371 184	1 408 126
Aksjer og andeler	28 713 739	0	0	0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2 493 985	11 152 740	5 419 796	637 840
Sum	33 109 700	18 795 036	16 049 082	4 793 458
Herav i utenlandsk valuta:				
Aksjer og andeler	16 733 045	0	0	0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	111 738	5 045 218	1 863 092	637 840
Sum	16 844 784	5 045 218	1 863 092	637 840

Finansielle forpliktelser

Løpetid	1 mnd	1-12 mnd	1-5 år	5-10 år	over 10 år	Sum
Ansvarlig lån				1 240 000		1 240 000
Leverandørgjeld	3 177					3 177
Finansielle derivater netto oppgjør	-	645 591	86 895	43 134	-	775 621
Sum	3 177	645 591	86 895	1 283 134	-	2 018 798

Risikoen for at selskapet ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er svært liten. Innbetalte premier var 4 148 millioner kroner, mens samlede erstatningsutbetalinger var 2 689 millioner. Kostnader til drift av selskapet var 246 millioner kroner.

Forventet utbetalingsprofil pensjonsforpliktelser på forsikringstakere

	1 år	2-5 år	6-10 år	11-20 år	21 - 30 år	31-40 år	41-50 år	51-80 år	81-120 år
Beløp	2 635 400	10 395 631	13 528 633	26 149 121	20 818 782	12 683 957	6 010 934	2 748 451	2 064

Utbetalingsprofilen viser antatte utbetalingstidspunkter for de fremtidige pensjonsforpliktelsene i OPF og er basert på udiskonterte verdier. Forsikringsforpliktelsene i regnskapet er neddiskontert og viser nåverdien på balansetidspunktet.

FORRETNINGSMESSIG RISIKO

Forretningsmessig risiko defineres som risikoen for manglende samsvar mellom endringer i inntekter og kostnader fra andre forhold enn markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Forretningsrisikoer inkluderer:

- endringer i ulike regelverk for livsforsikring, pensjon og skadeforsikring.
- endringer i kundeferdigheter, for eksempel krav/ønske om nye produkter, økt fleksibilitet og økte krav til kvalitet, kan medføre behov for omstilling av virksomheten.

Selskapet deltar aktivt i diskusjonen om utviklingen innen offentlig tjenstepensjon og relevant regelverk. Selskapet styrer risiko for manglende samsvar mellom inntekter og kostnader gjennom prinsippene for prising av administrasjonspremie i livsforsikring og kostnadselement i premiene for skadeforsikring.

ØVRIGE RISIKOER

I tillegg til ovenstående risikoer, omfatter selskapets risikovurderingsprosess samsvarsrisiko (compliance) og belønnings-/incentivrisiko.

Note 3. Verdsettelse av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Nivå 1: Noterte priser (ikke-justerte) i aktive markeder (børs, megler, prissettingstjeneste, reguleringsmyndighet).

Nivå 2: Andre data enn de som inngår i nivå 1, som er observerbare, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (avledet fra priser).

Nivå 3: Instrument på nivå 3 har data som ikke bygger på observerbare markedsdata (inaktivt marked). Reell virkelig verdi kan derfor avvike hvis instrumentet skulle bli omsatt.

Det har ikke vært betydelige reklassifiseringer fra nivå 1 til nivå 2 i 2017. Flytting mellom nivåene baseres på endringer i metodikk og krav til likviditet.

I nivå 3 inngår investeringer i eiendom, hedgefond, infrastruktur, private equity og indirekte eiendomsfond der forvalter foretar verddivurdering.

En endring i prisingen av aksjer og andeler på 5% vil utgjøre ca 1 436 millioner kroner.

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger	Sum
Selskapsporteføljen 2017				
Aksjer og andeler				
Aksjefond og andeler	888 776			888 776
Private Equity			99 522	99 522
Indirekte eiendomsfond			485 956	485 956
Sum aksjer og andeler	888 776	0	585 478	1 474 254
	60 %		40 %	100 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	248 518	1 309 589		1 558 107
	16 %	84 %		100 %
Derivater				
Eiendeler				0
Forpliktelser	3 543	-9 285		-5 742
Sum	3 543	-9 285	0	-5 742
	-62 %	162 %		100 %
Sum finansielle poster som måles til virkelig verdi	1 140 837	1 300 304	585 478	3 026 619
	38 %	43 %	19 %	100 %

Kollektivporteføljen 2017	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Nivå 3 Ikke observerbare forutsetninger	Sum
Aksjer og andeler				
Aksjer	6 784 361			6 784 361
Aksjefond og andeler	10 069 153			10 069 153
Hedgefond			3 341 818	3 341 818
Infrastruktur			2 259 899	2 259 899
Private Equity			2 990 361	2 990 361
Indirekte eiendomsfond			1 793 893	1 793 893
Sum	16 853 514	0	10 385 971	27 239 485
	62 %	0 %	38 %	100 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1 575 340	16 720 149		18 295 489
	9 %	91 %		100 %
Utlån og fordringer		54 453		54 453
		100 %		100 %
Andre finansielle eiendeler	2 699 338			2 699 338
	100 %			100 %
Derivater	31 886	-804 953	3 189	-769 879
Sum	31 886	-804 953	3 189	-769 879
	-4 %	105 %	-0 %	100 %
Sum finansielle poster som måles til virkelig verdi	21 160 078	15 969 649	10 389 160	47 518 887
	45 %	34 %	22 %	100 %

Endringer i nivå 3 - Kollektivporteføljen	Hedge- fond	Infra- struktur	Derivater	Private Equity	Indirekte eiendoms- fond	Bokført verdi 31.12.2017
Inngående balanse	2 952 315	1 789 704		2 278 281	1 951 186	8 971 486
Solgt	0	-778 881		-483 920	-178 293	-1 441 094
Kjøpt / innbetalt kapital	215 987	646 099	3 189	1 124 119	-51 410	1 937 984
Urealiserte endringer	173 514	602 977		71 880	72 413	920 784
Utgående balanse 31.12.	3 341 816	2 259 899	3 189	2 990 360	1 793 896	10 389 160

(Note 3 fortsetter)

	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Sum
Selskapsporteføljen 2016				
Aksjer og andeler				
Aksjefond og andeler	760 625			760 625
Private Equity			238 760	238 760
Indirekte eiendomsfond			149 989	149 989
Sum aksjer og andeler	760 625	0	388 749	1 149 374
	66 %		34 %	100 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	288 755	1 432 001		1 720 756
	18 %	82 %		100 %
Derivater				
Eiendeler				0
Forpliktelser	0	-19 574		-19 574
Sum derivater	0	-19 574		-19 574
	0 %	100 %		100 %
	1 049 380	1 412 427	388 749	2 850 556
	37 %	50 %	14 %	100 %

	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Nivå 2 Observerbare forutsetninger	Sum
Kollektivporteføljen 2016				
Aksjer og andeler				
Aksjer	5 536 072			5 536 072
Aksjefond og andeler	7 931 302	137 764		8 069 066
Hedgefond			2 952 315	2 952 315
Infrastruktur			1 789 704	1 789 704
Private Equity			2 278 281	2 278 281
Indirekte eiendomsfond			1 951 185	1 951 185
Sum aksjer og andeler	13 467 374	137 764	8 971 485	22 576 623
	60 %	1 %	40 %	100 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1 655 514	16 972 549		18 628 063
	9 %	91 %		100 %
Utlån og fordringer		100 727		100 727
		100 %		100 %
Andre finansielle eiendeler	1 674 068			1 674 068
	100 %			100 %
Derivater				
Eiendeler		0		0
Forpliktelser	0	-448 031	-73 559	-521 590
Sum	0	-448 031	-73 559	-521 590
	0 %	86 %	14 %	100 %
Sum finansielle poster som måles til virkelig verdi	16 796 956	16 763 009	8 897 926	42 457 891
	40 %	39 %	21 %	100 %

Endringer i nivå 3 - Kollektivporteføljen	Hedgefond	Infra- struktur	Derivater	Private Equity	Indirekte eiendoms- fond	Sum 31.12.2016
Inngående balanse	2 580 063	1 748 533		2 320 502	1 651 548	8 300 646
Solgt	-1 652	-40 383		-444 851	-41 200	-528 086
Kjøpt / innbetalt kapital	303 034	95 150	-73 559	664 607	339 802	1 329 034
Urealiserte endringer	70 870	-13 596		-261 977	1 035	-203 668
Utgående balanse 31.12.	2 952 315	1 789 704	-73 559	2 278 281	1 951 185	8 897 926

Note 4. Avkastning

Kollektivporteføljen	2017	2016	2015	2014	2013
Realisert kapitalavkastning 1)	7,9 %	6,3 %	2,9 %	4,0 %	4,1 %
Verdijustert kapitalavkastning 2)	9,2 %	5,3 %	5,1 %	7,6 %	8,8 %

Selskapsporteføljen	2017	2016	2015	2014	2013
Realisert kapitalavkastning 1)	3,9 %	3,6 %	3,8 %	4,4 %	3,7 %
Verdijustert kapitalavkastning 2)	5,6 %	4,4 %	3,6 %	4,6 %	3,6 %

1. Realisert kapitalavkastning angir den beregnede avkastning på porteføljen basert på årets realiserte finansinntekter eksklusive endring i merverdier på finansielle eiendeler.
2. Verdijustert kapitalavkastning angir den beregnede avkastning på porteføljen basert på årets samlede finansinntekter inklusive endring i merverdier på finansielle eiendeler.

Note 5. Inntekter fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

Inntekt fra investering i datterselskap	Kollektiv	Selskap	2017	2016
Oslo Forsikring AS - tingskade	0	30 225	30 225	48 047
Eiendomsselskap	655 065	50 279	705 344	707 128
Internlån - renter	7 052	0	7 052	4 309
Sum	662 117	80 504	742 621	759 484
Kollektivporteføljens andel				668 517
Selskapsporteføljens andel				90 967
Direkte eide eiendommer - kostnader	0	0	0	-585
Sum	0	0	0	-585
Kollektivporteføljens andel				-585
Selskapsporteføljens andel				0

Note 6. Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler

	Kollektiv	Selskap	2017	2016
Avkastning utenlandske obligasjonsfond	15 057	74	15 131	11 994
Renter finansielle derivater norske	12 013	1 333	13 346	5 938
Renter finansielle derivater utenlandske	-13 866	-1 541	-15 407	-16 075
Renter av norske obligasjoner	262 111	33 849	295 960	336 465
Renter av high yield	34 743	2 205	36 948	25 640
Renter utenlandske obligasjoner	98 905	5 907	104 812	96 759
Renter utenlandske private equity	5 761	0	5 761	17 656
Sum renteinntekter finansielle eiendeler til virkelig verdi	414 724	41 827	456 551	478 377
Renter av og gebyr - utlån	62 932	47 665	110 597	101 563
Renter norske obligasjoner - fordringer	588 037	67 719	655 756	588 183
Renter norske obligasjoner - til amortisert kost	99 284	14 940	114 224	155 346
Sum renteinntekter	750 253	130 324	880 577	845 092
Utbytte norske aksjer og andeler	41 656	20 784	62 440	112 643
Utbytte utenlandske aksjer og infrastrukturinvesteringer	267 732	56	267 788	160 139
Utbytte private equity	109 949	11 645	121 594	122 280
Sum utbytte	419 337	32 485	451 822	395 062
Andre finansinntekter / kostnader	1 333	163	1 496	833
Sum andre løpende kostnader og inntekter	1 333	163	1 496	833
Sum	1 585 647	204 799	1 790 446	1 719 364
Kollektivporteføljens andel				1 539 428
Selskapsporteføljens andel				179 936

Note 7. Verdiendring på investeringer

	Kollektiv	Selskap	2017	2016
Aksjer og andeler	1 857 544	156 163	2 013 707	-302 070
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	71 443	1 112	72 555	-459 114
Finansielle derivater	-267 316	14 051	-253 265	766 012
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 661 671	171 326	1 832 997	4 828
Bygninger	588 230	38 476	626 706	211 721
Eiendomsfond	42 410	21 941	64 351	11 433
Sum eiendom	630 640	60 417	691 057	223 154
OPF Private Equity AS	54 480	0	54 480	-9 839
Sum	2 346 791	231 743	2 578 534	218 143
Kollektivporteføljens andel				111 494
Selskapsporteføljens andel				106 649

Note 8. Realisert gevinst og tap på investeringer

	Kollektiv	Selskap	2017	2016
Aksjer og andeler	1 548 780	0	1 548 780	308 871
Aksjer og andeler - eiendom utland	37 260	0	37 260	918
Aksjer og andeler - eiendom Norge	-13 546	0	-13 546	10 013
Utenlandske infrastrukturinvesteringer	114 989	0	114 989	16 521
Private equity	148 031	-10 912	137 119	25 167
Realisert aksjer og andeler	1 835 514	-10 912	1 824 602	361 490
Norske obligasjoner - omløpsmidler	5 956	702	6 658	2 584
Utenlandske obligasjoner - omløpsmidler	170 809	0	170 809	210 658
Konvertible obligasjoner	0	3 635	3 635	0
Realisert gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	176 765	4 337	181 102	213 242
Realisert gjeldsinstrumenter - fordringer	-4 837	-506	-5 343	103
Realisert gjeldsinstrumenter - hold til forfall	4 732	332	5 064	5 801
Realisert gjeldsinstrumenter - hold til forfall	-105	-174	-279	5 904
Realisert tap utlån	0	0	0	0
Opsjoner	190 757	21 919	212 676	-25 568
Futures	3 060	0	3 060	-8 692
Valuta	-30 540	-18 683	-49 223	827 236
Realisert finansielle derivater	163 277	3 236	166 513	792 976
Sum	2 175 451	-3 513	2 171 938	1 373 612
Kollektivporteføljens andel				1 365 992
Selskapsporteføljens andel				7 620

Note 9. Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

Datterforetak / eiendomsselskaper	2017	2016
Investeringseiendom 1.1.	12 342 831	11 630 526
Tilgang	0	103 000
Verdireguleringer	626 706	211 721
Salg	-339 872	-268 742
Kapitalinnkallinger og utdelinger netto	844 682	-88 849
Inntektsført resultat	735 569	755 175
Sum	14 209 916	12 342 831
Datterforetak / andre selskap		
Oslo Forsikring AS	127 949	135 404
OPF Private Equity AS	283 313	199 134
Sum	411 262	334 538
Kollektivporteføljens andel	13 482 134	11 703 506
Selskapsporteføljens andel	1 011 095	973 863

(Note 9 fortsetter)

Aksjer og andeler i datterselskap/underliggende døtre - investeringseiendom	Organisasjonsnummer	Eie- og stemmeandel	Forretningsadresse
De nye Grønlandskvartalene Næring AS	979 966 148	100 %	Oslo
Dyrskueveien 13 AS	892 091 102	100 %	Oslo
Entra OPF Utvikling AS	998 233 615	50 %	Oslo
Gardermoen Technical Base ANS	983 694 012	100 %	Oslo
Gardermoen Flight Academy ANS	986 912 738	100 %	Oslo
Gardermoen Cargo ANS	983 693 660	100 %	Oslo
Gesellveien Parkeringshus AS	992 109 947	100 %	Oslo
Hagaløkkveien 28 AS	990 963 479	100 %	Oslo
Haraldrudveien 31 AS	997 030 508	100 %	Oslo
Haraldrudveien 35 AS	917 392 625	100 %	Oslo
Hatros II AS	991 847 774	100 %	Oslo
Herøya Industripark AS	917 673 225	50 %	Oslo
HIP Eiendom AS	998 509 300	100 %	Oslo
Kongensgate 18-20 AS	992 058 978	100 %	Oslo
Kirkegata 18 AS	990 222 770	100 %	Oslo
Komplementar Lørenveien 68 AS	982 100 089	100 %	Oslo
Lørenveien 68 Eiendom AS	988 774 693	100 %	Oslo
Lørenveien Eiendomsselskap AS	917 392 285	100 %	Oslo
Lørenfaret 3 AS	992 058 994	100 %	Oslo
Lørenfaret Eiendom II AS	917 392 145	100 %	Oslo
Møllegaten 9 AS	992 059 109	100 %	Oslo
Nygård Næringspark Øst AS	996 834 867	100 %	Oslo
Nygård Utvikling AS	914 555 892	100 %	Oslo
Næringsparkvegen 2 AS	980 650 952	100 %	Oslo
OPF Eiendomsandeler AS	985 007 403	100 %	Oslo
OPF Eiendom Holding AS (utenlandske døtre)	895 215 872	100 %	Oslo
- Caeruleusix Oy AB		100 %	Finland
- Desdemonix Oy AB		100 %	Finland
- Opsix Oy AB		100 %	Finland
- Plantagen Borgå Fastighets AB		100 %	Finland
- Plantagen Espo Fastighets AB		100 %	Finland
- Plantagen Vasa Fastighets AB		100 %	Finland
Per Kroghs Vei 1 Komplementar AS	987 642 815	100 %	Oslo
Per Kroghs Vei 1 KS	987 642 823	100 %	Oslo
Per Kroghs Vei 1 AS	984 034 385	100 %	Oslo
Per Kroghs Vei II AS	984 034 423	100 %	Oslo
Per Kroghs Vei 1 ANS	976 482 239	100 %	Oslo
Sexesgate Parkeringshus AS	997 351 274	100 %	Oslo
Steenstrup Næringsbygg AS	996 868 788	100 %	Oslo
Stokkamyrveien 18B AS	992 879 181	100 %	Oslo
Stor Oslo Handelpark AS	997 510 089	100 %	Oslo
Søreide Skole AS	994 918 117	100 %	Oslo
Sørkedalsveien 8 Næring AS	913 591 275	100 %	Oslo
Trondheim Parinvest Holding AS	899 271 432	90,1 %	Trondheim
Ullevål ANS	956 762 642	100 %	Oslo
Vassbotnen 11 AS	995 557 940	100 %	Oslo
Veitvet skole AS	985 282 005	100 %	Oslo
Øvre Slottsgate 2C AS	921 587 031	100 %	Oslo

Note 10. Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterselskap, tilknyttede foretak og og felleskontrollerte foretak

Lån til datterselskap	2017	2016
Lån utestående per 1.1.	723 243	7 136
Netto endring i løpet av året *	-362 369	716 107
Sum	360 874	723 243
Herav:		
Utlån til norske selskap	360 874	723 243
Utlån til utenlandske selskap	0	0
Kollektivporteføljens andel	360 774	723 243
Selskapsporteføljens andel	100	0

Spesifikasjon av netto endringer i løpet av året	Endring 2017	2017	2016
Motpart / formål			
OPF Eiendom Holding / Kjøp av Herøya Industripark	-562 416	0	562 416
OPF Eiendom Holding / Nygård Utvikling	61 273	105 786	44 513
HIP Eiendom AS / REC bygg	49 536	49 536	0
Dyrskueveien / Likviditetstilførsel / Renter	1 840	78 312	76 472
Lørenfaret / Likviditetstilførsel / Renter	41 398	81 240	39 842
Kongsberg / Likviditetstilførsel	500	500	0
Møllergaten / Likviditetstilførsel/Renter	45 500	45 500	0
Sum	-362 369	360 874	723 243

Note 11. Obligasjoner som holdes til forfall

	Pålydende verdi Selskap og Kollektiv	Anskaffelses kost Selskap og Kollektiv	Markeds- verdi Selskap og Kollektiv			2017	2016	
				Selskap	Kollektiv			
Stat/Statsgarantert	400 000	401 044	426 489	40 016	360 142	400 158	400 277	14 %
Boligkredittforetak	55 000	55 110	58 842	14 534	40 500	55 034	63 955	2 %
Finansforetak	35 000	3 932	37 622	34 819	0	34 819	159 698	6 %
Kommunesektoren	325 349	326 587	334 714	37 055	288 488	325 543	480 824	17 %
Andre sektorer	1 166 000	1 166 799	1 208 407	140 009	1 026 172	1 166 181	1 771 048	62 %
Sum	1 981 349	1 953 472	2 066 074	266 433	1 715 302	1 981 735	2 875 802	100 %
Påløpte renter				9 711	68 094	77 805	104 604	
Sum				276 144	1 783 396	2 059 540	2 980 406	

Kollektivporteføljens andel	2 576 179
Selskapsporteføljens andel	404 227

Beholdningsendringer gjennom året kan spesifiseres slik:

Beholdning 1.1.	2 875 802	4 131 504
Tilgang	0	0
Avgang	-895 221	-1 257 430
Årets periodiserte over-/underkurs	1 154	1 728
Beholdning 31.12.	1 981 735	2 875 802

Note 12. Utlån og fordringer

Utlån	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Pantelån	1 598 657	2 119 152	3 717 809	3 426 481
Innskuddslån, garantert av Oslo kommune	80 649	106 907	187 556	160 622
Innskuddslån	558 848	740 798	1 299 646	1 180 486
Mellomfinansieringslån	18 272	24 220	42 492	12 657
Påløpte renter	7 138	9 462	16 600	16 557
Sum	2 263 564	3 000 539	5 264 103	4 796 803
Kollektivporteføljens andel				2 062 625
Selskapsporteføljens andel				2 734 178

Fordringer	Pålydende verdi Selskap og Kollektiv	Anskaffelses-kost Selskap og Kollektiv	Markeds-verdi Selskap og Kollektiv	Selskap	Kollektiv	2017	2016	
Stat/Statsgarantert	400 000	391 973	461 918	39 380	354 423	393 803	393 675	3 %
Boligkredittforetak	3 630 000	3 639 615	4 002 376	336 958	3 295 198	3 632 156	3 639 894	23 %
Finansforetak	2 228 000	2 229 854	2 354 407	360 987	1 868 080	2 229 067	2 309 291	15 %
Kommunesektoren	229 500	2 299 989	2 429 820	245 171	2 052 605	2 297 776	1 847 890	12 %
Andre sektorer	8 532 000	8 569 514	8 955 129	831 233	7 715 904	8 547 137	7 532 759	48 %
Sum	15 019 500	17 130 945	18 203 650	1 813 729	15 286 210	17 099 939	15 723 509	100 %
Påløpte renter				32 451	266 040	298 491	282 996	
Sum				1 846 180	15 552 250	17 398 430	16 006 505	
Kollektivporteføljens andel							14 315 630	
Selskapsporteføljens andel							1 690 874	

Beholdningsendringer gjennom året kan spesifiseres slik:

Beholdning 1.1.	15 723 509	13 273 249
Tilgang	1 809 098	2 507 742
Avgang	-426 213	-50 000
Årets periodiserte over-/underkurs	-6 455	-7 482
Beholdning 31.12.	17 099 939	15 723 509

	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Andre fordringer	0	331 792	331 792	153 163

	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Sum	4 109 744	18 884 581	22 994 325	20 956 470

Kollektivporteføljens andel	17 202 971
Selskapsporteføljens andel	3 753 499

Note 13. Aksjer og andeler

	Anskaffelses- kost Selskap og Kollektiv	Virkelig verdi				Andel i prosent	Anskaffelses- kost 2016	Virkelig verdi 2016	Andel i prosent
		Selskap	Kollektiv	2017					
Hedgefond	1 992 570	0	3 341 817	3 341 817		12 %	1 479 796	2 952 315	12 %
Infrastruktur	952 160	0	2 259 899	2 259 899		8 %	1 030 174	1 789 704	8 %
Private equity	2 646 045	99 522	2 990 361	3 089 883		11 %	1 947 227	2 517 041	11 %
Norske aksjer og andeler	363 425	33 186	1 009 948	1 043 134		4 %	786 677	1 218 033	5 %
Utenlandske aksjer og andeler	10 397 128	855 590	15 843 566	16 699 156		58 %	7 041 519	13 147 731	55 %
Eiendomsfond - utland	773 425	0	939 525	939 525		3 %	356 499	840 807	4 %
Eiendomsfond - Norge	1 340 325	485 956	854 369	1 340 325		5 %	1 171 675	1 260 366	5 %
Sum	18 465 078	1 474 254	27 239 485	28 713 739		100 %	13 813 567	23 725 997	100 %
Kollektivporteføljens andel								22 576 623	
Selskapsporteføljens andel								1 149 374	

Forpliktelser:

Gjenstående tegningsbeløp som Oslo Pensjonsforsikring AS har forpliktet seg til	Norge	Utlandet
Infrastruktur		1 644 452
Private equity	1 156 439	215 360
Private Debt		2 942 272
Eiendomsfond	486 000	1 314 047
Sum	1 642 439	6 116 131

Valutarisiko i aksjebeholdningen

Utenlandske aksjer og andeler er tilnærmet fullt valutasikret i norske kroner. Fordeling på valuta og prosentvis andel er vist nedenfor.

Norske kroner	NOK	11 980 695	42 %
Australske dollar	AUD	222 324	1 %
Danske kroner	DKK	1 303 415	5 %
Euro	EUR	4 923 304	17 %
Britiske pund	GBP	716 136	2 %
Hong Kong dollar	HKD	163 251	1 %
Japanske yen	JPY	394 220	1 %
Svenske kroner	SEK	1 220 216	4 %
Amerikanske dollar	USD	7 790 178	27 %
Sum		28 713 739	100 %

Risikoprofilen i aksjeporteføljen

Den norske porteføljen består av 2 fond og 8 selskap, hvorav 44 prosent er børsnotert. Den utenlandske porteføljen består av 39 fond og 53 selskap fordelt på forskjellige regioner, hvorav 63 prosent er børsnotert.

Per 31.12.2017 utgjorde største investering i ett enkelt norsk fond eller selskap 32 prosent av porteføljen for norske aksjer og andeler og største investering i ett enkelt utenlandsk fond eller selskap utgjorde 15 prosent av porteføljen for utenlandske aksjer og andeler.

(Note 13 fortsetter)

Nærmere detaljer om norske og utenlandske aksjer og andeler er gitt nedenfor:

Norske aksjer og andeler	Organisasjonsnr.	Antall	Anskaffelseskost	Anskaffelseskost
API Eiendomsfond Norge AS/IS	997 592 816		765 025	765 025
C WorldWide Norge III	981 406 567	95 353	93 225	585 402
Idekapital Fund 1 AS	917 913 838	9 342 850	9 343	9 343
KLP Aksje Norge Indeks	988 425 958	13 184	25 000	33 186
Marine Harvest ASA	964 118 191	1 050 000	87 652	145 950
Norsk Hydro ASA	914 778 271	3 100 000	108 066	193 285
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS	992 043 415		575 300	575 300
Pareto World Wide Offshore AS	991 206 817	500 000	67 250	2 550
Solstad Farstad ASA	945 883 294	97 974	980	592
Wilh. Wilhelmsen Holding B	995 277 905	345 086	48 502	84 719
Sum norske aksjer og andeler			1 780 343	2 395 352

Utenlandske aksjer og andeler	Antall	Anskaffelseskost	Anskaffelseskost
AAM Absolute Return Fund Plc Cl. B	861 455	150 000	302 207
ABB Ltd	938 000	131 004	206 517
Aberdeen Svc Private Equity Fund Of Funds Plc	23 750 000	193 141	202 798
Alphabet Inc-Cl A	24 300	209 784	209 483
Amazon.com Inc	25 000	164 812	239 265
Apple Inc	163 000	164 116	225 743
Astrazeneca Plc Ser. A	400 000	173 061	227 264
Berkshire Hathaway Inc-Cl A	90	189 165	219 192
Bluebay Direct Lending Fund I Lp	2 075 794	18 824	27 125
Bluebay Direct Lending Fund II Slp	19 602 717	181 226	180 885
Bluebay Event Driven Credit Fund EUR S	343 962	302 050	381 331
Bluebay Senior Loan Fund I (A) Slp	5 126 382	47 230	48 991
C WorldWide Asia D	513 794	514 074	1 041 024
Capital Four Invest Credit Opportunities B EUR	213 007	310 747	366 215
Carrefour SA	989 940	199 889	175 458
Cebre Group Inc-A	690 000	195 576	244 561
Copenhagen Infrastructure II K/S	168 021 198	203 743	278 725
Copenhagen Infrastructure II US Aiv Qfpf K/S	29 624 778	37 041	39 093
Copenhagen Infrastructure III K/S	3 897 603	5 019	5 143
Crescent Mezzanine Partners VII C Escrow Lp	12 596 023	104 314	104 164
CVS Health Corp	345 000	223 473	204 695
Danaher Corp Com Stk	284 000	191 569	215 730
DNB TMT Absolute Return Fund	212 735	250 000	303 493
DRC European Real Estate Debt Fund III Lp	14 021 915	156 667	155 265
Essity Aktiebolag-B	839 000	165 730	195 370
Finisterre Global Opportunity Class B-2 Series 1	159 944	174 000	309 536
Hanesbrands Inc	1 030 000	193 343	176 255
Harbert European Real Estate Fund II		81 032	144 469
Harbert European Real Estate Fund III		133 976	198 820
Harbert European Real Estate Fund IV		285 134	304 938
Harbert US Real Estate Fund VI Feeder Lp		273 284	291 297
Harbinger Class L Holdings Ser 2	3	20	197
Harbinger Class L Holdings Ser 3	17	110	943
Harbinger Class PE Holdings Ser 1	467	3 227	1 833
Harbinger Class PE Holdings Ser 2	1 641	10 788	6 917
Hayfin Direct Lending Fund Lp	8 438 520	80 876	99 522
Huaneng Renewables Corp H	58 850 000	158 676	163 251
IBM	159 000	214 996	199 631
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.À R.L	11 933 600	125 607	130 026
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments IV SCSP	17 793 770	224 905	197 661

Utenlandske aksjer og andeler	Antall	Anskaffelseskost	Anskaffelseskost
IFM Global Infrastructure UK Lp	52 914 000	442 890	484 433
Insurance Australia Group	4 797 716	183 383	222 324
Investor AB	500 000	64 347	183 640
Itochu Corporation	1 420 000	167 887	217 015
Kapitalforeningen BLS Globale Aktier Akk	288 946	505 781	583 188
KLP Aksjglobal Indeks I	1 309 460	1 932 158	4 048 580
KLP Aksjglobal Indeks II	47 415	80 000	113 116
KLP Aksjeusa Indeks USD	77 848	615 229	1 778 801
KLP Aksjglobal Lavbeta I	33 111	50 000	60 328
Macquarie Infrastrukturfond I		10	198 664
Macquarie Infrastrukturfond II		263 457	1 253 840
Mezzvest Co-invest III Lp		123 258	134 488
Mezzvest III Lp		217 122	241 261
Microsoft Corp Cmn	328 000	179 184	229 611
MSCI Inc	212 000	187 785	219 540
MV Private Debt OPF Scsp	11 422 333	107 562	112 223
Nektar	77 527	149 662	194 846
Nippon Telegraph & Telephone	460 000	164 568	177 205
Nokia OYJ	4 900 000	131 558	187 465
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	280 326	500 000	861 954
Novo Nordisk A/S	900 000	109 169	397 266
Oaktree Real Estate Debt Fund II S.C.S	6 300 000	51 167	44 246
Oaktree Real Estate Debt Fund Lp	24 284 918	202 097	194 945
Pareto Global I	624 644	346 403	804 826
Paypal Holdings Inc	335 000	193 603	201 832
Philips Lighting NV	650 000	136 756	195 417
Sampo Insurance Co A	450 000	70 600	202 491
Schroder Private Equity Fund Of Funds IV Plc Class C	5 197 207	40 746	202 098
Sector Healthcare Fund Class A USD	187 078	169 400	389 791
Sector Zen Fund Class P USD	250 000	139 357	403 027
Skagen Kon-Tiki E	1 112 151	680 428	1 047 525
Smurfit Kappa Group Plc	840 000	198 940	233 184
Storebrand International Private Equity 14 B-3	117 155 757	150 000	184 169
Storebrand International Private Equity 15 B-3	100 644 688	100 000	104 469
Storebrand International Private Equity 16 P	41 691 974	40 000	37 256
Storebrand International Private Equity 17 B-4	40 000 000	40 000	36 220
Storebrand International Private Equity IV B-3	816 521	1 754	4 666
Storebrand International Private Equity IX B-4	8 419 636	15 118	43 745
Storebrand International Private Equity V B-4	19 555 312	31 183	53 140
Storebrand International Private Equity VI B-4	17 687 712	25 568	39 663
Storebrand International Private Equity VII B-4	28 792 305	40 921	68 330
Storebrand International Private Equity VIII B-4	8 094 974	12 387	30 138
Storebrand International Private Equity X B-4	21 194 608	24 451	40 846
Storebrand International Private Equity XI B-4	92 847 209	117 455	195 397
Storebrand International Private Equity XII B-3	25 944 551	35 871	63 974
Storebrand International Private Equity XIII B-3	45 753 657	60 000	100 278
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	3 950 000	219 303	212 580
The Abaco Financial fund Limited EUR Class	109 847	238 078	267 600
The Goodyear Tire & Rubber Co	750 000	205 460	198 312
TT Mid-Cap Europe Long/Short Fund Ltd. Class B	132 719	95 129	413 882
Vipshop Holdings Ltd	2 000 000	184 850	191 826
Whirlpool Corp	136 000	200 471	187 693
Sum utenlandske aksjer og andeler		16 684 735	26 318 387
Sum		18 465 078	28 713 739

Note 14. Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

	Anskaffelses- kost Selskap og Kollektiv	Virkelig verdi				Andel i prosent	Anskaffelses- kost 2016	Virkelig verdi 2016	Andel i prosent
		Selskap	Kollektiv	2017					
Obligasjoner	8 726 129	927 526	8 232 084	9 159 610	46 %	8 921 357	9 240 038	45 %	
Pengemarked	3 565 101	562 347	2 982 512	3 544 859	18 %	4 315 483	4 295 328	21 %	
Sum norske obligasjoner	12 291 230	1 489 873	11 214 596	12 704 469	64 %	13 236 840	13 535 366	67 %	
Utenlandske obligasjoner	3 755 926	55 282	4 064 100	4 119 382	21 %	3 523 719	4 027 318	20 %	
Sum utenlandske obligasjoner	3 755 926	55 282	4 064 100	4 119 382	21 %	3 523 719	4 027 318	20 %	
Obligasjonsfond konv. obligasjoner	1 318 565	0	2 376 652	2 376 652	12 %	1 302 768	2 206 395	11 %	
Obligasjonsfond utenlandske obligasjoner	0	0	0	0	0 %	-	-	0 %	
Obligasjonsfond high yield	514 016	0	503 858	503 858	3 %	385 098	420 212	2 %	
Sum obligasjonsfond utland	1 832 581	0	2 880 510	2 880 510	15 %	1 687 866	2 626 607	13 %	
Sum	17 879 737	1 545 155	18 159 206	19 704 361	99 %	18 448 425	20 189 291	99 %	
Påløpte renter		12 952	136 283	149 235	1 %	-	159 528	1 %	
Sum	17 879 737	1 558 107	18 295 489	19 853 596	100 %	18 448 425	20 348 819	100 %	

Kollektivporteføljens andel

18 628 063

Selskapsporteføljens andel

1 720 756

Utenlandske obligasjoner er tilnærmet fullt ut valutasikret i norske kroner. Fordeling på valuta og prosentvis andel er vist nedenfor.

Norske kroner	NOK	12 046 472	61 %
Canadiske dollar	CAD	67 390	0 %
Danske kroner	DKK	37 457	0 %
Euro	EUR	3 704 455	19 %
Britiske Pund	GBP	161 741	1 %
Japanske yen	JPY	190 195	1 %
Svenske kroner	SEK	132 191	1 %
Amerikanske dollar	USD	3 364 459	17 %
Sum		19 704 360	100 %

Note 15. Utlån og fordringer

	Anskaffelses- kost Selskap og Kollektiv	Virkelig verdi				Andel i prosent	Anskaffelses- kost 2016	Virkelig verdi 2016	Andel i prosent
		Selskap	Kollektiv	2017					
Utlån til utenlandske PE	60 113	0	54 453	54 453	100 %	104 364	100 727	0 %	
Sum	60 113	0	54 453	54 453	100 %	104 364	100 727	100 %	

Kollektivporteføljens andel

100 727

Selskapsporteføljens andel

0

Note 16. Finansielle derivater

	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Valutarelaterte kontrakter	4 225	-685 245	-681 020	-529 616
Renterelaterte kontrakter	-13 510	-116 520	-130 030	-95 652
Egenkapitalrelaterte kontrakter	3 543	31 886	35 429	84 104
Sum	-5 742	-769 879	-775 621	-541 164

Kollektivporteføljens andel	-521 590
Selskapsporteføljens andel	-19 574

Note 17. Andre finansielle eiendeler og kasse, bank

	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Bankinnskudd	750 390	2 698 515	3 448 905	2 052 723
Skattetrekkkonto (bundne midler)	66 259	0	66 259	64 192
Bank (futures)	0	823	823	1 051
Sum	816 649	2 699 338	3 515 987	2 117 966

Kollektivporteføljens andel	1 674 068
Selskapsporteføljens andel	443 898

Note 18. Forfalte premier

	2017	2016
Personskade	119 412	127 848
Ordinær premie kollektiv	2 016 861	1 876 496
Reguleringspremie og andre engangspremier	2 013 020	2 013 744
Sum	4 149 293	4 018 088

Note 19. Overføring av premiereserve fra/til andre forsikringselskap

	2017	2016
Tilflyttede midler		
Premiereserve	0	0
Forsinkelsesrente	0	0
Mottatte midler ført over resultatet	0	0
Tilleggsavsetning	0	0
Premiefond	0	0
Sum mottatte midler	0	0
Antall kontrakter	0	0
Fraflyttede midler		
Premiereserve	0	-19
Forsinkelsesrente	0	0
Avgitte midler ført over resultatet	0	-19
Tilleggsavsetning	0	0
Premiefond	0	0
Sum avgitte midler	0	-19
Antall kontrakter	0	0

Note 20. Spesifikasjoner av premier og erstatninger for personskade

	Gruppeliv	Yrkesskade	Ulykke	Totalt
Premieinntekter				
Forfalte bruttopremier	32 800	79 629	6 983	119 412
Sum premie (a)	32 800	79 629	6 983	119 412
Brutto erstatninger				
Betalte erstatninger tidligere årganger	-6 533	-20 362	-2 095	-28 991
Betalte erstatninger inneværende år	-18 559	-1 854	-384	-20 798
Endring i erstatningsavsetninger tidligere årganger	9 473	102 891	6 635	118 999
Endring i erstatningsavsetninger inneværende år	-9 424	-64 607	-5 807	-79 838
Sum erstatninger (b)	-25 044	16 068	-1 651	-10 627
Driftskostnader				
Administrasjonskostnader	-365	-2 918	-364	-3 647
Sum driftskostnader (c)	-365	-2 918	-364	-3 647
Gjenforsikringsresultat				
Andel av bruttopremier	-348	-1 218	-174	-1 740
Betalte erstatninger	0	157	0	157
Endring erstatningsavsetning	0	-234	0	-234
Gjenforsikringsresultat (d)	-348	-1 295	-174	-1 817
Resultat for egen regning fordelt pr. bransje (a+b+c+d)	7 044	91 484	4 794	103 321
Brutto skadeprosent avvikling	-9,0 %	-103,6 %	-65,0 %	-75,4 %
Brutto skadeprosent inneværende år	85,3 %	83,5 %	88,7 %	84,3 %
Brutto skadeprosent samlet	76,4 %	-20,2 %	23,6 %	8,9 %

Note 21. Forsikringsrelaterte driftskostnader

Administrasjonskostnader	2017	2016
Drift	124 551	127 549
Styregodtgjørelse m.m.	963	1 245
Styret, møtekostnader	142	156
Finanstilsynet	1 840	1 899
Revisjon	3 442	2 274
	130 938	133 123
Adm. kostnader fordeles med 33% på forvaltning og 67% på andre kostnader.		
Andre kostnader		
Forvaltningsomkostninger	9 060	10 287
Utenlandske verdipapirer	5 133	5 323
Banker og VPS gebyr	4 627	3 168
Utlån	700	858
	19 520	19 636
Andre kostnader (kollektivporteføljen)		
Pensjonsdrift	9 869	22 021
Personskade - forsikringsrelaterte drifts- og erstatningskostnader	10 423	9 352
Sum driftskostnader	170 750	184 132
Renter ansvarlig lån	75 218	75 218
Sum	245 968	259 350

Fordeling av forsikringsrelaterte driftskostnader		Forvaltnings- kostnader	Andre kostnader	2017	2016
Kollektivporteføljens andel administrasjonskostnader	90 %	38 889	78 956		
Kollektivporteføljens andel andre forvaltningskostnader	90 %	17 568	0		
Kostnader pensjoner	100 %		9 869		
Personskade - forsikringsrelaterte drifts-og erstatningskostnader	100 %		10 422		
Kollektivporteføljen		56 457	99 247	155 704	168 855
Selskapsporteføljens andel administrasjonskostnader	10 %	4 321	8 773		
Selskapsporteføljens andel andre forvaltningskostnader	10 %	1 952	0		
Renter ansvarlig lån	100 %	0	75 218		
Selskapsporteføljen		6 273	83 991	90 264	90 495
Sum				245 968	259 350

Note 22. Andre forsikringsrelaterte inntekter / Utbetalte erstatninger brutto

Andre forsikringsrelaterte inntekter	2017	2016
Refusjon pensjoner	167 904	143 075
Renteinntekter driftskonti kollektiv og personskade	35 734	34 860
Sum	203 638	177 935

Utbetalte erstatninger brutto	2017	2016
Alderspensjoner	-1 996 742	-1 863 945
Ektefellepensjoner	-246 610	-247 909
Barnpensjoner	-11 575	-12 093
Uførepensjoner, varige	-313 441	-350 665
Uførepensjoner, midlertidige	-77 917	-84 537
Personskade	-43 014	-55 177
Sum	-2 689 299	-2 614 326

I tillegg til disse utbetalingene kommer førtidspensjoner og AFP 62-64 år med 149 millioner kroner. Disse utbetalingene får OPF refundert.

Note 23. Risikoutjevningfond

	2017	2016
Inngående balanse	1 084 599	872 548
Andel av årets risikoresultat	179 252	151 532
Tilordnet avkastning / korrigert tidligere års rente	92 764	60 519
Sum	1 356 615	1 084 599

Note 24. Premiereserve

	2017	2016
Inngående balanse	57 185 740	55 218 176
Overføring av premiereserve ut/inn	0	-19
All forsikringsteknisk premie	4 029 881	3 890 240
Garantert avkastning	1 612 880	1 583 776
Utbetalte pensjoner	-2 478 381	-2 416 074
Rentegarantipremie	-306 270	-268 074
Risikoresultat	-358 504	-303 065
Administrasjonspremie	-198 755	-189 687
Endring premiereserve	2 300 851	2 297 097
Overført fra/til premiefond	50	-329 533
Sum premiereserve	59 486 641	57 185 740
Inngående balanse	787 505	740 484
Renter	62 213	47 021
Endring erstatningsreserve	62 213	47 021
Sum erstatningsreserve	849 718	787 505
Sum endring i premiereserve mv.	2 363 064	2 344 118
Sum	60 336 359	57 973 245

Note 25. Tilleggsavsetninger

	2017	2016
Inngående balanse	4 068 211	2 092 747
Overført fra andre forsikringsselskap / endring i fjorårets avsetning	0	464
Annen tilordning av overskudd	3 033 176	1 975 000
Sum	7 101 387	4 068 211

Note 26. Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet består av netto urealiserte gevinster tilknyttet finansielle omløpsmidler. Dersom netto kursreserver er negative, settes kursreguleringsfondet til null. Endringer i kursreguleringsfondet føres over resultatregnskapet.

	Endring 2017	2017	2016
Mer / (-Mindre) verdier i norske aksjer	67 900	680 097	612 197
Mer / (-Mindre) verdier i utenlandske aksjer	1 676 237	8 958 562	7 282 325
Mer / (-Mindre) verdier i norske obligasjoner	197 845	392 709	194 864
Mer / (-Mindre) verdier i utenlandske obligasjoner	-108 986	1 180 371	1 289 357
Sum merverdier	1 832 996	11 211 739	9 378 743
Kursreguleringsfond	1 662 031	10 932 556	9 270 525

Note 27. Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.

	2017	2016
Inngående balanse	2 267 209	1 846 801
Premieavregning/innskudd/uttak	-486 282	35 943
Garanterte renter	41 673	42 512
Tildelt overskudd	480 254	341 953
Sum	2 302 854	2 267 209
Årets tildeling	301 002	190 421
Risikoresultat	179 252	151 532
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene	480 254	341 953

Note 28. Andre tekniske avsetninger for skadevirksomheten

	Endring 2017	2017	2016
Yrkesskade og ulykke*		373 884	412 996
Gruppeliv		11 260	11 309
Erstatningsavsetning	-39 161	385 144	424 305
Sum forsikringsforpliktelser		385 144	424 305

* Inkl. avsetning til yrkesskedeforsikringsforeningen

Note 29. Andre inntekter

	2017	2016
Administrasjonsgodtgjørelse ikke vedtektsfestede ytelser	593	550
Andre inntekter	95	146
Renteinntekter driftskonti selskap	6 991	6 430
Sum	7 679	7 126

Note 30. Andre fordringer

	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Andre fordringer	40 125	0	40 125	178
Diverse krav	10 497	0	10 497	846
Fordringer på meglere	0	0	0	7 834
Forfalte avdrag, renter og gebyrer vedr. utlån	1 374	0	1 374	1 499
Sum	51 996	0	51 996	10 357

Note 31. Anlegg og utstyr

	Inventar	IT utstyr	Sum	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Anskaffelseskost 1.1.	9 708	2 959	12 667	12 667	0	12 667	12 164
Tilgang i år		141	141	141	0	141	503
Avgang i år				0	0	0	0
Anskaffelseskost	9 708	3 100	12 808	12 808	0	12 808	12 667
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	9 017	2 874	11 891	11 891	0	11 891	10 358
Årets avskrivninger	358	113	471	471	0	471	1 533
Akkumulerte avskrivninger	9 375	2 987	12 362	12 362	0	12 362	11 891
Sum	333	113	446	446	0	446	776

Datautstyr med anskaffelseskost over 15.000 kr blir avskrevet over 3 år.

Note 32. Immaterielle eiendeler

	Systemer	2017	2016
Bokført verdi 1.1	7 654	7 654	5 741
Anskaffelseskost 1.1	7 654	7 654	5 741
Total tilgang	5 670	5 670	1 913
herav internt opparbeidet	5 670	5 670	2 330
Kostnadsført eiendel	0	0	-417
Anskaffelseskost UB	13 324	13 324	7 654
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger tidligere år	-4 352	-4 352	-2 439
Årets ordinære av- og avskrivninger	-1 091	-1 091	-1 913
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger UB	-5 443	-5 443	-4 352
Sum	7 881	7 881	3 302

Note 33. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

	Selskap	Kollektiv	2017	2016
Opptjente ikke mottatte leieinntekter	8 440	0	8 440	15 627
Forskuddsbetalte kostnader	2 762	0	2 762	6 905
Opptjente ikke mottatte inntekter	7 624	0	7 624	5 356
Sum	18 826	0	18 826	27 888

Note 34. Ansvarlig lånekapital mv.

Selskapets annen ansvarlig lånekapital er gitt av Oslo kommune og utgjør 1.240 millioner kroner. Rentekostnad utgjør 75,22 millioner kroner. Lånet renteberegnes etter en rentesats på 6,066%, og rentene forfaller til betaling årlig 31.12. etterskuddsvis. Lånet forfaller til betaling 31.12.2023.

Note 35. Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Ansatte etter 1. april 2012 er sikret gjennom en ytelsespensjon på 66 prosent (før 1. april 70 prosent) av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet begrenset oppad til 12 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Pensjonen er sikret gjennom kollektiv pensjonsordning i Oslo Pensjonsforsikring AS. Pensjonsordningen er en kommunal tjenstepensjonsordning og tilfredsstillende kravene om obligatorisk tjenstepensjon. Medlemmene i den kommunale tjenstepensjonsordningen har AFP-ordning tilknyttet offentlig sektor.

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Selskapets pensjonsplan skal regnskapsmessig behandles som ytelsesplan i henhold til IAS 19. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket fra 1. februar 2017 med frivillig overgang til en innskuddspensjonsordning med tilknyttet uførepensjonsforsikring og privat AFP-ordning.

Ved beregninger av forpliktelsen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2017	2016
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Forventet lønnsøkning	2,50 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Regulering løpende pensjon	1,48 %	1,48 %
Uttakstilbøyelighet AFP	40 %	40 %
Frivillig avgang	Tabell	Tabell
Demografiske forutsetninger	K2013 OPF18	K2013 OPF

Netto pensjonskostnader er sammensatt som følger:	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	13 210	12 530
Rentekostnad av årets pensjonsforpliktelse	5 115	4 773
Avkastning på pensjonsmidlene	-4 324	-4 071
Administrasjonskostnad	990	856
Arbeidsgiveravgift	2 863	1 987
Sum pensjonskostnad	17 854	16 075
Årets estimatavik	-21 350	8 192
Sum pensjonskostnad	-3 496	24 267

	2017	2016
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser	204 683	199 601
Pensjonsmidler	-184 857	-162 553
Netto pensjonsforpliktelser før arbeidsgiveravgift	19 826	37 048
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	3 787	7 076
Sum	23 613	44 124

Note 36. Andre forpliktelser

	2017	2016
Diverse gjeld	1 045	562
Kortsiktig gjeld egne eiendommer	0	2 766
Leverandørgjeld	3 177	4 508
Skyldige offentlige avgifter	69 460	69 440
Sum	73 682	77 276

Note 37. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

	2017	2016
Påløpte feriepenger og arbeidsgiveravgift	7 957	7 711
Mottatte ikke opptjente inntekter / periodiserte kostnader	3 995	6 462
Påløpte kostnader	24 393	23 369
Sum	36 345	37 542

Note 38. Skattekostnad / Utsatt skatt

	2017	2016
Totalresultat før skatt	1 187 379	723 958
Permanente forskjeller		
Andre forskjeller	946	1 659
Gevinst /(tap) salg aksjer	-28 116	40 399
3% på utdelinger fra deltakerlignede fra selskap	3 736	7 837
Urealisert (gevinst) / tap - selskapsporteføljen	-170 965	-73 825
Urealisert (gevinst) / tap - kollektivporteføljen	-1 662 031	68 998
Tilbakeført andel resultat norske datterselskap og deltakerlignede selskap	-1 537 233	-1 061 781
Tilbakeført andel resultat utenlandske datterselskap og deltakerlignede selskap	-77 376	-117 696
Andel skattemessig resultat norske datterselskap og deltakerlignede selskap	520 082	493 634
Andel skattemessig resultat utenlandske datterselskap og deltakerlignede selskap	74 994	21 876
Endring midlertidig forskjeller		
Obligasjoner til amortisert kost	-24 980	11 395
Endring midlertidig forskjeller driftsmidler	-2 446	452
Endring midlertidig forskjeller pensjonsforpliktelser	-20 511	5 599
Endring midlertidig forskjeller som ikke inngår i beregning av utsatt skatt		
Avsetning til risikoutjevningfond	-272 016	-212 051
Årets skattegrunnlag	-2 008 537	-89 546
Overført fra/(til) fremførbart underskudd	2 008 537	89 546
Grunnlag betalbar skatt	0	0
Fremførbart underskudd fra tidligere år iht ligning	-8 792 732	
Årets endring i fremførbart underskudd	-2 008 537	
Sum fremførbart underskudd	-10 801 269	
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt	2017	2016
Risikoutjevningfond	1 356 615	1 084 599
Obligasjoner og aksjer	10 931 497	9 157 025
Aksjer i datterforetak	2 874 570	1 743 757
Andeler i deltakerlignede selskap	748 981	360 726
Fremførbart underskudd	-10 801 269	-8 950 762
Oppløst sikkerhetsavsetning personskadeforsikring	260 820	260 820
Driftsmidler	-873	-3 320
Pensjonsforpliktelse	-23 613	-44 123
Sum midlertidig forskjeller	5 346 728	3 608 722
Ikke balanseført midlertidig forskjell	-1 356 615	-1 084 599
Sum grunnlag utsatt skatt	3 990 113	2 524 123
25% utsatt skatt	997 528	631 030
Skattekostnad		
Resultatført endring av utsatt skatt	361 161	119 414
Skatt på andre resultatkomponenter	5 338	-2 048
Betalbar skatt	0	0
Sum	366 499	117 366

Note 39. Ansatte og styrets lønns- og låneforhold

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger	76 079	71 489
Arbeidsgiveravgift	12 418	12 267
Pensjonskostnader	13 512	15 603
Andre ytelser	1 180	1 585
Sum	103 189	100 944

Selskapet har i regnskapsåret sysselsatt gjennomsnittlig 74,7 årsverk.

	Fastlønn	Bonus	Årets pensjonsopptjening	Lån i selskapet	Rentesats pr. 31.12.17	Avdragsplan
Ledende ansatte						
Åmund T. Lunde, administrerende direktør	3 266		319	1 313	2,2	s / 16
Paul Høiness, finansdirektør	2 523		325			
Kjetil Houg, investeringsdirektør	1 961	2 159	311	1 800	2,2	s / 18
Hanne Myre, ansvarshavende aktuar	1 792		364			
Stig Sæther, pensjonsdirektør	1 289		314			
Mette K. Johannessen, IT direktør	1 165		361			
Lise Karlsen, juridisk direktør	1 315		385			
Ansatte				39 307	2,20 / 2,10	
Styret 1)						
Bjarne Borgersen, styrets leder	265					
Oluf Ulseth, nestleder	185					
Vigdís Merete Almestad	205					
Hilde Kjelsberg	231					
Mari Sanden	154					
Mette Cecilie Skaug	154					
Ole Arne Hørgen Reinli	154					
Roger Dehlin, varamedlem	11					

1. Utbetalingsperioden gjelder april 2016 til april 2017.

Retningslinjer for lederkompensasjon

Styret i OPF har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder hele konsernet, samt etablert godtgjørelsesutvalg som er underlagt styret. Utvalget fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer. Ledende ansatte er definert som adm. direktør og direktører ansatt i morselskapet OPF.

Administrerende direktør har rett til etterlønn i en periode på 6 måneder etter utløpet av den ordinære oppsigelsestiden. Det gis ikke pensjonsopptjening utover 12 G.

Ledelsen har ikke mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern, enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder. Av de ledende ansatte er det kun investeringsdirektør som har bonusordning.

Honorar for styremedlemmer fastsettes på generalforsamlingen og utbetales etterskuddsvis. For styremedlemmer som er valgt av og blant de ansatte opplyses det kun om ytelser og lån som kan knyttes til vervet som styremedlem. Alle ytelser er oppgitt uten tillegg for arbeidsgiveravgift.

Alle medarbeidere i konsernet kan oppta lån i OPF-konsernet til lånevilkår for ansatte. Ingen ledende ansatte har vilkår som avviker fra dette.

Det er innført bonusordning for egne forvaltere. Det er fastsatt tak for bonus. Den er knyttet opp mot målbare prestasjonskriteier og derav honoreres gode resultater for å unngå kortsiktige motiver. Den betingede bonusen utbetales med like årlige beløp over en treårs periode regnet fra bonusfastsettelsestidspunktet, forutsatt at etterfølgende resultater på selskaps- og individnivå tilsier at den betingede bonusen kan utbetales og at den ansatte sitter i uoppsagt stilling.

	2017	2016
Utgifter til styret, revisjonsutvalg, og godtgjørelsesutvalg	963	1 245
Internrevisjon	1 806	1 285
Revisjonshonorar lovpålagt	766	716
Revisjonshonorar skatterådgivning	640	319
Andre tjenester utenfor revisjonen	450	97
Sum revisjon	3 662	2 417

Note 40. Transaksjoner med nærstående parter

Morselskap	2017	2016
Resultatposter		
Premieinntekter	3 136 412	2 939 533
Renter ansvarlig lån (ref. note 34)	75 218	75 218
Balanseposter		
Kundemellomværende	191 135	0
Kortsiktig fording	0	0
Ansvarlig lån (ref. note 34)	-1 240 000	-1 240 000

Oslo kommune er fakturert for premieinntekter og premie for egenandel uførepensjoner.

Søsterselskap	2017	2016
Oslo Forsikring AS (Oslo kommunes skadeforsikringselskap og søsterselskap av OPF)		
Resultatposter		
Salg av tjenester	5 741	3 802

Salg av tjenester gjelder skadebehandling innen personskade og forsikring og saksbehandling for Oslo Forsikring AS er utført av seksjon for personskade i OPF. Produktene som behandles er yrkesskadeforsikring, ulykkesforsikring, gruppelivsforsikring, tariffdekninger og barn-/elevulykkesforsikringer.

Datterselskap	2017	2016
Resultatposter		
Rente- og driftsinntekter	712 396	711 437
Balanseposter		
Mottatt konsernbidrag og andre utdelinger	667 677	542 197
Lån	360 874	723 243

Investeringer i datterselskap er i forbindelse med kjøp av fast eiendom. Avkastning til morselskap kommer i hovedsak fra renter på konsernlån, samt øvrige driftsinntekter.

Note 41. Fordeling av årets resultat

Fordeling av årets resultat:	Kunder	Selskapet	2017	2016
Avkastningsresultat	3 334 178	492 060	3 826 238	2 361 101
Risikoresultat	179 252	179 252	358 504	303 064
Administrasjonsresultat		39 116	39 116	15 604
Rentegarantipremie		306 271	306 271	268 074
Personskade		119 105	119 105	53 213
Tingskade		30 225	30 225	48 047
Tilleggsavsetning	-3 033 176	0	-3 033 176	-1 975 000
Resultat	480 254	1 166 029	1 646 283	1 074 103

Note 42. Betingede forpliktelser

Betingede forpliktelser reguleres av inngåtte rammeavtaler vedrørende sikkerhetsstillelse ved derivattransaksjoner. Avtalene har klausuler som regulerer terskelverdi, minimumsbeløp, markedsverdi, sikkerhetsstillelse og mislighold.

	2017	2016
Norsk Stat 12/23, motpart Danske Bank A/S	32 900	0
Norsk Stat Cert 364 190918, motpart Danske Bank A/S	198 100	0
Norsk Stat Cert 371 210617, motpart Danske Bank A/S	0	60 000
Norsk Stat 10/21, motpart Danske Bank A/S	0	100 000
Sum Danske Bank A/S	231 000	160 000
Norsk Stat 12/23, motpart DNB ASA	51 800	0
Norsk Stat 08/19, motpart DNB ASA	4 600	0
Norsk Stat 10/21, motpart DNB ASA	44 300	0
Sum Danske Bank A/S	100 700	0
Norsk Stat Cert 17/27, motpart Nordea Bank Finland Plc	38 200	0
KFW Bankgruppen 09/19, motpart Nordea Bank Finland Plc	332 500	0
KFW Bankgruppen 16/19, motpart Nordea Bank Finland Plc	100 000	0
Norsk Stat Cert 364 200917, motpart Nordea Bank Finland Plc	0	60 000
Sum Nordea Bank Finland Plc	470 700	60 000
Norsk Stat 10/21, motpart SEB Merchant Banking (FX og Swap)	0	130 000
Norsk Stat 12/23, motpart SEB Merchant Banking (FX og Swap)	0	60 000
Norsk Stat 14/24, motpart SEB Merchant Banking (FX og Swap)	0	160 000
Norsk Stat 14/24, motpart SEB Merchant Banking (Futures)	67 000	0
Norsk Stat Cert 371 210318, motpart SEB Merchant Banking (Futures)	50 000	0
Norsk Stat Cert 371 210617, motpart SEB Merchant Banking (Futures)	0	90 000
Sum SEB Merchant Banking	117 000	440 000
Sum	919 400	660 000

Note 43. Solvenskapital

Solvens II-regelverket trådte i kraft fra 1. januar 2016. I tillegg til å omfatte kapital og kapitalkrav omfatter regelverket også regler for risikostyring og intern kontroll, tilsynsmessig kontroll og overvåking samt krav til informasjonsplikt til offentligheten og rapporteringsplikt overfor tilsynsmyndighetene.

Solvens II-regelverket stiller krav til ansvarlig kapital som skal dekke solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet. Solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet beregnes etter standardmetoden i henhold til Solvens II-regelverket og inkluderer effekten av overgangsregler.

Solvenskapitalen fremkommer hovedsaklig som netto eiendeler i Solvens II-balansen tillagt tellende ansvarlig lån. Solvenskapitalen er derfor forskjellig fra bokført egenkapital i regnskapet. I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til i Solvens II-balansen.

Solvenskapitalen inndeles i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Kapitalgruppe 2 kan dekke inntil 50 prosent av solvenskapitalkravet og inntil 20 prosent av minstekapitalkravet. Kapitalgruppe 3 kan dekke inntil 15 prosent av solvenskapitalkravet, men kan ikke benyttes til å dekke minstekapitalkravet.

Kapitalkravet i Solvens II fremkommer som summen av endringer i solvenskapital beregnet under ulike typer stress, fratrukket diversifisering og tapsabsorberende effekt. Den største delen av kapitalkravet kommer fra markedsrisiko og livrisiko.

Solvenskapitalen og solvenskapitalkravet fremkommer av tabellene nedenfor.

Solvenskapital	31.12.17				31.12.16			
	Totalt	Kapital- gruppe 1	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3	Totalt	Kapital- gruppe 1	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3
<i>Beløp i millioner kroner</i>								
Aksjekapital	900	900			900	900		
Overkurs	530	530			530	530		
Avstemmingsreserve	5 140	5 140			4 442	4 510		
Ansvarlig lån	1 417		1 417		1 435		1 435	
Risikoutjevningfond	1 357		1 357		1 085		1 085	
Samlet solvenskapital uten overgangsregler	9 344	6 570	2 774		8 392	5 940	2 520	-
Tellende solvenskapital uten overgangsregler	7 288	6 570	718		6 538	5 872	667	
Tellende minimumskapital uten overgangsregler	6 699	6 570	129		5 992	5 872	120	

Solvenskapitalkrav	31.12.17	31.12.16
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Totalt	Totalt
Beløp i millioner kroner		
Markedsrisiko	13 605	9 528
Livrisiko	15 342	11 425
Helserisiko	125	139
Motpartsrisiko	270	144
Operasjonell risiko	374	344
Diversifisering	-6 305	-4 540
Tapsabsorberende effekt	-21 974	-15 707
Samlet solvenskapitalkrav uten overgangsregler	1 437	1 333
Minstekapitalkrav uten overgangsregler	646	600
Solvenskapitaldekning uten overgangsregler	507 %	490 %
Solvenskapitaldekning med overgangsregler	591 %	581 %
Minstekapitaldekning uten overgangsregler	1036 %	999 %
Minstekapitaldekning med overgangsregler	1223 %	1200 %

Til generalforsamlingen i Oslo Pensjonsforsikring AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Oslo Pensjonsforsikring AS sitt årsregnskap som viser et totalresultat i selskapsregnskapet på kr 820 880 tusen og et totalresultat i konsernregnskapet på kr 899 857 tusen. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Oslo Pensjonsforsikring AS per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Oslo Pensjonsforsikring AS per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

(2)

Uavhengig revisors beretning - Oslo Pensjonsforsikring AS

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

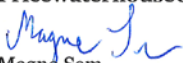
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 19. mars 2018
PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor

(3)

MEDLEMMER AV OSLO PENSJONSFORSIKRINGS STYRINGS- OG KONTROLLORGAN

GENERALFORSAMLING

Finansbyråd Robert Steen (Ap)

STYRET

Valgt av generalforsamlingen:

Bjarne Borgersen, leder
Unni Hongseth, nestleder
Anlaug Haarbye
Vigdis Merete Almestad

Utpekt av den største
forhandlings sammenslutningen:

Roger Dehlin

Valgt av de ansatte:

Mette Cecilie Skaug
Ole Arne Horgen Reinli

REVISJONSUTVALG

Anlaug Haarbye, leder
Vigdis Merete Almestad
Ole Arne Horgen Reinli

RISIKOUTVALG

Bjarne Borgersen, leder
Unni Hongseth
Mette Cecilie Skaug
Roger Dehlin

GODTGJØRELSESUTVALG

Godtgjørelsesutvalget utgjøres av styret i OPF med unntak av styremedlemmer som er å anse som ledende ansatt.

INTERNREVISOR

EY, Kristin Bekkeseth

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS, Magne Sem

Bestandstall

Tellemetoden er endret fra og med 2014.

Utvikling av den totale bestanden 2017–2013

Ytelser	2017	2016	2015	2014	2013
Alderspensjoner	24 928	23 334	21 992	20 543	17 451
AFP fra 65 år	584	537	538	514	433
Ektefellepensjoner	4 001	3 959	3 963	3 852	3 152
Barnpensjoner	278	310	314	322	296
Uførepensjoner	7 406	7 351	7 492	7 671	7 730
Midlertidige uførepensjoner	1 448	1 580	1 678	1 714	1 796
Vedtektsfestede ytelser	38 645	37 071	35 977	34 616	30 858
Førtidspensjoner	9	9	7	7	5
AFP før 65 år	527	502	498	453	434
Antall pensjonister	39 181	37 582	36 482	35 076	31 297
Yrkeaktive	34 887	31 286	31 476	30 718	30 243
Permisjon	2 485	2 636	2 661	2 542	1 432
Fratrådte med rettigheter	34 785	35 543	35 380	35 563	33 209
Fratrådte uten rettigheter	45 208	35 137	34 618	34 126	31 501
Total bestand	156 546	142 184	140 617	138 025	127 682
Antall personer	147 536	132 617	131 089	129 579	120 458

Årlig tilgang av nye pensjoner 2017–2013

Ytelser	2017	2016	2015	2014	2013
Alderspensjon	2 693	2 262	2 502	3 994	1 963
Ektefellepensjon	288	252	333	859	267
Barnpensjon	34	36	49	73	55
Uførepensjon	932	822	877	1 395	984
Midlertidig uførepensjon	419	450	507	549	471
AFP fra 65 år	379	320	311	332	231
Vedtektsfestede ytelser	4 745	4 142	4 579	7 202	3 971
Førtidspensjon	2	5	1	2	1
AFP før 65	259	223	230	215	193
Antall pensjonister	5 006	4 370	4 810	7 419	4 165

Utbetaling spesifisert på ytelse 2017–2013

Ytelse i millioner kroner	2017	2016	2015	2014	2013
Alderspensjoner	1 997	1 864	1 713	1 545	1 368
Ektefellepensjoner	247	248	251	209	199
Barnpensjoner	11	12	14	15	12
Uførepensjoner	313	350	399	431	401
Midlertidige uførepensjoner	78	85	86	85	89
Personskade	43	55	45	67	
Brutto utbetaling	2 689	2 614	2 508	2 352	2 069
Mottatt refusjon	204	178	188	144	135
Netto utbetaling	2 485	2 436	2 320	2 208	1 934

OPF.NO